

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op woensdag 31 oktober 2018, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 14.00 uur

Aanwezig zijn:

- J.F. Koen, voorzitter;
 - R.J.A. Beerepoot, mevrouw mr. M.M. Bellekom-Vogels, R. Bloemendaal, ir. I.J.J. Borm, B. Boon, mevrouw D.C. van Deursen-van Gool, L.N.M. van Doeveren MSc, drs. R. Everard, mevrouw drs. M.W. Gout-van Sinderen, mevrouw B.D.A. Hagen, drs. H.J.M. Hendrickx, L.W. Koetsier, B.G.J. Menken, mevrouw G.C. Mulder-Jense, H.W. Mulder, J.G.C. van Noort, dr. E.C.M. Ooms, ing. P. Ronke, ing. A.J.L. van Sloten, mevrouw drs. W.M. Weekhout, leden van de raad;
 - mevrouw C. Klaver-Bouman, drs. H.G. Schokker, mevrouw drs. A.J.M. de Ridder, C.J.M.W. Wassenaar, mevrouw mr. I. Zweerts de Jong, wethouders;
 - mevrouw drs. G. de Schipper-Tinga, raadsgriffier;
- Verhinderd: B.G. Paulides
-

1. Opening vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren, ik constateer dat de klok op 14.00 uur staat, op wintertijd, en dat we hebben afgesproken om 14.00 uur te beginnen met een bijzondere raadsvergadering. Een jaarlijkse traditie in heel Nederland, voor 15 november a.s. moeten alle begrotingen bij alle provincies liggen en dat geldt ook in Zuid-Holland en dus ook voor Wassenaar. Het is twee weken voor 15 november, dus we hebben met elkaar afgesproken om vandaag de begroting van de gemeente Wassenaar voor het jaar 2019 en de meerjarenbegroting tot 2 februari 2022 te bespreken. Dat gaan we straks ook doen, maar voordat het zover is en wij met de algemene beschouwingen in de eerste termijn beginnen, zijn er een aantal andere zaken die we met elkaar moeten doornemen. U hebt de agenda gekregen en voorafgaande aan het vaststellen van de agenda heeft een tweetal raadsleden gevraagd kort het woord te mogen voeren. Ik moet u mededelen dat heer Ronke heeft gezegd hier pas om 18.00 uur te kunnen zijn en ik constateer dat de heer Paulides nog niet aanwezig is, hij heeft wel aangegeven dat hij dat zou doen en daar wachten we nog op. U ziet dat voor deze vergadering de opstelling van de raad met betrekking tot het college iets anders is dan wat we de afgelopen tijd gewend waren. Het leek ons in dit verband wel handiger dat de wethouders zo iets meer deel zijn van de discussie en in de eerste en de tweede termijn ook adequaat, dat zou anders ook kunnen, kunnen reageren. Het verzoek daarbij is dat u als raadsleden het woord voert vanaf deze twee spreekgestoeltes omdat, als u daar gaat staan, u wel heel erg met uw rug naar de wethouders toe spreekt, en dat wethouders spreken vanaf dat spreekgestoelte, dan kunt u ze ook weer goed zien. Als de raadsleden hier gaan staan, kunt u ook het college goed zien en als het college daar gaat staan, kunt u ook de raadsleden zien. Zullen we dat zo met elkaar afspreken? Dan hebben de heer Hendrickx en heer Van Noort gevraagd om een korte mededeling te mogen doen en ik geef daarvoor als eerste het woord aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dank u voor de gelegenheid om een korte verklaring te kunnen afleggen. Het is naar aanleiding van een artikel dat zowel in De Wassenaarse Krant als op wassenaarders.nl heeft gestaan. De uitingen van de heren Van Doeveren en Everard zijn onacceptabel. De VVD en het CDA proberen Hart voor Wassenaar en mij te profileren op basis van onjuiste en onvolledige informatie. In deze verklaring zal ik dat aan u voorleggen. Na de scheiding der wegen van Hart voor Wassenaar enerzijds en de VVD en het CDA anderzijds in mei, hebben beide een bericht geplaatst in De Wassenaarse Krant. Hart voor Wassenaar gaf op een verklarende manier weer waarom zij er zo instond. Sterker nog, wij namen letterlijk de verantwoordelijkheid voor onze rekening. In het bericht van de VVD en het CDA dat naast het bericht van Hart voor Wassenaar was geplaatst, speelden zij het rechtstreeks op mij. Dat bericht hebben we gelaten voor wat het was, ook al stond daar veel feitelijke onzin in. Nadat de nieuwe coalitie tot stand kwam en ook nadat het echtpaar Mulder zich had afgescheiden van Hart voor Wassenaar, heeft Hart voor Wassenaar weinig woorden vuilgemaakt aan beide zaken. We hebben onze keuzes gemaakt en we hebben daar geen spijt van. Voor de duidelijkheid, zonder de door ons voorgestelde maatregelen wilden wij niet meedoen. Ook hadden wij er geen behoefte aan om hier een rel van te maken, Wassenaar staat toch al snel in de krant. Ingetogen zijn, ook met het oog op de aanstaande besluiten betreffende zelfstandigheid van Wassenaar. In het recente artikel met twee versies, namelijk de gekuiste versie in De Wassenaarse Krant en een ongekuiste versie op wassenaarders.nl, hebben de heren van Doeveren en Everard de grens overschreden, het zijn de druppels die de emmer doen overlopen. De titel 'Feiten over de ozb en Hendrickx', 'feiten'. Voorzitter, het artikel is een klassiek voorbeeld van opzettelijke en kwetsende stemmingmakerij, verkeerde toonzetting voor de verhouding in de raad en het gaat zeer creatief en selectief om met

alles wat is gepasseerd. Nu sprake is van herhaling van de pogingen van de VVD en het CDA om mij neer te zetten als onbetrouwbaar en niet in staat tot samenwerking, mag dat niet blijven staan zonder dat wij ons daarover verklaren. De geloofwaardigheid en de integriteit van Hart voor Wassenaar en mijzelf is in het geding. Ook zegt het iets over de oprechtheid en de integriteit van de VVD en het CDA. Ik doe dit namens allen die bij Hart voor Wassenaar betrokken zijn. Laat ik vooropstellen dat Hart voor Wassenaar nooit, maar dan ook nooit in het publieke domein het op de persoon heeft gespeeld. Wij deden dat niet en we zullen dat nooit doen, dat is onze norm, kijk alle artikelen er maar op na. Voorzitter, de laatste periode dat de VVD en het CDA samen in de coalitie zaten, in 2010-2014, was de grootste zorg de bestuurscultuur van Wassenaar. Degenen die dat hebben meegemaakt, en daarvan zitten hier nog enkelen, weten dat het Wassenaar bijna onbestuurbaar maakte, het werd zelfs uitvoerig in de landelijke pers beschreven. In de afgelopen vier jaar is die bestuurscultuur langzaam en mondjesmaat verbeterd. Hier en nu wil ik waarschuwen voor het afglijden van de Wassenaarse bestuurscultuur naar het bedenkelijke niveau van weleer. De ruwheid waarmee is geacteerd is niet bevorderlijk. Voorzitter, de heren Van Doeveren en Everard maken in hun artikel bedenkelijke sneren naar mij persoonlijk, zij etaleren uitdrukkelijk dat het echtpaar Mulder uit de fractie is gestapt, ze brengen het als ware het een overwinning. In slechts een paar zinnen brengen zij als feit dat het echtpaar tot deze beslissing is gekomen omdat ik niet kan samenwerken en vanwege het feit dat ik niet solide ben, is het ook maar goed dat de VVD en het CDA niet in zee zijn gegaan met mij c.q. Hart voor Wassenaar. Omdat de waarheid zo volstrekt anders is, ben ik wel verplicht de relevante feiten met u te delen en dat zijn dertien feiten. Ik heb even overwogen ze hier voor te lezen en ze allemaal op te sommen, maar dat zou erg lang worden en om die reden worden ze straks aan u toegestuurd en op die manier maken ze een onlosmakelijk onderdeel uit van deze verklaring. U zult uit de feiten kunnen opmaken hoe het werkelijk is gegaan. De aperte onzin die de heren Van Doeveren en Everard in de media hebben gedeeld over mij en Hart voor Wassenaar zijn verwerpelijk en niet voor niets moesten ze het artikel schielijk terugtrekken, maar het is natuurlijk jammer dat het er in eerste instantie in kwam. Dat u het artikel durft af te sluiten met het motto, ons motto, 'Voor een dorp in balans' is een gotspe. Doet u dat niet meer, het past niet bij u, het hoort bij Hart voor Wassenaar. Wat betreft het echtpaar Mulder, wij van Hart voor Wassenaar zijn eensgezind over onze mening. U bent uit Hart voor Wassenaar gestapt omdat niemand van Hart voor Wassenaar nog met u wilde werken, u had geen andere keuze en dat is u duidelijk gezegd. U ontbeert het morele kompas om de stemmen die op Hart voor Wassenaar zijn uitgebracht in deze raad te vertegenwoordigen. Dat u het dan toch doet, tekent het verschil tussen u en de mensen van Hart voor Wassenaar. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van Noort als tweede spreker.

De heer **Van Noort**: Dank u wel voorzitter. Wassenaar komt snel in de krant, dat zei mijnheer Hendrickx net, en daarom mijn hartenkreet. Op 30 oktober jl. kregen wij een e-mail van De Wassenaarse Krant waarin staat dat zij vandaag niet aanwezig kunnen zijn en wij worden verzocht om zelf even een stukje te schrijven over dit debat, waarna zij dat wel willen publiceren. Voorzitter, de PvdA vindt dit geen goede zaak. Al eerder hebben wij in het presidium aangekaart dat onze inwoners er recht op hebben om goed en neutraal te worden geïnformeerd over al datgene wat hier in de raadzaal aan de orde komt. Wij zijn dan ook van mening dat een dergelijk journalistiek optreden een uitholling van de democratie is. Voorzitter, het is een slechte zaak dat wij als partijen zelf, daar maak ik me zelf ook schuldig aan, allerlei gekleurde stukjes gaan schrijven over wat er in dit debat allemaal gezegd en gedaan is en hoe goed onze partij het weer voor elkaar heeft gebokst. Ik roep mijn collega's op om de moed te hebben geen gehoor aan het verzoek te geven en wij roepen het college op om te onderzoeken hoe objectieve journalistiek in Wassenaar kan worden gerealiseerd. Ik wacht graag de reacties van de collega's af en wellicht kom ik nog met een motie hieromtrent. Ik dank u wel.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dan zijn wij nu toe aan agendapunt 2, Vaststelling van de agenda. Zullen we de agenda doorlopen zoals die is voorgesteld? Dat gaan we dan zo doen. Excuus, mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Dank u voorzitter. Het is gerelateerd aan de agenda. We hadden in het presidium afgesproken geen interrupties te doen en ik heb voorafgaand aan de vergadering een mail naar alle fractievoorzitters gestuurd met het verzoek om toch twee korte interrupties per spreker toe te staan om wat meer debat te hebben. Ik heb daar nog niet van iedereen een reactie op gehad, wel enkele positieve en twee afwijzende reacties. Ik wil nu toch graag duidelijkheid over hoe we dat gaan aanpakken.

De **voorzitter**: Dit is een ordevoorstel, of bij de algemene beschouwingen, dus de inleiding van maximaal tien minuten per fractie, een of twee interrupties kunnen plaatsvinden. Dat is het voorstel van de fractie van GroenLinks. Wie stemt voor dat ordevoorstel? Dat is de fractie van GroenLinks, de Fractie Hagen en de heer Van Noort. 3 van de 20 aanwezige raadsleden zijn voor en 17 zijn niet voor en daarmee zullen we de algemene beschouwingen zonder interrupties gaan beluisteren en uitspreken ook voor zover dat van toepassing is. Uiteraard kunt u in de beantwoording van het college in de tweede termijn wel ook elkaar van harte en voluit interrumpen, dat is goed voor debat, maar iedereen krijgt eerst tien minuten de tijd om zijn eigen standpunten over deze begroting en de stand van Wassenaar mee te delen. Daarmee denk ik dat we de agenda kunnen vaststellen.

3. Spreekrecht

De **voorzitter**: Dan zijn we toe aan het spreekrecht. Er heeft zich één spreker gemeld, de heer Van Leeuwen, de waarnemend voorzitter van de Vereniging Vrienden van Wassenaar en ik geef hem graag voor maximaal vijf minuten het woord. U mag kiezen of u voor de wethouders gaat staan of dat u hier de hele menigte toespreekt. Misschien is deze plaats wat overzichtelijker voor iedereen schat ik zo in.

De heer **Van Leeuwen**: Geachte leden van het college, geachte raadsleden en overige aanwezigen, geachte mijnheer de voorzitter, mijn naam is Bart van Leeuwen, waarnemend voorzitter en penningmeester van de Vrienden van Wassenaar en ik dank u voor de gelegenheid om in te spreken en vertel u dat ik in mijn notitie drie punten wil aansnijden en ik begin direct bij het eerste punt. Dit betreft mijn waardering voor de inspanning van het college om in deze begroting voor 2019 en volgende jaren echt een omslag tot stand te brengen, enerzijds om ten aanzien van de verwerking van mutaties in de reserves helderheid te scheppen, afschrijvingen lopen nu door de exploitatie, en anderzijds om een exploitatiesaldo voor 2019 neer te leggen dat positief oogt. Ik zeg bewust 'oogt' omdat er toch wel € 2 miljoen aan de reserves wordt onttrokken. Het begrotingsdocument 2019 telt 246 pagina's en is door die omvang, ondanks de leeswijzer en de samenvatting op pagina 14 tot en met 17, niet erg toegankelijk voor de gemiddelde burger. Zelfs voor de financieel onderlegde Wassenaar is het een hele puzzel en dat brengt mij direct op punt 2. Een kritische noot en dat betreft het aspect van de helderheid en de inzichtelijkheid van de begroting. Ik veroorloof me om te zeggen dat in het bedrijfsleven een financiële samenvatting uit vijf elementen moet bestaan, namelijk de verwachte exploitatie-uitkomst voor het lopende jaar, de begrote uitkomst voor het nieuwe jaar, de balans, het investeringsoverzicht en de cashflow. Voor inzicht in de mutaties in de reserves moet ik naar pagina 183 en zelfs naar pagina 223 en 229 voor meer detail, een complete balansweergave, activa en passiva, ontbreekt. Uitleg en toelichting bij het verloop van de voorzieningen, die lopen terug van € 18 miljoen naar € 15 miljoen in 2022, ontbreekt evenzeer en ik mis ook een principiële standpunt omtrent de hantering van de bestemmingsreserves in de toekomst. Een opmerking dat de helft van de kapitaallastenreserves naar de algemene reserve gaat, oogt onvolledig, pagina 224, wat zijn de plannen met de rest voor de komende jaren? Daarentegen blijkt dat over de jaren de totale reserves het niveau van € 53 miljoen behouden en dat stemt terecht tot tevredenheid. Mijnheer de voorzitter, nog even een suggestie met betrekking tot de woordkeuze in dit document. Wanneer reserves worden aangesproken, is het gebruikelijk om te spreken van 'het ten laste brengen van' de term 'er wordt over reserves beschikt' werkt mijns inziens verwarrend. Mijn aanbeveling is derhalve: overweeg om in de samenvatting voortaan kort en bondig financiële kernwaarden te benoemen en het verloop ervan toe te lichten. Nu mijn laatste punt. Dit betreft de voorgenomen investeringen zoals genoemd worden onderwijshuisvesting, de Warenar, De Paauw, de sporthal. De eerste vraag daarbij is boekhoudkundig, zijn dit allemaal activeerbare projecten of betreft het ook groot onderhoud? In het laatste geval komen deze kosten ten laste van de voorzieningen neem ik aan. We lezen dat de financiële dekking van al deze investeringen uit de lopende middelen komt. Het aangaan van schulden wordt niet voorzien en daarom is de mededeling, en ik citeer 'dit biedt een kans om de kapitaallasten van nieuwe investeringen te dekken', genoteerd in De Wassenaarse Krant van twee weken geleden, zeer verwarrend. Vooral omdat de kapitaallastenreserve juist wordt opgedoekt. De interpretatie van de term 'kapitaallasten' roept dus vraagtekens op, maar bij een kaspositie van € 26,6 miljoen wordt een gedegen cashflow nu juist extra een vereiste en daarbij moet rekening worden gehouden met de oplopende afschrijvingen. Mijnheer de voorzitter, tot zover mijn kanttekeningen bij de investeringen. Ik sluit af, de Vrienden van Wassenaar wensen onze wethouder van Financiën heel veel sterkte toe de komende jaren bij het uitvoeren van zijn beleid en staan klaar om steun en ondersteuning te geven wanneer daar behoefte aan is. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Ik dacht dat u ging zeggen 'heel veel steun voor de laatste uren', maar u spreidt het wat uit over de komende jaren.

4a. Verslag en advies van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven in verband met benoeming commissielid

De **voorzitter**: Wij zijn toe aan agendapunt 4 en dat is de opmaat naar het laten afleggen van de eed van mevrouw Vree als commissielid voor de fractie van het CDA, maar voordat we dat doen, moeten we eerst luisteren naar wat de voorzitter van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven heeft te melden ten aanzien van mevrouw Vree, de toe te laten kandidaat als commissielid.

De heer **Van Noort**: Dank u wel voorzitter. Toen ik mij beschikbaar stelde als voorzitter van de commissie van Onderzoek geloofsbrieven, heb ik nooit beseft dat het zoveel werk zou zijn in deze raad. Het is gewoon een standaardagendapunt geworden. Voorzitter, de commissie voor Onderzoek van de geloofsbrieven, bestaande uit mijzelf, mevrouw Weekhout en de heer Van Sloten, heeft de geloofsbrieven en verdere bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen, die zijn ingezonden door mevrouw D.E.J. Vree-van Dam en de commissie rapporteert de raad dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde bevonden. Gebleken is dat de bovengenoemde persoon staat op de kandidatenlijst van de in de raad vertegenwoordigde CDA-fractie en dat zij voldoet aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen, welke eisen van overeenkomstige toepassing zijn verklaard op commissieleden in de Verordening op de Raadscommissies 2016 en de commissie adviseert dan ook de raad te besluiten tot haar benoeming als commissielid. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dan stel ik voor mevrouw Vree ook als commissielid te benoemen. U kunt daarmee instemmen.

4.b. Benoeming en installatie commissielid

De **voorzitter**: Dan gaan wij over tot de installatie van mevrouw Vree. Als mevrouw Vree naar voren wil komen, misschien kunt u in het middenterrein... Ik wilde zeggen 'dan verzoek ik de raadsleden te gaan staan', maar dat is reeds gebeurd. U hebt ervoor gekozen om de eed af te leggen, u weet dat u dan ook met twee vingers omhoog mag zeggen 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!'. Het blijkt toch altijd weer nodig te zijn om dat van tevoren even te melden. De tekst van de eed luidt als volgt:

'Ik zweer dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen.'

Mevrouw **Vree**: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **voorzitter**: Dank u wel. Zeer hartelijk gefeliciteerd. Succes, opnieuw terug in de Wassenaarse politiek. Wellicht is er straks in de schorsing nog een moment om mevrouw Vree een persoonlijke felicitatie toe te wensen.

5. Programmabegroting 2019

De **voorzitter**: Dan zijn wij toe aan agendapunt 5, de Programmabegroting 2019 en de Meerjarenbegroting 2019-2022. Zoals u weet, beginnen wij met algemene beschouwingen en daarvoor is een volgordevoorstel aangereikt. We beginnen met de fractie van de grootste oppositiepartij, dat is de traditie in deze gemeente, dat het om en om oppositie en coalitie is voor zover dat kan en dan ook nog van groot naar klein, dus dat is een heel ritsproces, maar goed je moet op een of andere manier doen en zo is het hier geworteld. Dat betekent dat we beginnen met de heer Hendrickx van Hart voor Wassenaar met zijn algemene beschouwingen. Ik blijf u er wel op wijzen dat, ingevolge de afspraak die in het presidium is gemaakt, iedere fractie maximaal tien minuten heeft. Als u de negenminutengrens benadert, zal ik u erop attenderen dat uw laatste minuut ingaat, zodat u kunt afronden. Mijnheer Hendrickx, u hebt het woord.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik sta voor de keus, ik denk dat ik over de tien minuten heen ga, dat zou dan van mijn tweede stuk af kunnen gaan of ik splits het, zodat

ik het eerste deel in de eerste tien minuten doe en het tweede deel in de volgende zes minuten, maar bij elkaar heb ik zestien minuten en ik denk dat het wel gaat lukken.

De **voorzitter**: Wat u ook doet, u krijgt nu tien minuten.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, Hart voor Wassenaar vindt de Begroting 2019 ongeloofwaardig en onverantwoordelijk. We vinden ook dat, met de presentatie van deze begroting, Wassenaarders onjuist en bijna arglistig worden geïnformeerd en uiteraard zal ik dat uitleggen, maar laten we eerst delen in de vreugde. We hebben een begroting die structureel in evenwicht is en een overschot vertoont. Vol trots zal het ongetwijfeld morgen in de krant staan en ook zal worden gezegd dat Wassenaar financieel gezond is. We zijn een van die paar gemeenten die geen schulden hebben en onze ratio's zien er fantastisch uit. Allemaal waar en tegelijkertijd is het de grootste mogelijke en klinkklare onzin want het wil niet zeggen dat het een goede begroting is, maar om het te begrijpen moet je een stukje teruggaan in de tijd. Tot 2009 was Wassenaar eigenlijk een gewone gemeente, althans in financieel opzicht, er waren zelfs schulden. Hoewel, in 2005 hebben we hier natuurlijk best een lokale crisis gehad met niet-oplosbare tekorten, het ging om maar liefst € 1 miljoen per jaar, de ozb ging in 2015 noodgedwongen met 84% omhoog en de VVD zat de volgende verkiezingen voor het eerst niet in het college. In 2009 overkwam Wassenaar het geluk dat het in het verre verleden verkregen aandelenpakket Nuon werd verkocht. € 45 miljoen werd op de bank bijgeschreven, een bijna onwerkelijke rijkdom, en na 2009 werd een klein deel van dat bedrag aangewend om een paar ongelukjes te financieren, zoals een iets te duur tunneltje, maar eigenlijk bleef de hoofdsom bijna onaangeroerd in de spaarpot. De verkiezingen van 2014 brachten daar verandering in, de spaarpot werd ontdekt en de Rekenkamer had zich kort daarvoor in een luidruchtig rapport afgevraagd waarom Wassenaar die overmaat aan welvaart niet aanwendde voor mooie investeringen in ons dorp. U kunt zich voorstellen wat voor een feest de coalitievorming moet zijn geweest. Iedereen wilde meedoen. Veel en grote plannen om veel en groots geld uit te geven lagen klaar, maar helaas bij de eerste begroting van 2014-2015 was het feest alweer voorbij. De uitkering uit het Gemeentefonds werd met € 2 miljoen gekort, door het overheidsbankieren en de lage rentestand liepen de financiële inkomsten terug met € 1 miljoen en de kosten van de WODV stegen in een paar jaar met € 1 miljoen. Oftewel, in korte tijd ontstond er een gat van € 4 miljoen per jaar. De reactie van de vorige coalitie was om dit met boekhoudkundige manoeuvres te maskeren. We kennen ze, de kapitaallastenreserve voor het zwembad, de voorziening Onderhoud en de bestemmingsreserve Openbare ruimte werden ten laste van de algemene reserve enorm verhoogd. Ook werd er nog een aantal bezuinigingen ingeboekt zonder dat daarvoor daadwerkelijk een invulling bestond. Meer met mensen, minder met papier bleek toch alleen maar papier te zijn. De omgang met dat gat bleek politiek heel moeizaam, lang bleef men in de ontkenningfase, maar ook zag men dat het geld snel op raakte. In plaats van investeren in de toekomst van Wassenaar en mooie dingen voor het dorp doen, zoals de bedoeling was, moesten de miljoenen ieder jaar voor de lopende uitgaven worden gebruikt en toen waren daar ineens de volgende verkiezingen in 2018. Inmiddels wist iedereen wel dat er financieel gezien echt iets aan de hand was, alleen het CDA vertelde in maart jl. in de Warenaar nog dat we financieel gezond waren en er goed voorstonden. Dezelfde Warenaar waarover het CDA kort daarvoor had besloten dat er onvoldoende geld was om het op te knappen. Dat er iets aan de hand is, blijkt nog steeds omdat volgens de recente gegevens van het college we in 2018 en 2019 € 10 miljoen meer uitgeven dan er binnenkomt. Wij geven dus per jaar € 5 miljoen meer uit dan we ontvangen, dat is de helft van de huidige ozb, dat is € 450,00 per huishouden per jaar. Het is geld dat op de bankrekening van Wassenaar stond en er een jaar later niet meer is, weg. Dat we meer uitgeven dan we ontvangen omdat er in 2015 een gat is ontstaan waar niemand iets aan heeft gedaan en dat zelfs groter is geworden en dat gaat dan vooral naar de lopende uitgaven, maar in 2018 zijn er nieuwe kansen. We moeten maar eens goed kijken hoe dit wordt aangepakt. Victorie, Hart voor Wassenaar heeft vier jaar lang een motie ingediend om de toeristenbelasting te verhogen. Steevast werd door de VVD gereageerd met 'toeristje pesten, dat gaan we niet doen' en het feit dat VVD nu op voorstel van Hart voor Wassenaar de toeristenbelasting omarmt, zegt veel over hun laatste inzicht in de financiële toestand van Wassenaar. Het is zelfs heel even bemoedigend geweest, € 250.000,00 per jaar in the pocket, betaald door toeristen die van Wassenaar komen genieten en daar ook iets voor mogen teruggeven en 5% van het tekort is gedekt. Voor het overige blijft het zoals het was, wel gaan we bezuinigen en nu echt. Voorzitter, Hart voor Wassenaar heeft altijd gepleit voor het op degelijke wijze vaststellen van wat we als Wassenaarse samenleving gemeenschappelijk aan voorzieningen hebben. Willen we met z'n allen iedere week de stoep laten vegen? Prima. Vinden we dat dan toch te duur, dan wat minder, maar je stelt vast welk servicelevel je met elkaar wilt hebben en dan heb je er maar voor te zorgen dat het zo efficiënt mogelijk wordt uitgevoerd. Simpel en dat moeten we dan met z'n allen betalen. Ik denk dat we het daarover wel eens zijn, maar op dit moment eten we de spaarpot op voor deze uitgave. De begroting die voor ons ligt, is helemaal gericht op bezuinigingen, subsidies, onderhoud van de

openbare ruimte, zorg en wat dies meer zij. We gaan dat voelen, iedere Wassenaarder gaat er iets van merken en zal er in zijn algemeenheid niet blij van worden. Vooral degenen die afhankelijk zijn, zullen het meest de gevolgen voelen. Het komt bovenop het schraapwerk van de afgelopen periode en we moeten ons afvragen of dit wel de keuzes zijn die de Wassenaarders willen. Daarnaast speelt ook een beetje dat wij ons afvragen of, als je iedere week gedurende vier jaar iets moet beslissen om van mensen af te nemen, dat nog wel leuk is en dat niet leidt tot een minder stabiele coalitie. Laten we de bedragen die worden bezuinigd even in het juiste perspectief zetten. Wassenaar heeft een begroting van € 60 miljoen en daarvan wordt 60% op instructie van de landelijke overheid uitgegeven. Hier heeft het bestuur van Wassenaar geen invloed op, je kunt er dus ook niet op bezuinigen. Blijft dus over 40%, ongeveer € 24 miljoen, waar het bestuur wel invloed op heeft en dus kan bezuinigen. Pak dan de bezuinigingen van 2022, meer dan € 2,5 miljoen, en zet dat af tegen die € 24 miljoen, dat gaat hem niet worden. Een knappe jongen die dat lukt, ik zou er zelf in ieder geval niet aan durven beginnen en dan moet je ook nog kijken naar de gevolgen voor de Wassenaarder. De voorgestelde bezuinigingen zijn nog niet eens benoemd en het bedrag is van een omvang dat het onze overtuiging is dat ze bij lange na niet worden gehaald. Zijn we er met deze bezuinigingen? We hebben een gat van € 5 miljoen, nee. Er is nog steeds ieder jaar een gat, maar er is gelukkig iets om ons te helpen, de grote trukendoos. We gaan veel uitgaven niet meer doen vanuit de voorziening of de lopende rekening. Dat is lastig omdat je het geld dan in een klap kwijt bent en bovendien krijg je nooit die zo gewenste begroting die structureel in evenwicht is. Je lasten zijn eenvoudig te hoog. Nee, we gaan het investeringen noemen. Die kun je activeren en dat wil zoveel zeggen als dat je het geld nu uitgeeft, maar de lasten uitsmeert over de toekomst. Je moet een beetje van boekhouden begrijpen, maar de bedrijven die dat op deze manier hebben gedaan en op deze wijze hun debetzijde hebben opgeblazen, zijn allemaal failliet gegaan. Het gevolg is dat we inderdaad de komende jaren gaan zien dat de lasten structureel ieder jaar verder gaan oplopen. Het is een grove schatting, maar de investeringen die worden bedoeld, zijn ongeveer € 4 miljoen per jaar en het zijn dus eigenlijk gewoon kosten die door ze investering te noemen over de toekomst uitgesmeerd worden, maar je bent de cash wel kwijt. In deze begroting zijn de investeringen van dit soort voor 2019 opgenomen, de investeringen voor 2020 en 2021 niet, maar we zullen toch echt het onderhoud en vervangingen moeten doen, dus we zien ze wel op de volgende begroting verschijnen.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. De consequentie is dat de lasten in 2021 tenminste € 300.000,00 hoger zijn en 2022 € 600.000,00. Deze begroting loopt dus vast en dat doet hij nu al omdat hij niet volledig is. Het volgende, 1,05 maal 1,05 maal 1,023 maal 1,023 is 15%. Waarom klinkt dit percentage me zo bekend in de oren? Wanneer je in 2020 de ozb met 5% verhoogt en in 2021 nog een keer, plus voor beide jaren 2,3% inflatie, dan wordt de ozb in 2021 en 2022 in totaal met 15% verhoogd. Waarom klinkt dat percentage me toch zo bekend in de oren? Deze verhogingen stonden niet eens in het coalitieakkoord, waarom staan ze dan nu wel in de begroting? De verklaring die wordt gegeven is dat het de helft van de precario is, maar die vervalt toch pas in 2022? Waarom dan in 2020 en 2021 de ozb verhogen en niet pas in 2022? Voorzitter, het college misleidt. We hebben het doorgerekend en zonder deze verhoging is het niet mogelijk om een begroting die structureel in evenwicht is te laten zien. Het gaat gewoon niet, dus deze ozb-verhogingen zijn simpelweg nodig voor de dan lopende uitgaven en wanneer in 2022 de precario vervalt, hebben we daar nog een ozb-verhoging voor nodig. Als ik het samenvat in twee dimensies, dan kom ik tot het volgende. U zult ten minste € 1 miljoen bezuinigingen in 2022 niet realiseren. In 2022 zijn er ten minste € 600.000,00 aan extra afschrijvingskosten die hier niet zijn opgenomen. In 2022 valt € 1,8 miljoen precario-inkomsten weg en dat gaat bij elkaar leiden tot een ozb-verhoging van ten minste 20% bovenop de tweemaal 5% die u al hebt neergezet.

De **voorzitter**: Ik denk dat we het hier nu bij gaan laten.

De heer **Hendrickx**: Ik heb nog twee zinnen, ik spreek even de zinnen uit.

De **voorzitter**: Twee zinnen.

De heer **Hendrickx**: U, dit college, gaat tot en met 2022 de ozb met ten minste 30% verhogen om in 2021 uw laatste begroting voor 2022 structureel in evenwicht te laten zijn.

De **voorzitter**: Dank u zeer. De VVD, de heer van Doeveren heeft het woord.

De heer **Van Doeveren**: Heel veel dank voorzitter. Voorzitter, het is een eer om namens zes raadsleden, twee commissieleden, maar vooral namens die ruim 3000 Wassenaarders die in

maart jl. hun vertrouwen gaven aan de Wassenaarse VVD deze dag te mogen aftrappen als fractievoorzitter. Er wordt altijd veel gezegd en geschreven over de begroting, ik hoop dat naast alle mensen in de zaal ook zoveel mogelijk mensen meekijken om op basis van feiten te beoordelen wat ze zelf vinden. Een van de mensen die in ieder geval meekijkt, is mijn vader. Terwijl ik nadacht over wat ik hier vandaag wilde brengen, heb ik me nog eens afgevraagd waarom ik 1 van de 21 raadsleden ben. Ik denk dat ik toch een behoorlijke klap van de molen heb meegekregen in mijn jeugd. Mijn vader was 16 jaar lang fractievoorzitter in Delft en vertelde met enige regelmaat over zijn belevenissen. We zitten niet bij dezelfde partij, maar ik heb wel meegekregen hoezeer het de moeite waard is als je een mening hebt over verkeer of woningbouw. Alleen op de hoeveelheid tijd heb ik me behoorlijk verkeken. Voorzitter, vandaag is een belangrijk moment, het is de eerste begroting van het nieuwe college, de eerste begroting in vier jaar waarin de Wassenaarse VVD weer meedoet in het bestuur van ons dorp. Als grootste partij in het dorp, is het natuurlijk onze ambitie om bij te dragen aan goed bestuur in een cruciale periode voor onze zelfstandigheid, in een periode waar samenwerking voorop moet staan. De nieuwe begroting geeft invulling aan een paar belangrijke VVD-wensen, die we ook de afgelopen vier jaar hebben uitgedragen. Het meest belangrijke is dat we deze periode toewerken naar een echt sluitende begroting, een begroting zonder fopbezuinigingen, een begroting zonder een structurele greep uit de reserves en een begroting waarin we geen rekeningen doorschuiven naar toekomstige generaties. Dat laatste is onverantwoord, we moeten geen voorzieningen zoals een zwembad en parkeergarages bouwen die we niet kunnen vervangen als het moment daar is. Dan schuiven we rekeningen door naar toekomstige Wassenaarders. Daarnaast moeten we ook een aantal bezuinigingen van het vorige college invullen en schiet de afschaffing van de precariobelasting een gat van € 2 miljoen in de begroting op termijn. Dat is een gigantische financiële uitdaging, maar ik constateer wel dat het met de eerste begroting is gelukt om die uitdagingen aan te gaan en op te lossen. Het college verdient daarvoor ook waardering. Het is een begroting die laat zien dat we zelfstandig en verantwoordelijk verder kunnen en natuurlijk zijn we er als VVD erg blij mee dat het college, voordat we gaan kijken naar hoe we de precariobelasting met een andere belasting gaan compenseren, eerst scherp kijkt naar waar de gemeente zelf kan bezuinigen omdat Wassenaarders heel goed weten hoe ze hun eigen geld willen besteden in plaats van dat de overheid dat verplicht voor je doet. Doordat de helft hiervan uiteindelijk wordt bezuinigd, hoop ik ook dat de lasten per saldo niet omhooggaan. De vraag is natuurlijk wel, en dat is bij dezen ook de eerste vraag wethouder, of de bedrijven die het voordeel hebben van het afschaffen van de precariobelasting dit ook eerlijk doorberekenen aan alle Wassenaarders. Ik hoor graag een reactie. Voorzitter, het gaat niet alleen om cijfers, maar ook de keuze uit begroting. Het collegewerkprogramma is er logischerwijs nog niet, het college is er pas een paar maanden, maar ik geef wel aan wat we als VVD belangrijk vinden voor de komende periode. Aanpakken van verkeer, de aanpak van het Rozenplein en de ondertunneling van de Rijksstraatweg. Ons dorp ligt in een steeds drukker stuk van de Randstad en voor het eerst heeft de ondertunneling van de Rijksstraatweg ook een eigen plek in de begroting met een eigen budget. Ik hoor graag van de wethouder hoe onze verkeersambities verder worden waargemaakt. Dan de openbare ruimte. We houden het groenbeheer op peil en we gaan er extra in investeren. Dat is een belangrijke wens van de VVD, het is een kerntaak van de overheid om het groen op peil te houden. Ik zie wel dat er wordt bezuinigd op fietspaden en het wegenonderhoud en ik vraag aan het college of de verkeersveiligheid zo voldoende intact blijft. Daar wil ik graag antwoord op. Ik zeg er ook bij, nieuwe investeringen voor de toekomst, we hebben een aantal grote projecten, vragen ook om nieuwe afwegingen. Bijvoorbeeld de sporthal, ook de weg ernaartoe moet natuurlijk gewoon goed onderhouden zijn. Graag een reactie. Een belangrijke bezuiniging in het fysieke domein is ook deregulering, minder regels, minder procedures. Dat is niet alleen een bezuiniging, maar ook een liberale gedachte, een wens om de vrijheid van onze inwoners verder te vergroten en uit te gaan van vertrouwen in plaats van wantrouwen voor Wassenaarders met een eigen huis of tuin. Met minder regels wordt de handhaving ook gemakkelijker en vooral veel geloofwaardiger dan nu. Wij kijken uit naar de Dereguleringsagenda van wethouder Wassenaar, maar ook naar een Handhavingsagenda op basis van de prioriteiten in het coalitieakkoord. Handhaving is geen dode letter, daar trekken we ook structureel geld voor uit. Graag een reactie. Voorzitter, met een echt sluitende begroting zijn nieuwe investeringen verantwoord. De VVD wil investeren in behoud van een mooi dorp en de bouw van een nieuwe sporthal is zo'n belangrijke investering. Een andere belangrijke investering is de investering in onze winkelgebieden en onze winkeliers. Daar hebben we ons als VVD ook sterk voor gemaakt, het Wassenaarse centrum moet aantrekkelijk blijven voor heel Wassenaar. Ook de bezuiniging op het centrummanagement is daarom iets waarover we een amendement hebben ingediend, om dat te schrappen. Behoud van een goed vestigingsklimaat, banen, innovatie en bedrijvigheid vormen een van onze speerpunten en moet de komende vier jaar voldoende aandacht hebben. Voorzitter, Wassenaar is een betrokken gemeente met veel vrijwilligers en organisaties die zich inzetten voor kwetsbare mensen. Gelukkig is ons onderwijs, een zorg voor alle Wassenaarders, goed op orde. Een belangrijke kwetsbare groep vormen onze

mensen in de bijstand, die zijn gebaat bij werk, sociale contacten, ontwikkeling en perspectief. Ik vraag aan de wethouder welke inspanning we extra gaan leveren om ervoor te zorgen dat deze mensen worden begeleid naar werk of anderszins een prestatie leveren voor Wassenaar? Hoe houden we onderwijs en zorg betaalbaar op termijn voor ons allemaal? Hoe gaan we dat innovatiebudget dat is vrijgespeeld vormgeven? Voorzitter, een andere belangrijke ambitie is natuurlijk de Bouwagenda met een duidelijke bouwambitie met een heldere verdeling tussen sociale huurwoningen en de vrije sector. Om te bouwen voor jongeren, gezinnen en kinderen. Gelukkig is er ook een aantal locaties waar dat kan en waar het niet ten koste hoeft te gaan van groen. We willen graag een integrale afweging zien van de verschillende locaties en wat we de komende vier jaar gaan bouwen met ook oog voor voldoende parkeerplekken. Ik hoor graag een reactie van de wethouder. Voorzitter, de VVD had landelijk een keer als slogan 'Zinvol bezuinigen is ook een kunst'. Gelukkig gaat het in deze begroting niet alleen over bezuinigingen, maar ook over investeringen. Een andere slogan was ooit 'Orde op zaken' en beide slogans hebben hun waarde voor Wassenaar nog niet verloren. Met deze begroting staan we er goed voor, maar er blijven forse opgaven voor de toekomst, bijvoorbeeld rond De Paauw, de WODV, de sporthal en wellicht Avalex, waardoor we ons als VVD zeker niet rijk rekenen. Wat betreft duurzaamheid is het daarom ook goed dat we vooral de verbinding zoeken met andere partijen met grotere budgetten die iets kunnen betekenen voor Wassenaar. Graag ook een reactie van de wethouder. Als VVD blijven we steun geven aan goede plannen en bijsturen waar nodig, met open vizier en gericht op samenwerking, met gezond verstand en langs een liberale en vooral Wassenaarse meetlat. Niet met geschreeuw, maar door te doen omdat Wassenaar de moeite waard is en een zelfstandige toekomst in eigen hand heeft. Voorzitter, ik rond af. De begroting is geen eindstand, maar een begin, zeker bij een nieuwe collegeperiode, maar een goed begin is wel het halve werk. Het college is goed op weg, we moeten nu vooral aan de slag, geen woorden maar daden, samen werken voor Wassenaar, dat is de opgave in deze raadsperiode. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Heel mooi binnen de tijd gebleven, 7,5 minuut. Dan geef ik nu graag het woord aan de fractie van GroenLinks, de heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja, dank voorzitter. Het is jammer dat ik hier nu al sta omdat Ben Paulides hier had moeten staan. Het is jammer dat hij er niet is om het woord te kunnen voeren voor de stemmers die op hem hebben gestemd. Dat is jammer, maar aan de andere kant gaan we vrolijk verder. Voorzitter, leden van de gemeenteraad, ik moet eerlijk zijn, het was dit jaar een opgave om me door de begroting heen te slaan, 251 pagina's. Op mijn werk op het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, werken we met een begroting van € 9,5 miljard en dat doen wij met een begroting van 280 pagina's. Ook de inhoud was geen reden tot vreugde. Waar hebben we het eigenlijk over vraag ik me soms af en als zelfs de lokale krant niet de moeite neemt om hier te komen, wat doen we dan eigenlijk allemaal, waar doen we het dan allemaal voor? Dat schiet soms door mijn hoofd. Ik sta hier dan ook niet met de illusie dat we vandaag een goede begroting gaan vaststellen. Na een lange formatie lag er een coalitieakkoord waarvan ik bij het eerste debat al aangaf: dit kan niet, financieel niet, maar ook moreel gezien niet. Ik had de hoop dat het college, eenmaal echt aan het werk en in gesprekken met ambtenaren en organisaties in Wassenaar, zich dat ook zou realiseren, maar dan deze begroting. Het is duidelijk zichtbaar dat GroenLinks en de PvdA dit keer niet meedoen. Ook nu weer zeg ik: dit kan niet, financieel niet, maar ook moreel staan er keuzes in die niet te verdedigen zijn. Een artikel 12-gemeente is de aanduiding voor gemeenten die het financieel echt niet op orde hebben en dat is er op dit moment nog maar een in Nederland en dat is Vlissingen. Wassenaar is met deze begroting een zelfuitgeroepen artikel 12-gemeente. Hebben we de grote tekorten in de zorg, rioleringsproblemen door bodemdaling of grote achterstandswijken? Nee, wij hebben alleen een heilig verklaarde algemene reserve en een kille boekhoudersmentaliteit. Brede steun in de raad wordt geschetst, maar daarmee houdt het dan ook op. Mensen hebben niet gestemd op het snoeihard kapot bezuinigen van de bibliotheek of het verenigingsleven, wegonderhoud omlaag, een hogere ozb en ook niet op tien verschillende partijen, maar toch hebben we dat allemaal gekregen. Waar hebben de mensen dan wel op gestemd? Wie iets bewaart die heeft wat, en ik heb uit De Wassenaarse Krant de tien punten van elke partij die zij het belangrijkste vonden. Dat zijn er acht omdat we toen nog met maar acht partijen zaten. Als je dat op de huidige begroting legt, hij ligt hier, dus als mensen hem nog even willen nalezen, zie je er weinig van terug. Is het beeld dan zoveel slechter geworden sinds de verkiezingen of nemen we de kiezer gewoon niet zo serieus? Wat is de herkenbaarheid van het CDA? Wat is de herkenbaarheid van D66? Ik zie het niet. De lijsttrekker die bij de verkiezingen op het podium zei dat de financiën op orde waren, is nu wethouder Financiën. Hij stond hier voor de zomer met een coalitieakkoord, waarin geen ozb-verhoging stond, maar wel veel investeringen en nu staat hij er met een begroting met een ozb-verhoging zonder investeringen. Leg dat maar eens uit aan de gemiddelde inwoner van Wassenaar. Hoe kan het CDA instemmen met een bezuiniging op de bibliotheek? Ik zie niet wat ze ervoor terug hebben gekregen. D66. Talentum, toch het kindje

van D66, is de € 10.000,00 voor kunstonderwijs de kruimel die jullie binnenboord hebben gehouden? € 1.250,00 per basisschool, daar zullen kinderen dus echt nooit iets van merken. Er staat ook € 100.000,00 voor duurzaamheid in, als extra investering. Dat er nog € 350.000,00 over was van het budget van de afgelopen vier jaar, maakt dit ook een beetje een sigaar uit eigen doos en dan niet voor concrete investeringen, echt iets doen, maar voor een ambtenaar. Ik heb liever 400 ambtenaren met een beetje budget dan één ambtenaar zonder budget. De WODV is een professionele organisatie, die kan en moet duurzaamheid als integraal onderdeel van het werk zien. Ik dien in tweede termijn een amendement in om dit aan te passen in de begroting, zodat we daadwerkelijk iets kunnen doen van dat geld in plaats van dat we een ambtenaar aan het werk zetten, die rond moet gaan binnen de organisatie om te zeggen dat we echt iets aan duurzaamheid moeten gaan doen, maar die geen budget heeft. Concreet over een aantal bezuinigingen. Met een bezuiniging van € 100.000,00 op de bibliotheek zakken we door een ondergrens. De artikel 12-gemeente Vlissingen, die echt financiële problemen heeft, subsidieert de bibliotheek tweemaal zo hoog als wij doen. Ik hoor graag van de wethouder waar dit idee vandaan komt om € 100.000,00 te bezuinigen en hoe we dat in vredesnaam gaan doen. De bibliotheek vervult een zeer waardevolle rol in het dorp, zoals de avondopenstelling in examentijd voor scholieren om te kunnen studeren. Ik heb ze gesproken, de oudere alleenstaande man die in de winter naar de bibliotheek gaat om daar de krant te lezen en een praatje te maken en ook om thuis de verwarming lager te zetten om te bezuinigen op de rekening of het meisje dat dolblij was dat ze in examentijd 's avonds in de bibliotheek kon studeren omdat er thuis met zes anderen in een vierkamerappartement nooit stilte was. Daar hebben we het over en niet over een post op de begroting, het gaat om mensen. Talentum afschaffen. Dat kan, maar waarom dan wel in 2019 uitgebreid evalueren? Dat lijkt me een beetje raar als het een financiële afweging is. Ook hier ken ik ze weer, de voorbeelden van kinderen die naar Talentum gaan omdat ze daar voor weinig geld iets kunnen doen waar thuis geen ruimte voor is. Zij vallen bij dit college buiten de boot. Bezuinigingen op wegen en wegmeubilair. Wat is dat dan? We hoorden net dat de VVD het niet weet, die hoort het graag van de wethouder. Ik heb het opgezocht. Dat betekent: er zijn straks aanzienlijke oneffenheden in de wegen, oneffenheden van meer dan 1,5 cm zijn toegestaan. Per 100 meter weg zijn er drie oneffenheden groter dan 3 cm. De maximale voegwijdte tussen tegels en stenen is 3 cm. Mijn dochter fietst over deze wegen naar school, besef goed wat we hier beslissen. Je kunt nu de wethouder om een reactie vragen, maar dit hadden we moeten weten als je dit ziet. Dit willen we natuurlijk niet en over een aantal jaren moeten we weer grof gaan betalen om alle achterstanden in het onderhoud weg te werken. We zijn nu bezig om de achterstanden in het groenonderhoud weg te werken van een vorige VVD-coalitie die dacht dat het wel naar beneden kon. Een kortzichtige keuze en daarom graag een reactie, waarom dit dan wel kan. Ik weet nog dat het groenonderhoud minder werd en toen de gevolgen eenmaal zichtbaar werden, stonden ze op het Burchtplein ontzettend snel weer te schoffelen, terwijl in Kerkehout en Oostdorp het onkruid welig tierde. Waarom niet de keuze om dit selectief in het dorp toe te passen, op de wegen in Zuid of in Rijksdorp, waar weinig mensen rijden, weinig mensen wonen en weinig mensen fietsen? Geen keuzes, gewoon algemeen toegepast en we hoorden net dat we niet eens weten wat het is. Bezuinigen op de kapvergunningen, welstand, erfgoedbeleid, de raad heeft nog geen concreet plan gezien, maar de prijs staat nu al vast. Als we nu instemmen, hoeveel ruimte is er dan nog? Wat zijn de gevolgen, stoppen we er per 1 januari a.s. mee, krijgen we dan in de komende twee maanden nog een raadsbesluit hierover? Ik hoor het graag van het college. Zo is het met veel dingen. De belangrijkste taak van de raad is het controleren van het college en vandaag of de begroting klopt bij de plannen die het heeft. We weten het simpelweg niet omdat we de plannen niet kennen. We hoorden net dat het nog een paar maanden kan gaan duren en ik kreeg ook net vandaag een uitnodiging van de Vrienden van Wassenaar, waar de wethouders de plannen voor de komende jaren gaan toelichten. Dan weten we als raad ook direct waar we staan. Subsidies. Waarom bezuinigen we 25% op de culturele subsidies? Als Samenkracht en burgerparticipatie zo belangrijk is, waarom gaat daar dan 9% van de subsidie af? Het centrum, de winkels, we vinden ze fantastisch belangrijk, maar het centrummanagement gaat volledig weg. Hoe gaat dit in zijn werk, gaan we dit met de kaasschaaf doen bij alle instanties of worden er keuzes gemaakt en vallen er gewoon clubs af? Waarom heeft het college de grote investeringen niet gewoon meegenomen in de begroting? Hoe is het mogelijk dat je zo lang praat? Er zijn sinds de zomer geen stukken meer naar de raad gekomen, behalve de bijna verplichte stukken en dan nog is de zaak niet rond. De sporthal, de Warenar, De Paauw, het winkelgebied. In 2019 putten we uit de algemene reserve, het jaar daarna dekken we het gat door een ozb-verhoging. Voor alle grote investeringen moet nog geld worden gevonden. Ik hoor graag van het college hoe het dit proces efficiënter en vooral sneller gaat inrichten, zodat niet weer al het werk stilvalt en we als raad hier niets doen, terwijl zij weer over het geld praten. Dan over de precario. Het is al gezegd, die valt pas in 2022 weg, maar we verhogen de ozb al wel eerder. In de begroting staat dat het college erop gaat aandringen dat nutsbedrijven dit doorberekenen naar lagere tarieven. We zijn verdorie mede-eigenaar van Dunea, dan gaan we toch niet simpelweg vragen? Bij mij doemt dan het beeld op van een wethouder die daar met zijn vingertje omhoog

gaat zitten wachten tot hij de beurt krijgt. We kunnen toch gewoon eisen dat we dat voor de zomer van 2019 inzichtelijk hebben, keihard zwart-op-wit dat dit terugkomt naar onze inwoners? Nogmaals, het college geeft aan dat het brede steun heeft in de raad, maar als de plannen van dit college voel- en zichtbaar worden in het dorp, is het snel gedaan met die steun buiten op straat, waar het werkelijk om gaat. Dan kunnen we hele mooie brieven schrijven naar de commissaris van de Koning met prachtige volzinnen over bestuurskracht, open en transparant bestuur, burgerparticipatie. Dat is allemaal papier, ik zie er helemaal niets van terug. Als de plannen daadwerkelijk zo worden uitgevoerd, dan blijft dat papier en kunnen we dat gewoon niet hard maken.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut.

De heer **Van Sloten**: Als dit de consequenties van zelfstandigheid zijn, en daar schermt het college mee, dan moeten we ons serieus afvragen of dat wel de prijs is die we willen betalen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Ooms van Lokaal Wassenaar!.

De heer **Ooms**: Voorzitter, de heer Van Doeveren had zich niet afgemeld en daarom duurde het even. Voorzitter, Lokaal Wassenaar! kan zich goed vinden in de beleidsvoornemens van het college. We zijn het eens met wat wij gaan doen en hoe Wassenaar dit gaat betalen. Vragen zijn er wel, met name over de financiële paragraaf, Avalex en de WODV, maar voor ik hierop inga wil ik namens Lokaal Wassenaar! enkele inleidende opmerkingen maken. Begroten is vooruitzien, je vraagt je dan al snel af: wat is ons vooruitzicht? Wat is voor Wassenaar de stip aan de horizon? Wat is het belangrijkste doel dat de Wassenaarse politiek zich in de komende maanden en in het begrotingsjaar gaat stellen? Met andere woorden, wat verwachten de Wassenaarders van hun gemeentebestuur? Eén onderwerp komt dan al snel in het vizier, kan Wassenaar een zelfstandige gemeente blijven en wat moeten wij hier met elkaar voor doen? Terecht krijgt onze zelfstandigheid veel aandacht in de inleiding van deze begroting. De commissaris van de Koning heeft ons meerdere malen laten weten dat onze zelfstandigheid niet vanzelfsprekend is. Het is daarom onze gemeenschappelijke opdracht om ervoor te zorgen dat wij kunnen voldoen aan de voorwaarden die aan onze zelfstandigheid zijn gekoppeld. Terecht legt het college er de nadruk op dat een degelijk financieel beleid een van de belangrijkste voorwaarden is, maar voorzitter laten we ons hier niet alleen op blindstaren, dit is niet de enige voorwaarde. Een fatsoenlijk, voorspelbaar en degelijk bestuur is een tweede voorwaarde, Wassenaar kan alleen zelfstandig blijven als wij er met elkaar voor zorgen dat onze bestuurscultuur weer elke toets van degelijkheid en fatsoen kan doorstaan. Daar zijn we met elkaar allen verantwoordelijk voor, de gemeenteraad, het college en de politieke partijen, maar ik wil hierbij niet onvermeld laten dat ook de Wassenaarse samenleving hieraan een bijdrage kan en moet leveren. Na deze inleidende opmerkingen een enkel woord over de financiën. Lokaal Wassenaar! is van mening dat deze begroting voldoende vertrouwen geeft in een degelijk financieel beleid. Wassenaar is financieel gezond en met elkaar gaan wij ervoor zorgen dat dit zo blijft, maar laat dit duidelijk zijn, onze zelfstandigheid heeft een prijs en deze prijs gaan wij met elkaar betalen. Lokaal Wassenaar! is tevreden met de positieve trend in het meerjarenbeleid en steunt het college in dezen. Dat neemt echter niet weg dat Lokaal Wassenaar! enkele kanttekeningen plaatst bij de financiële oplossingen waarvoor het college heeft gekozen. Er is waardering voor de principiële keuze om niet langer gebruik te maken van de reserve kapitaallasten en deze uit te faseren en om boekwinsten niet langer in de exploitatie op te nemen, ook al is dit formeel wel toegestaan. Het is wel teleurstellend dat in 2019 de reserve frictiekosten ten dele wordt aangemerkt als bate ter dekking van een structureel tekort in 2019. Deze reserve is gevormd om specifieke frictiekosten uit hoofde van reorganisatie te dekken. Voor € 326.000,00 is dit gerelateerd aan voorgestelde bezuinigingen in de werkorganisatie en afschaffing van de kapvergunning. Voor € 560.000,00 is dit echter een vrijval ter dekking van het exploitatietekort en niet voor geïdentificeerde frictiekosten. Deze vrijval zou naar onze mening dan ook naar de algemene reserve moeten gaan, zeker in het licht van eerdere principiële keuzes dienaangaande dan wel moeten blijven bestaan ter dekking van verdere frictiekosten in de komende jaren. Uit de begroting blijkt niet hoe deze post van € 560.000,00 tot stand is gekomen. Graag hoort Lokaal Wassenaar! de mening en overweging hierover van het college. Ten aanzien van nieuwe investeringen, die wij toejuichen, vragen wij het college in hoeverre de begroting, de kapitaallasten hiervan in de exploitatie kan dekken zonder een beroep te doen op de algemene reserve. Dan enkele woorden over Avalex. De toekomst van Avalex staat ter discussie. Lokaal Wassenaar! levert heel graag een bijdrage aan deze discussie. Deze discussie kan naar onze mening echter alleen zuiver worden gevoerd als er aan enkele voorwaarden wordt voldaan. Ten eerste moet er overeenstemming zijn over de milieudoelstelling, ten tweede kun je geen transparante discussie voeren als partijen van tevoren al hebben bepaald wat de uitkomst moet zijn en ten derde moet tijdens de discussie het serviceniveau voor de gemeente op peil blijven en tot slot kan er pas over

de governance worden gepraat als er voor een bepaald model van inzamelen is gekozen. Graag verneemt Lokaal Wassenaar! de visie van het college op de toekomst van Avalex. Is het college bijvoorbeeld voorbereid op eventuele financiële gevolgen die uit nieuwe besluitvorming kunnen voortvloeien? Waar kunnen wij deze overwegingen terugvinden in de begroting en hoe zijn de risico's met betrekking tot Avalex in deze begroting verwerkt? Voorzitter, in de eerste termijn is slechts weinig tijd beschikbaar, te weinig om alles de revue te laten passeren. Daarom nog slechts enkele opmerkingen die de portefeuille van onze wethouder aangaan. Het oog valt dan al snel op de WODV en het Sociaal Domein. Lokaal Wassenaar! wil de discussie over de werkorganisatie niet beginnen voordat we onze waardering hebben uitgesproken voor de medewerkers van de WODV. In de hele discussie worden onze ambtenaren, want dat zijn het, maar al te vaak vergeten. Onze mensen werken daar onder hoge druk, ze hebben dagelijks te maken met een onzekere toekomst en alle onrust die dat met zich meebrengt en ondanks alles blijven ze zich loyaal opstellen om datgene te doen wat goed is voor Wassenaar en de Wassenaarders. Ik denk en ik hoop dat ik namens de hele raad spreek als ik onze ambtenaren hiervoor wil danken. De toekomst van de werkorganisatie verdient de aandacht van ons allen. Lokaal Wassenaar! begrijpt dat er nog onvoldoende duidelijkheid is over de verdere samenwerking met Voorschoten. Met name is het niet voorspelbaar wat dit gaat betekenen voor de begroting van Wassenaar. Wij denken hierbij niet alleen aan de waarschijnlijkheid van extra kosten, het risico is namelijk niet denkbeeldig dat de grote bezuinigingen op de werkorganisatie niet haalbaar zullen zijn. Eén ding moet echter duidelijk zijn, als het over de WODV gaat, moeten we eerst een goede analyse maken van wat wij van de werkorganisatie verwachten. Welke taken horen bij deze verwachtingen en welk serviceniveau hoort daarbij? Deze benadering sluit aan op wat ik eerder over Avalex zei. Wij roepen het college dan ook op om snel met deze hele discussie naar de raad te komen. Het college stelt de bezuiniging van € 400.000,00 voor in relatie tot de WODV. Deze bezuiniging wordt voornamelijk gevonden binnen het fysieke domein. Dat is een pijnlijke keuze, het aanzicht en de uitstraling van de publieke ruimte komt hier in het geding. Toch heeft Lokaal Wassenaar! respect voor deze keuze. Tot slot enkele woorden over het Sociaal Domein. De mensen die ons nodig hebben, mogen nooit het kind van de rekening worden. Voor Lokaal Wassenaar! is de prioriteit dat iedereen in Wassenaar kan meedoen, niemand raakt uit het zicht. Met dit als uitgangspunt zien wij de innovaties binnen het Sociaal Domein met belangstelling, maar zeker ook met ongeduld tegemoet. Wij dagen het college uit nu al een tipje van de sluier met betrekking tot deze innovaties op te lichten. Als het erop aankomt, kiest Lokaal Wassenaar! voor mensen en niet voor stenen. Dit betekent echter niet dat er geen prioriteit wordt gegeven aan sociale woningbouw en bouw voor de middensector. Hier kunnen stenen namelijk veel betekenen voor en bijdragen aan het welzijn van mensen.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut.

De heer **Ooms**: In dit kader pleit Lokaal Wassenaar! voor innovatie en een frisse blik op hoe wij deze woningbouw in ons dorp kunnen vormgeven. Laten wij ons hierbij niet blindstaren op het aantal bouwlagen of traditionele uitgangspunten. Wij pleiten ervoor dat je in de eerste plaats kijkt naar wat er kan op welke plek. Kijk goed wat er in bepaalde buurten wel of niet past en vergeet daarbij niet de sociaal-maatschappelijke context van nieuwbouw op een bepaalde plaats. Kijk hierna hoe moderne architectuur en duurzaamheid kunnen worden ingezet om tot een veranderd resultaat te komen. Voorzitter, ik ga afronden en dan sla ik een klein stukje over, maar tot slot wil ik dan toch zeggen: uiteindelijk moet het ons allen gaan om het welzijn van de Wassenaarders.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Ik had al aan het begin van de algemene beschouwingen moeten melden dat het verzoek, ook van de griffie, maar ook voor het verdere verloop van deze vergadering, om alle aangekondigde moties en amendementen ook direct in te leveren bij de griffier, zodat ze aan het einde van algemene beschouwingen kunnen worden samengebundeld en in iBabs kunnen worden gezet, zodat we ze straks in tweede termijn handig en in een goede volgorde kunnen afwikkelen. Als u al bent geweest, gaat u dan direct na afloop van de laatste algemene beschouwing even langs de griffier om uw moties en amendementen in te dienen en als u nog komt, kunt u dat direct aan het einde van uw eigen bijdrage doen. We gaan nu naar de eerstvolgende en dat is de fractie van de PvdA, de heer Van Noort, die ons maximaal tien minuten gaat toespreken. Tot nu toe lukt het redelijk 9 minuut 44 voor Lokaal Wassenaar!, de VVD is de winnaar. Mijnheer Van Noort.

De heer **Van Noort**: 'Ik ben nog steeds welkom', staat hier. Voorzitter, ik had eigenlijk een heel optimistisch verhaal willen vertellen, maar ik begin toch een klein beetje met chagrijn en dat sluit een beetje aan op wat u zojuist zei over moties en amendementen. We hadden een afspraak gemaakt dat wij op 29 oktober jl. voor 12.00 uur onze moties en amendementen zouden inleveren, zodat het college ruimschoots de tijd had om ernaar te kijken en tot mijn stomme verbazing zijn

het GroenLinks en de PvdA, dat is trouwens niet mijn verbazing, maar daar verwacht ik het gewoon van, die zich keurig aan de regels hebben gehouden. Alle coalitiepartijen hebben vanmorgen de hele iBabs volgeplempt met moties die nu pas worden ingediend. Ik vind 'afspraken zijn afspraken', ik heb die moties allemaal bekeken en er is niet een bij die niet vorige week had kunnen worden geschreven. Ik wilde dat toch graag even hebben gezegd. Ik vind ook dat die afspraak in 2019 wat ons betreft niet meer met ons hoeft te worden gemaakt, dat even terzijde. Ik vind het ook erg vervelend dat het college heeft gemeend een dag voor de vergadering de moties van GroenLinks, DLW en de PvdA onder het fileermes te moeten gooien met het standaardwoordje 'afraden'. Wij zijn van mening dat je hier met elkaar over moties en amendementen moet discussiëren, hier met elkaar de argumenten moet uitwisselen en dat afraden is natuurlijk uw goed recht. Ik had er ook een paar bij zitten waarvan ik in mijn tekst heb gezegd: ik wacht nog even af of ik ze indien, ik wil eerst een reactie van het college horen, maar u krijgt uw zin, u hebt alle moties en amendementen van de PvdA en die zijn op dit moment officieel ingediend. Helaas, zeg ik daarbij. Voorzitter, daarnaast wil ik uitspreken dat het uiteraard iedereen duidelijk is dat we moeten streven naar een sluitende en meerjarige begroting, samen met de bevolking en samen met de raad. We zijn dat niet alleen wettelijk verplicht, het is helemaal geen gunst dat we dat doen, we moeten dat doen, maar u had van ons als partij van Wim Kok ook niet anders verwacht dan dat we dat standpunt zouden huldigen. In het vorige college hebben we ons er vaak sterk voor gemaakt om deze zaken goed en netjes te regelen. Voorzitter, ondanks het gegeven dat er tijdens de langdurige formatie eigenlijk alleen maar over financiën is gesproken, dat er daarna nog twee maanden aan de begroting is gewerkt, is het college er niet in geslaagd om voor 2019 een sluitende begroting te maken, er wordt toch weer uit de reserves geput. Eigenlijk is dat niet te verklaren omdat de grootste criticaster van de afgelopen jaren, de VVD, hier al jaren tegen ageert en ook jaren de tijd heeft gehad om over een sluitende begroting na te denken. Het is hen dus ook niet gelukt en ik heb daar eerlijk gezegd niets over gehoord in de inbreng van de VVD. Voorzitter, de klaarblijkelijk benodigde bezuinigingen voor de korte termijn zijn simpelweg algemene kortingen op de bestaande subsidies, het college bezuinigt rigoureuus 3% en als je de inflatie berekent is dat nog wel meer. Het merkwaardige is dat je, als je die subsidiegroepen doorrekent, uitkomt op 4,4%, zie pagina 238. Als je de subsidiegroepen doorloopt, moet je constateren dat het 3%-verhaal geen standhoudt. Een aantal subsidies is inderdaad 3%, maar openbare orde en veiligheid gelukkig maar 1,5%. De economische ontwikkeling, het centrummanagement wordt door het college voor 100% geschrapt. Daarnaast zie je nog zaken als cultuurproductie en participatie. De burger moet meedoen, we schrappen 18,5% subsidie en ook bij Samenkracht en burgerparticipatie nogmaals 8,6%. Graag tekst en uitleg van het college, met name over het centrummanagement. Voorzitter, we nemen aan dat er overleg is geweest met de organisaties die worden gekort en zo niet, dan roepen wij het college op om eerst in gesprek te gaan met die organisaties over wat het gevolg is van de bezuinigingen en dat ons ook duidelijk te maken. Het is in rechts politiek Nederland tegenwoordig een gewoonte aan het worden dat zij toezeggingen uit verkiezingscampagnes en -programma's niet en niet-benoemde zaken wel aan de orde laten komen. Ik geef een voorbeeld. In het sportdebat gaf de VVD-vertegenwoordiger aan dat de sportverenigingen ten opzichte van de ons omliggende gemeenten veel te weinig toebedeeld krijgen, 'gelijke monniken, gelijke kappen' werd er nog in die kantine geroepen door de heer Menken namens de VVD. De PvdA vindt niets van deze beloften aan de sportbestuurder terug. Het resultaat is dat het nog ongelijker wordt en het CDA doet in dit geval ook een duit in het zakje, de lijsttrekker van het CDA, de huidige wethouder van Financiën, betoogde op een door de Vrienden van Wassenaar georganiseerde verkiezingsavond dat de financiën tiptop in orde waren en dat er niets hoefde te worden veranderd. Daarnaast is, ondanks het uitdelen van hondenkoekjes, niets meer vernomen van de door het CDA aangekondigde afschaffing van de hondenbelasting. Voorzitter, zo win je stemmen en laat je daarna zonder tekst en uitleg de boel de boel en D66, onze onderwijspartij, legt zich zonder opgaaf van redenen neer bij het wegbezuinigen van een van hun kroonjuwelen, namelijk Talentum, dat zij in vorige colleges steeds met hand en tand hebben verdedigd. Het zit tegenwoordig in de genen van D66: je doet maar wat de VVD nodig acht. Voorzitter, deze begroting steunen houdt het risico in dat je ook de bezuinigingen op lange termijn accepteert en dat gaat de PvdA op dit moment dus niet doen. Eerst praten met het onderwijsveld, eerst praten met de bibliotheek en met een goed gedegen voorstel komen over hoe je dan die bezuinigingen gaat invullen. Pas daarna kunnen wij er echt een oordeel over vellen. Wij hebben ook een motie ingediend waarin wij van mening zijn dat het mogelijk moet zijn dat het college in het eerste kwartaal van het volgende jaar ons de stukken met de verantwoording van die bezuinigingen voorlegt. Overigens wordt dat ook weer afgeraden, maar met de kadernota die daar achteraan komt, verzoek ik de rest van de raad toch om nog eens uitvoerig naar die motie te kijken. Het volkshuisvestingsvraagstuk hebben we uitvoerig besproken in de commissie Sociaal Domein en de conclusie was duidelijk. Op het gebied van bouwen is de opdracht om samen met alle betrokkenen uitvoering te geven aan de Woonvisie, de benoemde locaties en de uitkomsten van het Volkshuisvestingsprogramma. Ook dient een voortvarend volkshuisvestingsbeleid te worden gevoerd. Gezien het gegeven dat er dit jaar nog helemaal niets

wordt beslist en het probleem van de sociale huisvesting steeds groter wordt, dienen wij een amendement in om het aantal te realiseren sociale woningen terug te brengen op 30% en we roepen de wethouder op om snel met plannen te komen. Een voorbeeld is de huidige Middelwegschool, het realiseren van een 'Sociaal Domein'-plein, gecombineerd met sociale woningbouw en middeldure huren. Dat moet snel te doen zijn. Groot voordeel is dat wij voor het Centrum voor Jeugd en Gezin de locatie Rijksstraatweg kunnen verlaten, € 60.000,00 per jaar en dat wij het Van Heeckerenhuis vrij kunnen krijgen. Daar kunnen, vooruit dan maar, dure woningen worden gerealiseerd, een win-winsituatie. Het is ook van belang om in de wijk Kerkehout te investeren. De huidige sportaccommodatie vraagt er echt om vervanging. De PvdA roept het college op om snel te gaan werken aan een nieuwe accommodatie waarin de voetbalvereniging Wassenaar, de softbalvereniging en het buurtcentrum kunnen worden gehuisvest. De huidige locatie van de buurtvereniging kan dan worden gesloopt en op die plaats sociale woningbouw realiseren. In Oostdorp dient aan de Zonneveldweg de hoogbouw zo snel mogelijk te worden overgedragen aan de woningbouwvereniging St. Willibrordus. Dus wethouders, snel met de coöperaties aan de tafel gaan zitten alstublieft. Verder in het Sociaal Domein. De vraag is of het college het met de PvdA eens is dat de Klijnsma-gelden alleen moeten worden uitgegeven aan kinderen in armoedesituaties. Dit is een van de moties die wij nog even boven de markt hadden willen laten hangen in afwachting van het antwoord van de wethouder, maar dat was: dat doen we al. Dat is niet juist, de gelden in het Sociaal Domein zijn geoormerkt voor het Sociaal Domein en we vragen hier specifiek om gelden voor de bestrijding van armoede onder kinderen ook te besteden aan armoede onder kinderen.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut.

De heer **Van Noort**: Ik doe mijn best. Het college praat ook over het bevorderen van de uitstroom van ouderen. Wij hebben eens gekeken naar initiatieven op dat gebied van de Rotterdamse en de Leidse PvdA en de Haagse Groep De Mos. Ook de PvdA is van mening dat het weinig zin heeft om mensen van boven de zestig jaar te laten solliciteren. Ik sla even iets over, dat komt in de tweede termijn wel. Voorzitter, nog enkele opmerkingen. Bij het optimaliseren van de afvalstoffeninzameling lijkt het ons onzinnig, kostbaar en verwarrend dat er twee onderzoeken gaan plaatsvinden. Volgens de PvdA was het verstandiger geweest als het college al in 2018 was gestart met het verhogen van ozb en de vraag rijst ook hoe het CDA, die in de vorige periode de verhoging van de ozb onbespreekbaar vond, nu terwijl dezelfde argumenten ook toen opgeld deden, hier voorstander van is. Voorzitter tot slot, de PvdA is van mening dat € 100.000,00 uitgeven aan een lobby voor de ondertunneling van de Rijksstraatweg, net als de VVD-lobby tegen windmolens, geld van onze burgers wegsnijten is.

De **voorzitter**: Dank u wel voor dit moment. Ik begrijp dat u in tweede termijn nog aanvullende opmerkingen hebt. Wij vervolgen met een bijdrage van de fractie van het CDA, de heer Everard.

De heer **Everard**: Voorzitter, wij hadden het net over de pers. Ik was vanmorgen in ieder geval heel blij toen ik de nrc.next las, waarin toch maar mooi stond dat de stelling is bewezen dat de gemeente Wassenaar de grootste biodiversiteit heeft, er is geen gemeente die het meer heeft dan wij. Er stond ook een schitterend plaatje in met alle locaties waar de asielzoekers werden gehuisvest en daarbij stonden ook allerlei problemen. Om Wassenaar stond het grootste cirkeltje met 940 plekken en dat is ook weer een bewijs van de kracht van onze gemeente, dat het zomaar allemaal kan met zijn allen, dat we er gewoon aan gewend zijn dat er zoveel mensen worden opgevangen en dat er zoveel burgers klaar staan om daar een bijdrage aan te leveren en dan ook nog eens mooi dat wij als fractie vandaag helemaal compleet zijn met de beëdiging van mevrouw Vree, dat zijn toch wel hele mooie dingen. Voorzitter, het CDA Wassenaar staat pal voor de zelfstandigheid van Wassenaar. De Wassenaarders maken wat ons betreft met elkaar Wassenaar. Wij genieten ervan hoeveel dorpsgenoten op allerlei terreinen actief zijn en een bijdrage willen leveren aan Wassenaar en onze samenleving. De zelfstandigheid van Wassenaar was een centraal thema geweest in de verkiezingen. Ik heb hier en daar wel een beetje twijfels gehad, maar volgens mij zijn we het er allemaal nog steeds helemaal over eens dat Wassenaar het gewoon waard is om zelfstandig door te gaan. Die zelfstandigheid moet je ook verdienen en daar hoort sowieso bij dat je een goede samenwerkingspartner bent, zowel lokaal met elkaar als regionaal en met andere gemeenten zoals met onze buurgemeente, dat is gewoon hartstikke van belang. Het is ook zaak dat we financieel solide zijn. Voorzitter, het CDA is voor mij ook een partij met een sociaal hart, dat zal nooit veranderen, en we zijn ook van financiële degelijkheid. Volgens objectieve cijfers op pagina 123 van de begroting is Wassenaar financieel een gezonde gemeente, maar daarmee eindigt het verhaal natuurlijk niet want het is ook wel een enorme uitdaging om de jaarlijkse inkomsten en uitgaven in evenwicht te krijgen en te houden. We moeten ook de komende jaren keuzes maken in de investeringen, andere sprekers hebben het daar ook over gehad. We zijn er

trots op dat het college wel in hele korte tijd een degelijke begroting heeft gerealiseerd met duidelijke doelen en keuzes, maar dat gaat helaas niet zonder pijnlijke maatregelen en ik zal er straks een paar noemen, die ook voor ons gewoon heel pijnlijk zijn. Het is ook pijnlijk als je ziet welke bezuinigingen zijn voorgesteld voor je eigen organisatie. Voorzitter, als ik altijd kijk naar een begroting, andere mensen hebben ook gekeken en verteld hoe ze dat dan doen, begin ik altijd bij de risico's. Dan valt me één risico bij het vastgoed op en dat is de veroudering van de scholen, maar volgens mij heeft een heel belangrijk risico met de verduurzaming te maken. Daar moeten we ook gewoon heel veel dingen doen, we moeten aan de eisen voldoen, en dan vraag je je wel af waarom die verduurzaming van onze eigen kantoorgebouwen, zoals deze onder meer, niet is opgenomen in de risicoparagraaf. Dat is mijn eerste echte vraag. Voorzitter, als je bijvoorbeeld kijkt naar ons verkiezingsprogramma en onze folders, dan is een ding ook altijd heel erg van belang geweest en dat is investeren in een sporthal en in een theaterfunctie, die zijn voor ons cruciaal. Die investeringen dienen wel heel degelijk en verantwoord te zijn en wat dat betreft doen wij ook altijd een voorschot, het is altijd goed om te blijven kijken naar een combinatie van woningbouw met dit soort functies. Voorzitter, in de begroting staat ook dat al in 2019 een aanbesteding voor de sporthal kan plaatsvinden. Voorzitter, in het coalitieakkoord is ook een aantal afspraken over die sporthal gemaakt: kostendekkende exploitatie en mogelijke combinatie met andere functies waaronder woningbouw. Voorzitter, hoe worden deze afspraken meegenomen in het lopende onderzoek? Kan aanbesteding ook al in 2019 als die afspraken ook worden meegenomen? Dan de Warenar. Het is niet allemaal gemakkelijk, maar je spreekt met elkaar af dat de exploitatiesubsidie van € 60.000,00 kan vervallen, maar alleen als we hebben geïnvesteerd in de kwaliteit van het theater. Dat is wel een koppeling. Het is niet het een of het ander, maar het is allebei of niet. Voorzitter, het zal niemand verbazen dat de bibliotheek voor ons misschien wel de meest pijnlijke bezuiniging is die we met elkaar hebben afgesproken, die ligt erg zwaar op onze maag, maar we moeten natuurlijk ook wel kijken naar het volgende. We besteden volgens mij € 600.000,00 aan de bibliotheek en na een bezuiniging is dat nog € 500.000,00. We hebben afgesproken dat je ook nog kunt kijken naar nieuwe publieksfuncties die eraan kunnen worden toegevoegd, zoals een sociaal loket en een inloopsprekkuur. Heeft het college inmiddels ideeën over welke andere functies aan de bibliotheek kunnen worden toegevoegd? Het is nog steeds een hele forse bezuiniging en moet die bezuiniging misschien niet wat meer worden gefaseerd, zijn daar mogelijkheden voor? In de commissie Sociaal Domein direct na het reces hebben we een prima debat gehad over de volkshuisvesting. Voor ons is dat ook een erg belangrijk punt en we hebben er ook gewoon goede afspraken met elkaar over gemaakt. In de discussie hebben we het ook gehad over het aandeel sociaal, de realisatie van woningbouw in de middencategorie, volgens mij is dat de allermoeilijkste categorie om dingen in Wassenaar voor elkaar te krijgen. Het is misschien nog te doen om ze neer te zetten, maar het is echt een grote uitdaging om ze ook in de middensector te houden. Voorzitter, we hebben ook de toewijzing van vrijkomende woningen aan Wassenaarders, zowel de jongeren als de ouderen, besproken en dat is dan ook weer een voorbeeld van de kracht van Wassenaarders zelf, de initiatiefgroep van de Stokstaartjes, ook een hartstikke goede initiatiefgroep die gewoon onze steun verdient. In Wassenaar hebben we nog altijd die enorme oververhitting van de woningmarkt, die ervoor zorgt dat heel veel Wassenaarders niet meer in ons dorp kunnen blijven wonen. Als ze niet in de sociale sector terecht kunnen, verdienen ze ook heel vaak niet genoeg om hier te kunnen blijven wonen. Het is wel zaak om daar maatregelen voor te nemen. We kunnen het natuurlijk heel lang hebben over 25% of 30% sociaal, maar volgens mij is het voor ons veel belangrijker dat de aantallen die we met z'n allen willen ook worden gerealiseerd. Dat is veel belangrijker, dat is belangrijk voor de doorstroming van senioren en meer kansen voor de Wassenaarse jongeren en de gezinnen. Voorzitter, een belangrijke vraag is of het college extra instrumenten en maatregelen nodig heeft om dit voor elkaar te krijgen. We willen het heel graag en we schrijven het heel gemakkelijk op, 75 woningen en misschien liever nog meer, maar het is niet zomaar geregeld met elkaar. Dat zijn altijd lastige processen, ze duren lang, we hebben inspraak nodig en noem maar op. Dat is allemaal van belang, maar we willen wel met zijn allen die aantallen hebben. De een wil liever 30%, wij doen het dan deze keer met 25%, ook al stond in ons programma 30%, daar ben ik ook gewoon heel reëel in, maar voorzitter met die middeldure categorie is het ook gewoon hartstikke van belang. Dan voorzitter het Sociaal Domein. Wassenaar is en blijft wat ons betreft gewoon een sociale gemeente, mensen moeten gewoon kunnen meedoen en daar zetten we ook op in. Als je ziet waarop we bezuinigen, bezuinigen we ook heel vaak niet op armoedebeleid en al dat soort dingen, dat zijn gewoon dingen die erbij horen. Daar gaan het eigenlijk gewoon niet eens over hebben, ik heb er eigenlijk al te veel over gezegd. Wij vinden het ook heel erg van belang om te vernieuwen, te innoveren op het Sociaal Domein. Ik ben er in verschillende gradaties die drie maanden bij geweest en we hebben soms wel een beetje te lang over financiën gesproken. Ik kan het niet zo lang, ik heb het liever over de inhoud, waarvoor we met zijn allen staan, maar innovatie is voor ons ook echt hartstikke belangrijk en wezenlijk. Daarmee kun je ook bezuinigen op je WMO-aanvragen, je kunt de voorzieningen misschien veel beter gebruiken, dat zijn gewoon erg belangrijke dingen. De collega

van Lokaal Wassenaar! gaf het ook aan, wij staan ook te popelen om te weten waar het college aan denkt. Wij denken bijvoorbeeld zelf aan de aanpak van de eenzaamheid, maar we denken ook dat alle partners in ons dorp de voorzieningen misschien wel veel beter kunnen benutten. We horen graag van het college of dit goede suggesties zijn. Denkt u ook in diezelfde richting? Het is natuurlijk een begroting en we gaan het ook hebben over de financiën en de inkomsten, de ozb, de toeristenbelasting en de precariobelasting. Het CDA vindt het een erg goede zaak dat ook onze toeristen een extra bijdrage leveren aan het handhaven van onze voorzieningen. Dat was echt een punt van ons, we hebben het zelfs nog over de dagrecreanten gehad en als je naar de problematiek kijkt, komt dat er misschien nog wel keer, maar wij vinden het in ieder geval heel erg goed dat de toeristenbelasting met € 240.000,00 omhooggaat.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut.

De heer **Everard**: Dat gaat prima lukken voorzitter. Het CDA is het eens met de extra verhoging van de ozb met tweemaal een reële verhoging van 5% in 2020 en 2021. Wij vinden het ook juist verantwoord, omdat het zo'n groot bedrag is, dat je het goed uitsmeert en als je de uitdagingen ziet, waar ik het in het begin ook over had, die uitdagingen zijn er, is het ook heel goed om te kijken of je in 2022 ook iets nodig hebt, maar het gaat niet om een lastenverhoging, het gaat om een lastenverschuiving als ik het goed zie. We gaan er namelijk van uit dat die € 1,8 miljoen straks ook echt teruggaat naar onze burgers. Ik denk dat dit met Dunea gemakkelijker is dan met Alliander, we zijn echt aandeelhouder van Dunea en daar hebben we ook zeggenschap, maar dat gaat uit mijn hoofd om € 600.000,00 en voor de € 1,2 miljoen van Alliander moeten we wel knokken. Ik denk dat het zaak is om het met elkaar voor elkaar te krijgen dat dit geld teruggaat naar onze burgers. Dan kun je, en dat is voor ons wel een principiële punt waar we straks in de tweede termijn ook maar eens goed met elkaar over moeten doorpraten, toch niet volhouden dat jij de lasten enorm gaat verhogen. In ons programma staat wel dat wij bereid zijn om de ozb te verhogen, maar slechts met één reden en dat is als het nodig is voor de zelfstandigheid van Wassenaar. Stel dat je op termijn gaat kijken naar wat er met onze werkorganisatie gebeurt dan zal dat best het geval kunnen zijn.

De **voorzitter**: Dat was uw laatste zin, dank u wel.

De heer **Everard**: Precies voorzitter, ik was ook klaar.

De **voorzitter**: Mevrouw Hagen van de Fractie Hagen. U hebt het woord, voor u ook tien minuten.

Mevrouw **Hagen**: Dank u voorzitter. Wassenaar zelfstandig, ook de inwoners zelfstandig. In de begroting is een prachtige financiële schets gemaakt waarbij de provincie zeker de conclusie kan trekken dat Wassenaar zelfstandig kan en dus ook moet blijven. Helaas blijkt ook uit de begroting dat de inwoners inleveren op hun zelfstandigheid. Wanneer wordt gesproken over de kaasschaafmethode, ziet Fractie Hagen een botte bijl waarmee wordt rondgehakt in de financiën van het Sociaal Domein. Omdat, net als bij de landelijke begroting, wordt aangegeven dat er naar het totaalpakket moet worden gekeken, heeft Fractie Hagen dit geprobeerd en getracht de belangen van alle inwoners terug te vinden. De begroting an sich geeft de indruk dat er niet naar de individuele inwoner is gekeken, maar naar een aantal groepen en dat daar weer organisaties voor in het leven zijn geroepen. Die organisaties ontvangen dus het geld dat naar de inwoners zou moeten. Al jaren is de bijzondere bijstand voor alle mogelijke participanten dusdanig uitgekleeft en bemoeilijkt, dat er, zoals in de eerdere raadsperiode is geconstateerd, weinig tot geen gebruik wordt gemaakt van al deze voorzieningen. Fractie Hagen pleit dan ook voor de actualisering van de bijzondere bijstand, rekening houdende met de nieuwe Participatiewet, waar bijvoorbeeld ook gedeeltelijke Wajongers sinds 2015 volledig afhankelijk van zijn. Verder merkt Fractie Hagen op dat de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte de norm dient te zijn binnen gemeenten en ook bij de instanties. Voor zover Fractie Hagen heeft kunnen zien, is er geen toegankelijkheids- en inclusiviteitsbeleid opgenomen in de begroting, wanneer je de afspraak met Willibrordus met betrekking tot woningaanpassingen voor een complex buiten beeld laat. Fractie Hagen heeft dan ook een amendement ingediend om deze kosten die nu gebudgetteerd staan bij het Sociaal Domein over te hevelen naar het fysieke domein. Om meer te kunnen doen en autonoom te blijven, heeft Fractie Hagen ook gezocht naar een voorziening als de Ooievaarspas in de begroting. Veel huurders die naar Wassenaar toekomen en bekend zijn met de Ooievaarspas missen deze voorziening. Eerder is in de raad gesproken over een zogenaamde Pauwspas, maar men was van mening dat dit mogelijk stigmatiserend zou kunnen werken. Fractie Hagen betwist dit en wijst op het gebruik van de vrijwilligerspas door het hele dorp heen. Ook hierover is een motie ingediend. De gemeentelijke belastingverhoging gaat een groot probleem opleveren wanneer je naar het totaalpakket kijkt. Vanuit het rijk is besloten dat de btw op levensmiddelen en water

omhooggaat en ook de zorgkostenverzekering en het eigen risico stijgen bijzonder hard. Dit naast andere maatregelen die de modaal en onder modaal inwoner een kopzorg geven, is de verhoging boven de inflatie een harde dobber. Natuurlijk begrijpt Fractie Hagen dat er moet worden nagedacht over welke toekomst Wassenaar heeft. Fractie Hagen vindt het niet te begrijpen dat er reserveringen worden gedaan om de toekomstige N44/A44 te bekostigen, vooral nu de regering blijk heeft gegeven van een wens om dit mede te bekostigen. Er is echter met verschillende zaken nog geen rekening gehouden, waardoor Fractie Hagen een motie heeft ingediend om deze te duiden. De bestrating afschalen en hiermee accepteren dat er ongelukken met mogelijke financiële gevolgen voor de gemeente en de inwoner aan vast zitten, onderschrijft Fractie Hagen niet. Er zou juist moeten worden geïnvesteerd om weer een toegankelijk en inclusief straatbeeldbeleid te voeren en ook de ruiters hierin mee te nemen. Immers zijn paarden ook vervoermiddelen en die ondervinden grote hinder door onduidelijke bebording en gevaarlijke oversteken. Overigens is Fractie Hagen van mening dat ook de groenvoorzieningen vanuit particuliere percelen de toegankelijkheid van Wassenaar belemmeren en dat ook hierop een aantal jaar moeten worden gehandhaafd. Het afvalbeleid in Wassenaar kent vele problemen. Vooral omdat de grijze container nog maar eenmaal per twee weken wordt opgehaald en er veel overvolle kliko's worden aangeboden en die meeuwen aantrekken. Er is ook geen rekening gehouden met het afval van bijvoorbeeld stomagebruikers. Gebruikte medische verzorgingsmiddelen leveren meer afval op. Ook kunnen oudere inwoners, gehandicapten en chronisch zieken de zware bakken niet goed verplaatsen. De strandopgang en de inclusiviteit en toegankelijkheid verdient aandacht, maar ook onze gasten. De reddingsbrigade is toe aan een nieuw onderkomen en gelijktijdig is er een grotere vraag naar hulp en zorg. Te denken valt aan een EHBO-post permanent te vestigen samen met de reddingsbrigade en een volledig ingerichte gehandicapten-wc en verschoonvoorziening. Deze dan te plaatsen tussen het gewone strand en het hondenstrand. De verlaging van de 3% subsidies die het college hanteert in deze begroting wordt gedragen. Vooral omdat na diverse gesprekken met subsidieontvangers duidelijk is geworden dat zij dit niet als het grootste probleem van nu ervaren en er grotendeels begrip voor hebben. Wat betreft het wijkmanagement verwacht Fractie Hagen juist een extra werklast wanneer de wijkmanagers eindelijk ook digitaal op bijvoorbeeld social media meedraaien. Fractie Hagen ziet een positieve ontwikkeling voor de chronisch zieken en gehandicapten in dezen, omdat die veel via social media communiceren. Omdat het college blijft inzetten op kunst en cultuur, maar dan binnen het onderwijs, begrijpt Fractie Hagen deze beslissing. Toch verzoekt Fractie Hagen een tussenoplossing voor kinderen en jongeren die niet in school onderwijs volgen, dit duidt op het Talentumgedeelte. Jongeren met een handicap of beperking die wel studeren, hebben geen recht meer op de basisbeurs. Er is nog wel de individuele studietoelage en Fractie Hagen wil deze dan ook verhogen naar 25% van het minimumloon. Hierover is ook een motie ingediend. De bibliotheek in Wassenaar is meer dan alleen een boekleenclubje. Voor een deel van Wassenaar zonder buurthuis is het een ontmoetingsplek en Fractie Hagen zou dan ook willen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar blijven, zodat er meer sociale functies uitgevoerd kunnen worden. De Warenar is een ingewikkeld verhaal. Fractie Hagen is het eens met het feit dat ondernemingen, ook met een maatschappelijk doel, zichzelf staande moeten kunnen houden. Nu begrijpt Fractie Hagen niet goed hoe de exploitatiesubsidie zich verhoudt tot alle andere kosten en of het een het ander niet in de weg kan komen te staan. Hier denk ik aan een gebouw dat nog niet volledig voldoet aan de normen van deze tijd en zie een overslag met de sportclubs. Bij de meerkosten met betrekking tot de WMO heeft Fractie Hagen niet helder op het netvlies of de zorg en ondersteuning wordt overgeheveld naar de algemene voorzieningen. Op dit moment lijkt het onder het mom 'een aanzuigende werking' overgebudgetteerd te worden om vervolgens als spaarpotje gebruikt te worden. Hierdoor zal er de aankomende jaren geen zicht zijn op de werkelijke kosten voor de inwoners. Fractie Hagen vreest dan ook dat er te krap geïndiceerd gaat worden en daarmee dus dezelfde lijn aangehouden wordt als de afgelopen jaren na de introductie van de Participatiewet. De wetgeving zit de inwoners met een hulpvraag niet in de weg, maar de wens om de euro's zo min mogelijk uit te geven aan diegenen die het hard nodig hebben. Er is hier sprake van een 'krimpendhartbeleid'. Hoewel wordt gedacht dat passend onderwijs gepaard gaat met het vervoeren van leerlingen naar het speciaal onderwijs, is het juist de bedoeling dat de scholen in de gemeente zich specialiseren. Te denken valt hier aan Samen-naar-schoolklassen en voor de diversiteit een vmbo waar ook praktisch ingestelde jongeren hun onderwijs kunnen volgen. Over de 'Samen naar school'-klassen is een motie ingediend. Als laatste wil ik u de groep pgb-verzorgenden van een familielid voorhouden. Ook zij hebben geen sociale voorzieningen en bouwen geen pensioen op. Voor hen zou ook een mantelzorgcompliment niet misstaan in de vorm van een kerstpakket, zoals wij ook onze bijstandsgerechtigden geven. Hetzelfde geldt voor jonge mantelzorgers die vaak nog thuis wonen. Ook zij verdienen een voor hen passende dank. Hier is een motie over ingediend.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Keurig binnen de tijd, ruim acht minuten. U hebt een aantal moties en amendementen aangekondigd en die gaat u inleveren. Dan gaan we naar de fractie van de

democraten uit 1966 en de jongste daarvan... Nee, dat kan ik ook niet zeggen. De heer Bloemendaal, u gaat ons in maximaal tien minuten uw verhaal vertellen.

De heer **Bloemendaal**: Voorzitter, wat leuk dat u aansluit op mijn jeugdigheid, maar ik was wel 16 in 1966 en ik kan me dat nog herinneren als de dag van gisteren. Vandaar ook mijn vitaliteit om hier nog voor u te verschijnen. Wie daar in tweede termijn op wil reageren, is uiteraard welkom. Voorzitter, dank u voor het woord. De D66-fractie kan instemmen met de voorliggende meerjarig structureel sluitende begroting. Deze begroting staat voor de financiële degelijkheid die we van een rijke gemeente als Wassenaar mogen verwachten, met name om de aspiraties zelfstandig te blijven goed te onderhouden. Zeker in het licht van de grote projecten die nog op de plank liggen en zij die met mij in de onderhandelingen hebben gezeten, weten hoe allergisch ik voor dat woord ben geworden. Ik ga daar dan ook mee beginnen. Voorzitter, een oppositiepartij maakt zich in de krant zorgen over de begroting omdat er met geen woord wordt gerept over de investering ten aanzien van die grote projecten. Ik noem er twee die voor mijn partij in het oog springen en belangrijk zijn, De Paauf aan de binnenkant en de nieuw te bouwen sporthal, zoals u van D66 mag verwachten. Het coalitieakkoord is daar echter wel helder over, de bestemmingsreserve Grote projecten is daarvoor bedoeld en ja, die plannen zijn in de maak. Voor De Paauf wordt er een zogenaamde expertgroep aan het werk gezet, wat voor mijn fractie wel een vraag is die overblijft voor het college is: wanneer komt het college met de financiële prognose rond deze grote investeringen? Dan duurzaamheid en klimaat. Het college heeft Wassenaar aangesloten bij de Statiegeldalliantie, naar aanleiding van de raadsbreed gedragen motie van mijn partij en dat is dan maar klaar, maar het is natuurlijk maar een heel klein beginnetje. Duurzaamheid en klimaat is veel meer, het gaat over de energietransitie, woningisolatie, afvalverwerking, elektrisch rijden en zo nog veel meer. De gemeente moet keuzes maken en ook over de dossiers waar we nog vanuit de landelijke politiek richting krijgen wachten we nog op de afspraken die naar aanleiding van het klimaatakkoord worden uitgewerkt. De verwachting is dat dit ons rond 1 december a.s. zal bereiken en dan kunnen we daarmee ook verder op lokaal niveau aan de slag. Als lokale overheid rust wel de verplichting op ons om van start te gaan en het college doet dat op een prima manier door met inwoners en ondernemers de dialoog aan te gaan, meer specifiek de wethouder heeft een lokale klimaattafel in de maak en dat vinden wij een prachtig idee. Afval ophalen en verwerken is een belangrijk onderwerp dat in ons dorp zeer leeft. Uiteraard gaat het daarbij om serviceverlening en de prijs-kwaliteitverhouding, maar zoals u begrijpt voorzitter is er voor D66 nog een belangrijke dimensie aan dit dossier en dat is de belasting van het milieu. Dat is geen financiële belasting, maar de druk op het milieu en zo kom ik bij duurzaamheid en klimaat. Het Klimaatverdrag van Parijs is niet zonder reden vastgesteld. Kerntaak van de gemeente is om het afval op te halen en te laten verwerken. Avalex is nu de partij waarmee we gaan bekijken, samen met onze vijf andere partnergemeentes, hoe de dienstverlening wat betreft het ophalen van afval kan worden verbeterd. Of gaan we andere partijen benaderen? De vraagstukken die we moeten oplossen, zijn complex, blijven we met de andere partnergemeente samen optrekken? Wat is het beste vooraf scheiden, zoals we er nu een begin mee hebben gemaakt, of nascheiden en dus alles maar gewoon lekker weer bij elkaar gooien? U begrijpt dat dit niet goed is voor het milieu en wij voelen ons op voorhand dus ook niet gelukkig met die oplossing. Het realiseren van de milieudoelstelling, het beheersen van de kosten en het motiveren van onze inwoners om ook hun steentje verder bij te dragen, vraagt om oplossingen die goed doordacht moeten worden. Wij zijn dan ook positief over het resultaat dat we hebben geboekt met onze partnergemeente om wat langer de tijd te nemen om de verschillende scenario's nader uit te werken. We gaan ervan uit dat Avalex nu snel met voorstellen komt die op maat per gemeente kunnen worden toegepast, zodat de raad een gewogen besluit kan nemen. Vooropstaat betrouwbare dienstverlening en geen concessies doen op het behalen van de milieudoelstellingen. D66 vindt dat in ieder geval flexibiliteit en keuzevrijheid onderdelen moeten zijn van het aanbod van de dienstverlenende partij. Voorzitter, dan ga ik naar goed bestuur, een zwaarwegend onderwerp voor mijn partij. Goed bestuur zijn wij samen en met 'samen' bedoel ik de raad als hoogste orgaan in de gemeentedemocratie met de griffie en het college met het ambtelijke apparaat. Wij als viereenheid moeten het dorp goed besturen, daar kan en mag verder geen twijfel over bestaan. Alle partijen zoals hier in deze raad vertegenwoordigd, zijn voor een bestuurlijk zelfstandig Wassenaar. Vragen als 'wat voor gemeente willen we zijn?', komen dan aan de orde. Hoe bedienen we de inwoners het beste? Hoe positioneren we ons in de regio en hoe versterken we de bestuurskracht van Wassenaar? Een gemeente waarvan nog niet zo lang geleden werd gezegd en geschreven dat beleid schrijven en uitvoeren niet haar sterkste kant is, om niet te spreken van de nare kwalificatie, in mijn eigen woorden, dat Wassenaar regionaal alleen maar aan zichzelf denkt. Die tijd moeten we achter ons laten. Ik ben daarom ook optimistisch over de toekomst voor een zelfstandig Wassenaar in de eerste plaats omdat deze begroting richting geeft aan de drieslag sparen, inkomen verhogen en bezuinigen, de kern van het financiële omdenken waar D66 achter staat. In de tweede plaats ben ik optimistisch omdat wij als raad en college de brief aan de commissaris van de Koning over de gezamenlijke aanpak van raad

en college hoe een zelfstandig Wassenaar blijvend te realiseren, hebben afgerond. De werksessies die we hieraan hebben besteed, gelukkig zonder het plakken van geeltjes, dat was voor mij toch wel een hoogtepunt, zijn productief geweest en de laatste bijeenkomst heeft zeker de kern geraakt. Met dat verhaal kunnen we met opgeheven hoofd naar de commissaris van de Koning, Voorzitter, de fysieke leefomgeving. Daar liggen een paar zware dossiers te wacht en ik noem Valkenburg en de Omgevingswet. De aanloop naar en de invoering van de Omgevingswet in deze raadsperiode is voor het college en de raad een zware opgave. Voor het college en het ambtelijke apparaat omdat het een andere meer integrale manier van opereren betekent. Voor de raad omdat de rol van de raad naar de achtergrond schuift in het uitvoerend traject. Visie en plannen zijn nog van ons, dat wel, maar voor de raad geldt de landelijke trend van beslisser naar echte kadersteller en mijn visie is dat we onszelf daarin nog harder moeten trainen. Ik heb een vraag aan het college. Hoe ziet het college ons voorbereid op 1 januari 2021 voor de Omgevingsvisie? Voorzitter, dan een echt groen onderwerp, het voormalig marinevliegkamp Valkenburg, vergeeft u mij die term, die komt bij mij altijd boven in plaats van al die mooie burgerlijke benamingen die ervoor zijn, en de groene zone die daarmee samenhangt. Van de kant van het college is het stil rond dit dossier, wel weten de Rijnsburgse krant, ik noem hem u maar, en het Leidsch Dagblad te melden dat er problemen zijn met de inpassing van de Unmanned Valley, maar ook dat het college van Katwijk deze maand tot overeenstemming met partijen komt. Ons college heeft ons eind augustus jl. wel per informatiebrief geïnformeerd, maar ons niet verder op de hoogte gehouden. Vraag aan het college: waar staan we nu met het IRV in relatie tot de groene buffer? Dan het Sociaal Domein, het IHP, waarvan wij hopen dat het nog voor het jaareinde van 2018 de raadstafel gaat bereiken. In relatie daarmee ga ik een motie indienen over het uitbreiden van het vmbo-onderwijs in Wassenaar. Er is één vo-school waar vmbo-tl is en leerlingen die daarop zitten, hebben geen uitwijkmogelijkheid binnen de institutie daar om bij een falend optreden een andere leerweg te kiezen.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut.

De heer **Bloemendaal**: Dank u. Veel kinderen in ons dorp kunnen daardoor niet rechtstreeks naar het vmbo en wij zien die opening graag groter worden. Graag een reactie van het college op dit probleem. Dan de kaders woningbouwprogrammering. Het vorige college heeft dat document nog afgescheiden vlak voor het einde van de vorige bestuursperiode en het nieuwe college kan daar mooi mee aan de slag, niet alleen wat betreft de sociale huur, maar ook met middeldure huur en de middeldure koopsector. Willen wij ons ook vitaal houden en gelijktijdig bouwen voor ouderen, dan zullen we dat segment aan woningen ook beschikbaar moeten hebben. Vraag aan het college: wat is de voorgenomen aanpak om de versnelling in dit project naar voren te brengen?

De **voorzitter**: U mag uw laatste zin uitspreken.

De heer **Bloemendaal**: Dank u wel, daar ben ik.

De **voorzitter**: Dank. Ik zag nog een briefje vol tekst, dus ik dacht...

De heer **Bloemendaal**: Dat houd ik nog even achter de hand.

De **voorzitter**: Ik begrijp de truc, de tweede termijn. Als laatste fractie, de negende. We gaan van de senioriteit van de heer Bloemendaal naar de jeugd van de familie Mulder en de heer Hans Mulder zal namens zijn fractie het woord voeren.

De heer **Mulder**: Dank u wel voorzitter. Na alles wat er is gezegd. De begroting, het is toch ieder jaar weer een puzzel, een aantal grote wijzigingen in het algemene beleid van deze coalitie zorgen ervoor dat er veel waardering is van onze zijde voor dit college en in het bijzonder voor de wethouder van Financiën, hij moet het maar gaan doen. Daarnaast danken wij ook alle betrokken ambtenaren voor de samenstelling van het stuk en de informatie tijdens de technische uitleg van de begroting. Heel algemeen. Wassenaar staat er goed voor, maar heeft absoluut financiële uitdagingen. De riant algemene reserve is een mooie spaarpot waarmee we de grootste tegenvallers kunnen opvangen. Echter, het exploitatiebudget van de gemeente Wassenaar zorgt er wel voor dat de financiën een aandachtspunt zijn en blijven. We hebben de kiezers beloofd dat we gedegen financieel beleid gaan voeren en dat is wat deze begroting laat zien. In de details kun je er heel erg veel van vinden, dat hebben inmiddels ook al gehoord. We sluiten ons aan bij de woorden van de fractie van de VVD Wassenaar en ik licht graag nog een aantal grote dingen toe. Wij zijn heel erg blij met het vervallen van de bestemmingsreserve kapitaallasten. Dit zorgt ervoor dat alle kapitaallasten in de begroting van 2019 zitten. De door het vorige college extra gevulde bestemmingsreserve valt vrij in de algemene reserve, zoals we hebben gezien is dat € 5 miljoen.

De lasten die deze reserve dekte, zijn nu actueel verwerkt in de begroting. Dit is zoals het hoort, maar het heeft ook veel druk op de begroting. Het betekent dat, als Wassenaar een groot project wil starten, er altijd dekking in de exploitatie moet worden gevonden. Wij zijn erg blij met deze manier van werken. Incidentele opbrengsten uit verkopen gaan vanaf nu direct naar de algemene reserve. Wat in de afgelopen periode natuurlijk vaak gebeurde, was dat incidentele verkopen leidden tot een positief resultaat in de jaarrekening. Dat gaat nu niet meer gebeuren, deze afspraak is gemaakt met de coalitie en wij vinden dit een bijzonder goed systeem, alle incidentele inkomsten uit verkoop gaan direct naar de algemene reserve. Dit zal ook een extra opgave zijn voor het college. Ombuigingen en een verhoging van de ozb in 2020 en in 2021. Tot de kapitaallasten in de begroting zijn opgenomen, moet door deze coalitie worden gekozen. Wassenaar moet niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt. Dit is wat het dorp financieel bestuurd maakt, dat zorgt er echter voor dat ombuigingen nodig zijn. Voor ons is de ombuiging op de wegen het meest pijnlijk, maar noodzakelijk. Daarnaast is het gebruikmaken van de reserve frictiekosten, de collega van Lokaal Wassenaar! sprak daar ook al over, niet wenselijk. We hebben het echter over frictiekosten die te maken hebben met de bezuiniging op de WODV, waardoor we ze wel kunnen billijken. De taakstelling voor de WODV zorgt ervoor dat de lastenreductie daar langer duurt dan wenselijk zou zijn, maar dit neemt niet weg dat we hier wel spreken over een eventueel donkerste scenario en dat het eigenlijk alleen maar kan meevallen. Aan de hand van de afspraken die we hebben gemaakt, is dit het scenario dat we moeten begroten. Voorzitter, eigenlijk gaat het best snel want ik ben al bij de afsluiting. Het college heeft, in de korte tijd dat het er nu is, hard gewerkt aan de begroting. Geen gemakkelijke opgave en toch is het erin geslaagd om een balans te vinden tussen ombuigingen, extra inkomsten en ervoor zorgen dat de bezuinigingen de individuele Wassenaarders niet onredelijk raken. Hierdoor krijgt het onze waardering, wij wensen het college veel succes en kijken uit naar het collegewerkprogramma. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. U hebt waarschijnlijk gezien dat u met een oud partijonderschrift op het scherm stond. Daar zit ongetwijfeld wat zoets en zuurs in deze zaal, maar daar ga ik verder maar niet op in. Excuses daarvoor, u had waarschijnlijk een ander pasje moeten hebben. Wij gaan schorsen. Het college gaat in de schorsing overleggen en ik moet even kijken of wij dat in de zaal hiernaast doen of in de burgemeesterskamer, dat merken we straks. U kunt intussen ruimschoots gebruikmaken van de pauze om zich te vertreden. Graag nog even alle moties en amendementen voor zover dat nog niet is gebeurd bij de griffier inleveren. Ik stel voor dat wij de vergadering hervatten om 16.30 uur. Ik schors de vergadering tot 16.30 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Wij gaan verder met de beantwoording van het college in de eerste termijn. U hebt in iBabs inmiddels allemaal een keurig overzicht van alle ingediende amendementen en moties. Ik zou zeggen, kijk daar even goed naar, ze zitten in de agenda van deze vergadering. We zullen ze ook in die volgorde straks gaan behandelen bij het in stemming brengen vanavond. Kijk vooral even goed naar het overzicht van de amendementen en moties die er zijn. Dan beginnen we nu met de beantwoording van het college in eerste termijn. We doen dat als volgt. We beginnen met wethouder van Financiën, hij zal naar verwachting het leeuwendeel voor zijn rekening nemen en daarna zullen de andere vier wethouders in volgorde van locoschap hun bijdrage leveren voor zover de wethouder van Financiën niet al het gras voor de voeten heeft weggemaaid. Als er dan nog iets voor uw voorzitter overblijft, dan zien we dat vanzelf. We zullen er ernstig naar streven dat de bijdrage van het college binnen de afgesproken 75 minuten blijft. U mag interrumpen, interrupties gaan in principe niet af van de spreektijd van het college, maar als u veel interrumpeert, betekent dit dat u later eten krijgt. Het woord is wethouder Schokker.

Wethouder **Schokker**: Dank u wel voorzitter. We spreken vandaag met elkaar over de Programmabegroting 2019-2022. Hartelijk dank voor alle inbrengen in de richting van het college en wij willen als college in deze programmabegroting laten zien wat de komende periode willen bereiken, wat we gaan doen en wat voor prijskaartje eraan hangt, wat het mag kosten. De begroting is in lijn met coalitieakkoord 'Wassenaar zelfstandig en verantwoordelijk'. We hebben een aantal keuzes gemaakt, financiële knopen doorgehakt zoals in de inleiding van de begroting staat en ik wil toch ook nog even opmerken dat het uitgangspunt is de borging van de zelfstandigheid van Wassenaar. Dat is door een aantal van u ook naar voren gebracht. Volgende week hebben we de raadsvergadering waarin we dit hopelijk beklinken en ik denk dat de begroting daarvoor een belangrijke stap is. We zijn ons er ook als college terdege van bewust dat zelfstandigheid breder is dan alleen de financiële positie, het gaat ook om goede samenwerking in de regio, deugdelijke uitvoering van wettelijke taken en een politiek stabiel bestuur, maar het neemt niet weg dat het verder op orde brengen en houden van de financiën van evident belang is. De provincie houdt dit ook nauwlettend in de gaten. Een goed huishoudboekje betekent volgens deze coalitie een

structureel meerjarig sluitende begroting, waarbij de gemeente geen beroep meer doet op haar reserves. Het is echt zo dat structurele lasten worden gedekt uit structurele inkomsten. Tekorten worden niet aangevuld door bij te storten vanuit de algemene reserves. Zo zorgen we ervoor dat de jarenlang opgebouwde Wassenaarse tegoeden, de heer Hendrickx refereerde daar al aan, in stand worden gehouden. Deels als appel voor de dorst, maar deels ook wel degelijk om te investeren. Ik benadruk dat wij twee belangrijke beleidsmatige uitgangspunten hebben gekozen, die vandaag ook al door meerdere fracties zijn genoemd, echt inkomsten uit verkoop van onroerend goed mogen niet langer als structurele inkomstenbron worden gezien, dat werd de vorige periode drie jaar lang nog als inkomstenbron gezien en daarvan hebben we gezegd: dit gebeurt niet langer. Ten tweede worden de afschrijvingen op onze investeringen gedekt uit de lopende begroting. We schaffen de kapitaallasten weliswaar in twee stappen af, ik geloof dat een van de fracties dat ook heeft gevraagd. Nee, de inspreker noemde dat. Aan het eind van 2019 schaffen we de kapitaallastenreserve volledig af en nu voor helft. Dat gaat over € 6 miljoen en dan nog eens € 6 miljoen, zo staat het ook in de beslispunten. Deze twee belangrijke beleidsmatige wijzigingen vormen het financiële eindpunt van deze coalitie en wij maken hiermee onze begroting echt structureel sluitend. Dit zijn fundamentele maar noodzakelijke keuzes. Ze hebben echter wel consequenties voor de lopende begroting, voor de exploitatiebegroting, we zullen met zijn allen de broekriem wat moeten aanhalen en we zien ons genoodzaakt om in 2019 € 1,1 miljoen te bezuinigen, oplopend tot € 2,5 miljoen in 2022. Daarvan is wel bijna € 1 miljoen ozb en dat wordt in technisch jargon meegerekend als bezuiniging. Zoals de heer Hendrickx al memoreerde, zijn dit forse bedragen op een begroting van bijna € 60 miljoen. We bezuinigen op grote posten zoals de Werkorganisatie Duivenvoorde, € 400.000,00, het onderhoudsniveau van wegen en wegmeubilair en het generiek verlagen van subsidies. Toch is er gelukkig ook nog ruimte voor wat structureel nieuw beleid en dit wordt gedekt, we hebben gezegd dat er ruimte is voor structureel beleid, maar dat moet je dan ook structureel dekken, met een structurele stijging van de toeristenbelasting met € 240.000,00. Er komt een formatieplaats ten behoeve van het bereiken van de duurzaamheidsdoelstelling en ook extra handhaving van de boa's. Er is nog ruimte voor extra eenmalig beleid en dat betreft echt een aantal zaken dat we van groot belang vinden voor Wassenaar, de ondertunneling van de N44, versteviging van de groene bufferzone, een innovatiebudget voor het Sociaal Domein en een onderzoek naar elektrische busverbindingen en lightrailverbinding. Toch zijn de bezuinigingen alleen niet voldoende. Ik heb net ook al gezegd dat we vanaf 2020 genoodzaakt zijn om de ozb geleidelijk te verhogen in twee stappen van 5%, in totaal 10% en daarmee brengen we onszelf in de positie om de verhoging van de precariobelasting in 2022 goed te kunnen opvangen. Ik ga hier straks bij de beantwoording van de vragen nog wat uitgebreider op in omdat hierover ook enkele vragen zijn gesteld. Daarnaast wil ik nog heel kort iets zeggen over het coalitieakkoord waarin een bedrag van maximaal € 20 miljoen beschikbaar is gesteld voor investeringen. Dan kom ik eigenlijk direct bij de eerste beantwoording van een blokje. Ik wil proberen de vragen bloksgewijs te behandelen, zodat het een beetje overzichtelijk blijft, ik ga dus niet in op iedere fractie afzonderlijk, tenzij maar één fractie de vraag heeft gesteld, anders probeer ik het bloksgewijs te behandelen. Dan komen we eerst bij die investeringen, hoe gaan we dat nu dekken? Er staat een aantal grote projecten in de begroting, de sporthal, De Paauw, de herpositionering van Avalex en de Warenar. In het verleden stonden die als PM-posten in de begroting en dat willen we niet meer. Op het moment dat die plannen volledig klaar zijn, komen we echt hier naar de raad en dan gaan we met u samen bespreken: bent u akkoord met deze plannen? Dan zit er uiteraard ook een dekkingsvoorstel bij, afhankelijk van de op dat moment zijnde omstandigheid en dan kunnen we met z'n allen een besluit nemen. Zo is het de bedoeling om de komende tijd over de investeringen te beslissen. We hebben ze wel in de begroting genoemd en er wordt ook hard aan gewerkt op dit moment, maar dit is in ieder geval de route. Het tweede blokje waar ik even bij stil wil staan betreft de ozb-verhoging. Die doen we in twee stappen. Waarom is er voor twee stappen gekozen en niet in een keer 10% of drie keer 3,3%? Je kunt van alles verzinnen, maar we hebben gemeend als je naar het gehele plaatje kijkt met een combinatie van bezuinigen, sparen en inkomsten verhogen, dan valt dit via een soort ingroeimodel van twee stappen gewoon goed en ben je in een goede positie om uiteindelijk de precario goed te kunnen opvangen. Dan kom ik bij de precario uit, daar heeft ook een aantal mensen naar gevraagd. Ik zie dat de heer Van Sloten een vraag heeft.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja, dank voorzitter. Hier gaan we wel heel gemakkelijk overheen, de ozb-verhoging is nodig om de precariowegval op te vangen, maar die precario-opvang is in 2022 en de ozb-verhoging gaat eerder in. Het is een ingroeimodel, dat zijn prachtige woorden, maar u kunt ook gewoon zeggen: we hebben het geld gewoon hard nodig in 2020. Als dat nou gewoon het verhaal is, dan is dat het eerlijke verhaal en dat is ook verhaal dat uit te leggen is, het is gewoon nodig. Het is een beetje vreemd dat u dat alleen maar koppelt aan de precariobelasting, terwijl we

in 2021 een zeer groot overschot hebben en die laatste van 5% zou je ook een jaar later kunnen zetten, daar wordt echt niemand minder van. U kunt ook zeggen: we hebben het geld gewoon nodig omdat we investeringen gaan doen, dat moeten we in de lopende begroting opvangen en daar hebben we toevallig een overschot staan. Waarom niet gewoon het eerlijke verhaal in plaats van een ingroei-model en dat soort verhullende woorden, waar we de afgelopen vier jaar veel kritiek op hebben gehad. Dat zijn de trucs die we de afgelopen vier jaar ook hebben toegepast.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ja, ik heb net gezegd dat het in twee stappen gebeurt. De verhoging van de ozb is nodig omdat... We hebben een combinatie, aan de ene kant bezuinigingen en aan de andere kant moeten ook de inkomsten worden verhoogd. Ik geef u gelijk, het is nodig.

De heer **Van Sloten**: Ja, dus het woord is nu gewoon: we gaan de ozb verhogen omdat we een tekort hebben op de lopende begroting. Dat is nu gewoon het verhaal.

Wethouder **Schokker**: We verhogen de ozb niet omdat we een tekort hebben op de lopende begroting, het is een combinatie van een heel pakket. We willen een structureel sluitende begroting, voor onze zelfstandigheid hebben we een structureel sluitende begroting nodig en daarvoor is deze maatregel nodig. Het moet linksom of rechtsom, het geld groeit niet aan de bomen, dus we moeten.

De **voorzitter**: Een laatste interruptie in dezen.

De heer **Van Sloten**: Als u dat nou gewoon zegt en dat dan gewoon opschrijft en het niet steeds alleen maar koppelt aan die precariobelasting, dan zijn wij het met elkaar eens. Als het nodig is, is het gewoon nodig, maar u zegt steeds dat het is om die precario op te vangen. U zegt nu zelf: het is gewoon nodig omdat we gewoon een tekort hebben. Een prima verhaal dat is uit te leggen, maar zeg dat dan gewoon.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Schokker**: De heer Van Sloten kiest zijn woorden, ik denk dat ik mijn woorden net heb gekozen. We willen de begroting structureel op orde brengen en daarvoor is het gewoon noodzakelijk om ook gebruik te maken van een ozb-verhoging.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx voor een interruptie.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Ik wil me toch graag aansluiten bij de woorden van de heer Van Sloten. Ik stel de vraag anders. U doet voorkomen of deze twee verhogingen van 5% een voorloper zijn op de verlaging van de precario-inkomsten. Dat betekent dus dat u in 2022 niet ter compensatie van het wegvallen van de precario-inkomsten alsnog nog een keer een ozb-verhoging gaat doorvoeren. Oftewel, u hebt ter compensatie van het wegvallen van de precariobelastinginkomsten de ozb-verhoging op voorhand al verhoogd of niet?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ja, dank u wel voorzitter. In deze begroting is rekening gehouden met het wegvallen van de precariobelasting in 2022. Die hele € 1,8 miljoen die wegvalt, wordt volledig... We hebben toch een structureel sluitende begroting in 2022. Dat is hoe het zit.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx nog één keer.

De heer **Hendrickx**: Ja, dank u. Ik had heel even de hoop dat u er ging komen, maar toen ging het toch weer helemaal keihard weg. Uw woorden zijn heel vaag. Ik heb een hele duidelijke vraag: gaat in 2022 de ozb omhoog vanwege het wegvallen van de precariobelastingopbrengsten?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Schokker**: Volgens mij heb ik nu al een paar keer gezegd dat we te maken hebben met de gehele begroting. U kunt een wegwerpgebaar maken, maar in 2022 valt de precariobelasting weg. Daar hebben we mee te maken en daardoor moeten we vervolgens structureel de begroting op orde brengen. Dat hebben we gedaan en daar maakt een ozb-verhoging onderdeel van uit. Ik kan het ook niet mooier maken.

De **voorzitter**: Gaat u verder met uw betoog.

Wethouder **Schokker**: Dan de precariobelasting van € 1,8 miljoen, daarover zijn ook verschillende vragen gesteld. Mijnheer Van Sloten zei zelfs dat we van de nutsbedrijven moeten eisen dat dit wordt doorberekend. Mijnheer Everard refereert er ook aan, we hebben hier in Wassenaar twee partijen, Dunea en Alliander, Dunea is ongeveer € 600.000,00 en Alliander is ongeveer € 1,2 miljoen. Zij moeten in 2022 die tarieven verlagen, daar ziet de Autoriteit Consument & Markt, de ACM, ook op toe. Wij gaan er dus van uit dat het zal worden doorberekend, maar dit duurt nog drie jaar. Wij zijn ook aandeelhouder, al is het maar een klein percentage, 0,5% van Alliander en 1% of 1,5% van Dunea en we zullen dat geluid heel nadrukkelijk laten horen. Er is wel een verdelingsvraagstuk, dat wil ik dan ook direct op tafel hebben, dat was ook een vraag van de heer Van Doeveren van de VVD. Er zijn ook gemeenten die op dit moment minder precario betalen en in 2022 moet blijken hoe dat precies wordt verdeeld.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Dit is precies het punt waarom ik zei: ga nu gewoon eisen. We gaan hopen en we hebben er vertrouwen in dat de ACM dat gaat regelen. Op de site van Dunea staat gewoon dat hier € 45,00 per huisaansluiting aan precario wordt betaald. Je kunt gewoon tegen Dunea zeggen: ik vraag voor de zomer van 2019 een brief waarin zwart-op-wit staat dat dit geld een-op-een teruggaat in een lagere rekening. Hetzelfde bij Alliander. We zijn mede-eigenaar van beide clubs en die afwachtende houding stoort mij een beetje. Je kunt toch gewoon lekker proactief zijn, bestuurskracht tonen waar we zo trots op zijn, en zeggen: stuur mij gewoon even een brief met daarin wat ik terugkrijg. Bij Dunea staat het op de website en die hoeft alleen te zeggen '€ 45,00, dat krijg je vanaf 2022' of we schaffen de precario eerder af. We hebben een overschot in 2021, laten we hem voor de helft omlaaggaan, die vrijheid hebben we, en dan kunnen we kijken wat het doet. Ik ben een beetje klaar met die afwachtende houding.

De **voorzitter**: Wethouder kom op.

Wethouder **Schokker**: Ik wil in ieder geval weerspreken dat er een afwachtende houding is, we hebben ons er nu al nadrukkelijk op voorbereid om dit in 2022 voor elkaar te krijgen. U kiest uw woorden, u hebt het over eisen en wij gaan er gewoon van uit dat die tarieven worden verlaagd. De ACM ziet erop toe en ik mag ervan uitgaan dat het gewoon gebeurt. Wij zullen ons tot het uiterste inspannen om dat voor elkaar te krijgen. Is dat een term waar u zich in kunt vinden?

De **voorzitter**: U wacht zelfs op interrupties begrijp ik, dat is heel mooi. Mijnheer van Doeveren van de VVD.

De heer **Van Doeveren**: Een heel korte vraag, het antwoord van de wethouder is helder. Ik heb er zelf ook een vraag over gesteld. Ik ben het eens met de heer Van Sloten en wij gaan er gewoon vanuit dat onze wethouder zich daar maximaal voor gaat inzetten, dat zegt hij en daar vertrouw ik op. Misschien is het goed dat hij bij volgende begrotingsbehandelingen ook aangeeft welke stappen er zijn gezet en of hij hier nieuws over heeft, dat hij dat gewoon proactief met ons deelt. Dat lijkt me goed. Zoals hij zelf terecht zegt, is het nog ver weg, maar laten we het in ieder geval op de agenda houden en het jaarlijks even met elkaar doornemen. Hopelijk hebben we voor die tijd goed nieuws. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik hoorde 'onze wethouder', dat was interessant. Gaat u verder 'onze wethouder'.

Wethouder **Schokker**: Dank u wel voorzitter. Dan is er een vraag gesteld, in ieder geval door Lokaal Wassenaar!, over de frictiekosten. De vorige coalitie heeft in 2017 voor drie jaar, 2017 2018 en 2019, frictiekosten voorgesteld en die zijn goedgekeurd door de gemeenteraad en dat zit nog in de begroting, dat is die € 560.000,00. Overigens zijn die frictiekosten de afgelopen jaren bij de jaarrekening weer vrijgevallen omdat er een dusdanig overschot was dat er geen gebruik van is gemaakt. Voor 2019 hebben we nu naar aanleiding van het ingroeien van de bezuinigingen op de werkorganisatie en op het ingroeien van de kapvergunning... Op de WODV zeggen we: een bezuiniging van € 400.000,00 kunnen we pas realiseren in 2020 en voor 2019 boeken we € 100.000,00 in, dat is een verschil van € 300.000,00. Voor de kapvergunning boeken we in 2022 € 35.000,00 in en in 2019 € 9.000,00, dat is een verschil van € 26.000,00. € 300.000,00 plus € 26.000,00 is € 326.000,00, dat hoopten we eigenlijk al in 2019 te realiseren, maar dat lukt niet omdat we aan bepaalde regels zijn gebonden, waaronder met de WODV. Daarom halen we dat

voorlopig uit de frictiekosten. Mogelijk valt het nog mee, maar we moeten realistisch begroten. Dat is het antwoord op de vraag.

De **voorzitter**: Gaat u vooral verder.

Wethouder **Schokker**: Dan heeft de heer Everard een vraag gesteld over de risicoparagraaf, waarom er toch in de risicoparagraaf geen rekening is gehouden met het klimaat of tenminste met verduurzaming op het gebied van onroerend goed. In 2023 moet vastgoed minimaal niveau c hebben, waarom is daar nog geen rekening mee gehouden? Financieel-technisch gezien is dat geen risico en daarom staat het er niet in, maar het is natuurlijk wel zo dat er wetgeving bestaat waaraan wij moeten voldoen. Daarom komt er binnenkort ook een informatiebrief in de richting van de raad, waarin precies staat hoe de verduurzaming van het vastgoed vorm zal krijgen. In die zin is men daar wel volop mee bezig. Ik denk dat ik mijn punten heb beantwoord. Ik geef het woord graag door aan...

De **voorzitter**: Nee, ik houd de leiding van de vergadering.

Wethouder **Schokker**: Dan geef ik het woord terug aan de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank wethouder. Dan geef ik het woord aan wethouder Klaver.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel voorzitter. Beste leden van de raad, ik wil graag antwoord geven op uw vragen in de portefeuille Economische ontwikkeling en Wegen en Verkeer. De eerste vraag die naar boven kwam, ging over het niveau c voor wegen en wegmeubilair en ik wil hierover graag wat duidelijkheid scheppen. Wij blijven zorgen voor onze openbare ruimte, maar wij gaan accepteren dat voor wegen, wegmeubilair en schoon er meer en vaker oneffenheden zullen zijn, zodat we af en toe meer grotere plassen hebben, er meer zwerfafval is en een verkeersbord licht beschadigd kan zijn, maar in tegenstelling tot niveau c bij Groen, leidt niveau c niet tot kapitaalvernietiging. We krijgen alleen vaker klein onderhoud en dat onderhoud wordt iets uitgesteld. Als we dan overgaan tot groot onderhoud, zijn de kosten hetzelfde. Ons uitgangspunt is om de veiligheid en de functionaliteit te waarborgen. Om u een idee te geven, de gemeenten in de regio, Zoetermeer, Delft, Lansingerland en ook Voorschoten, hebben niveau c voor wegen. De geplande werkzaamheden op de wegen blijven gewoon in stand, zoals de Dr. Mansveltkade, de Prinses Marielaan, de Storm en het vervangen van stijl asfalt op verschillende wegen vinden gewoon plaats.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Noort wil graag een interruptie plaatsen.

De heer **Van Noort**: Ik wil graag enige verduidelijking in dit verhaal. U zegt eigenlijk: de afgelopen jaren hebben we eigenlijk veel te veel gedaan, we hebben veel te veel onnodig werk gedaan omdat er helemaal geen achterstallig onderhoud uit voortkomt. We hebben het afgelopen jaar dus klaarblijkelijk te veel geld uitgegeven. U zegt gewoon: we gaan naar een lager niveau, maar op zich maakt dat helemaal niets uit. Ik kan het me slecht voorstellen, ik heb de afgelopen dertig jaar diverse malen een bezuinigingsverhaal gehoord waarin werd bezuinigd op onderhoud en een paar jaar later de rekening werd gepresenteerd: het is toch wat uit de hand gelopen.

De **voorzitter**: Dat was uw opmerking. Ik wachtte even op de vraag, maar gaat u verder wethouder.

Wethouder **Klaver**: Ik wil daar wel een toelichting op geven. Wij gaan niet naar een achterstand van onderhoud, wij gaan alleen maar naar niveau c, waarbij wij accepteren dat er wat meer en wat vaker oneffenheden in de wegen zullen zijn, dat er wat vaker een lantaarnpaal of een vuilnisbak scheef staat. Dat is wat wij accepteren en er zal geen achterstand van onderhoud zijn. We gaan ingrijpen zodra we voorbij niveau c zijn. Dat hebben we de afgelopen jaren ook gedaan en we hebben de afgelopen jaren ook moeten ingrijpen in de nodige wegen die vervallen waren tot niveau d.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ik vind dat wel erg makkelijk, 'wat meer plassen op straat, het zal allemaal wel meevallen'. Het gaat om € 240.000,00, het is niet dat die mensen voor € 240.000,00 niets aan het doen zijn. Ik vind het erg bijzonder dat de wethouder dit redelijk bagatelliseert. De dingen die ik noemde, zijn echt zo en ik vraag de wethouder of ik de toezegging kan krijgen dat die beeldfoto's waarop je niveau c gewoon ziet... Ze zijn op te zoeken en ik kan ze zelf op de mail

zetten, andere gemeenten zijn daarin wat opener en transparanter. 'Ze staan wat schever en er zijn iets meer oneffenheden', een spleet van 3 cm tussen tegels is gewoon gevaarlijk. Je kunt daar lang en kort over praten, maar dat is gewoon gevaarlijk en dat gaan we straks accepteren. Als je in je auto zit, merk je misschien iets minder van oneffenheden van 3 cm, maar op de fiets is dat gewoon gevaarlijk. Dan kan de wethouder zeggen 'het valt allemaal wel mee, wat meer plassen', maar ik vind dat er erg gemakkelijk overheen wordt gestapt en ik vind het erg gemakkelijk om te zeggen dat het allemaal niet meer geld kost. Het wordt allemaal teruggebracht naar geld, maar het gaat ook om Wassenaar. Je kunt wel zeggen dat ze het in andere gemeenten ook zo doen, maar dat maakte de wethouder eerder bij verkeer niets uit. Graag een reactie van de wethouder op of de dingen die ik zeg daadwerkelijk kloppen. Wordt inderdaad 3 cm tussen tegels toegestaan, klopt het dat 50% van de verkeersborden vies mag zijn en mag speelmateriaal gewoon kleverig en vies zijn? Dat is onderhoudsniveau c. Graag een antwoord van de wethouder of het klopt wat ik zeg.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel voorzitter. Het boek dat laat zien hoe de verschillende onderhoudsniveaus eruitzien, kan ik u toezenden. Dat is publieke informatie, dat kan ik u zo geven. De exacte centimeters heb ik niet helemaal paraat, maar het klopt dat de voegen tussen de tegels iets groter zijn dan bij niveau b. Er is een verschil tussen niveau b en niveau c, maar uiteindelijk maken wij de keuze om hier naar niveau c te gaan. We stellen daardoor grote werkzaamheden iets langer uit, we nemen genoeg met kleine werkzaamheden om de rafelranden en de oneffenheden op te lossen. Dat is wat niveau c met zich meebrengt.

De **voorzitter**: Nog één interruptie mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Kunnen wij dan een lijstje krijgen van de werkzaamheden die worden uitgesteld? De wethouder begon haar verhaal met wat we allemaal wel gaan doen en sluit ze af met: we gaan groot onderhoud uitstellen. Welke werkzaamheden, welke straten, gaan we de komende jaren niet meer doen? Waar gaan we die € 240.000,00 niet uitgeven?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Klaver**: Vooralsnog is het een dotatiebezuiniging en de plannen zoals die nu worden gemaakt, voldoen gewoon nog aan de beheerplannen die er zijn. Daar blijven we gewoon nog op vastzitten en ik kan u op een gegeven moment toezeggen dat u een overzicht krijgt van hoe wij dingen anders gaan aanpakken. De N44. De afgelopen jaren zijn wij bezig geweest om de problematiek van de N44 op verschillende agenda's te krijgen. Nu is het zaak de N44 ook op de juiste investeringslijstjes te krijgen. Om dat voor elkaar te krijgen, hebben we budget nodig, budget voor extra capaciteit en extra onderzoek. Wij zijn volop bezig met kijken met wie wij zo snel en zo effectief mogelijk draagvlak kunnen creëren in de regio. Wij kijken hierbij ook naar publiek-private samenwerking. Wij zullen allen, het college, de raad, maar ook inwoners en de ondernemers ons verhaal over nut en noodzaak van een oplossing voor de N44 moeten uitdragen en daarmee gaan wij als eerste aan de slag.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Als de wethouder mij gaat aankijken, word ik bijna uitgedaagd om iets te zeggen. Kan ik dan de toezegging krijgen dat van die € 100.000,00 geen euro wordt uitgegeven voordat de raad een plan heeft gezien en voordat we een inspanning van het college hebben gezien over wat het zelf gaat doen? Volgens mij is er een motie van de PvdA die daar ook toe oproept. We hebben in de verkiezingsstijd een foto van de toenmalige lijsttrekker van de VVD met de minister gezien: het hoeft allemaal niet, we kunnen het allemaal zelf wel regelen en nu is er € 100.000,00 nodig. Kunnen we een plan krijgen voor er ook maar € 1,00 wordt uitgegeven?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Klaver**: Voorzitter, wij komen zeker met een plan omdat wij u ook hard nodig hebben om de plannen uit te voeren. Sorry, ik heb toch antwoord gegeven op de eerste vraag?

De heer **Van Sloten**: Nee, kunt u mij toezeggen dat er geen euro van de € 100.000,00 wordt uitgegeven voordat de raad heeft besloten over een plan?

Wethouder **Klaver**: Ik kom met een plan naar u toe en ik hoop dat u dat kunt ondersteunen.

De heer **Van Sloten**: Dan een andere vraag: is er al geld uitgegeven van die € 100.000,00? Dit is zo'n ontwijkend antwoord dat ik er dingen achter ga zoeken.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Klaver**: Voorzitter, er is nog geen geld uitgegeven.

De **voorzitter**: Dan stel ik voor dat u verdergaat met uw betoog.

Wethouder **Klaver**: Ondersteuning van de ondernemers. Ondernemers zijn belangrijk voor Wassenaar en wij moeten blijven werken aan het vestigingsklimaat voor bedrijven omdat het essentieel is voor Wassenaar en de vitaliteit van het dorp. Wij gaan dit op verschillende manieren doen: beter en vroeger overleg, deregulering, maar ook nieuwe afspraken en we gaan investeringen plegen op verschillende plekken waar mogelijk en ook overleggen de regio. We gaan kijken waar onze gezamenlijke kansen liggen en waar we beter kunnen samenwerken. Met betrekking tot het centrummanagement, daar was het contract afgelopen, maar we zijn ontzettend blij met ondersteuning om dat contract weer op te pakken en wij komen graag met een voorstel naar de raad.

De **voorzitter**: Ik geef de heer Van Noort even de tijd om naar de interruptiemicrofoon te lopen. Het woord is aan de heer Van Noort

De heer **Van Noort**: Dit bevreemdt mij gewoon. Ik lees de begroting, ik zie waar bezuinigd wordt, ik zie dat het centrummanagement totaal wordt wegbezuinigd en nu zegt u ineens: ik ben hartstikke blij dat we weer opnieuw met deze groep om de tafel gaan zitten. U hebt ze gewoon wegbezuinigd en waarschijnlijk komt u daarop terug omdat er van deze kant wat druk wordt uitgeoefend. De vraag die ik in de eerste termijn stelde: waarom hebt u die wegbezuinigd en vindt u dat het centrummanagement op geen enkele wijze iets voor ons kan betekenen? Dat doe je namelijk als je 100% bezuinigt.

De **voorzitter**: Een duidelijke vraag en er komt ongetwijfeld een duidelijk antwoord.

Wethouder **Klaver**: Het centrummanagement heeft in Wassenaar altijd een erg belangrijke functie uitgevoerd. Met alle besprekingen die wij hebben gehad, dachten wij dat wij in goede samenwerking heel veel voor elkaar konden krijgen, maar zoals ik al zei, zou het fijn zijn als deze ondersteuning toch teruggaat naar het centrummanagement.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Noort.

De heer **Van Noort**: U geeft geen antwoord op mijn vraag. Waarom hebt u het wegbezuinigd? Dat is het enige wat ik vraag.

De **voorzitter**: Volgens mij was er iets met het contract.

Wethouder **Klaver**: Wij waarderen de activiteiten van het centrummanagement enorm. Het centrummanagement heeft ontzettend veel activiteiten geïnitieerd en we hebben een goede samenwerking gehad. Het contract liep af en wij dachten dat we zonder financiële bijdrage de samenwerking zouden kunnen voortzetten, maar met dit amendement willen we dit toch graag weer bekrachtigen.

De **voorzitter**: Nog één keer mijnheer Van Noort op dit punt.

De heer **Van Noort**: Ik blijf het een heel merkwaardige stelling vinden. U zegt eigenlijk: Talentum hebben we ook geschrapt, maar dat contract loopt dan af. Dus eigenlijk zou het ook zo kunnen zijn dat dit contract daarna gewoon weer opnieuw kan omdat we het zo waarderen. Het is een rare constatering, u hebt het centrummanagement gewoon wegbezuinigd.

De **voorzitter**: Dat is een stelling. De wethouder.

Wethouder **Klaver**: Voorzitter, ik ben klaar met mijn verhaal.

De **voorzitter**: Ik zie dat de heer Van Doeveren toch nog een vraag heeft.

De heer **Van Doeveren**: Ja, dank voorzitter. Ik heb een vraag gesteld over de investering in de winkelgebieden. Ik ben blij met de algemene insteek voor behoud van een goed vestigingsklimaat en meedenken met ondernemers. We hadden ook een investering in de winkelhaak in onze winkelgebieden afgesproken, daarvoor komt nog een plan. Kan de wethouder daar iets over delen? Wat betreft het centrummanagement heb ik al gezegd dat wij op dat punt samen met het CDA, Lokaal Wassenaar! en D66 een amendement hebben om dat terug te draaien. Ik begrijp uit de reactie van de wethouder dat dit nu al positief wordt ondersteund, waarvoor dank.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel, voorzitter. Met betrekking tot het centrum willen wij voortborduren op het Beeldkwaliteitsplan dat is ontwikkeld door de ondernemers in het centrum. Dat Beeldkwaliteitsplan geeft een ambitie weer, het geeft een richting aan van wat ze zouden willen doen, maar het geeft daar nog geen specifieke uitvoering aan. We zullen met de met de ondernemers, de pandeigenaren, de bewoners, andere belanghebbenden en de Wassenaarders om tafel moeten om te kijken wat wij specifiek kunnen doen. Er komt een voorstel met een uitgewerkt uitvoeringsprogramma.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik heb begrepen dat daarmee uw bijdrage klaar is. Dan gaan we naar wethouder Zweerts de Jong, die al klaar staat.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dank u wel voorzitter. Allereerst wil ik u danken voor de complimenten aan de werkorganisatie. Diverse fracties hebben hun complimenten geuit over de werkzaamheden, met name rondom onze begroting die natuurlijk op een bijzondere wijze tot stand heeft moeten komen. Normaal heb je een Kadernota en nu hadden we verkiezingen, hele lange onderhandelingen en toch ligt er een begroting. Dat we moeten gaan bezuinigen op de werkorganisatie, dat moeten we zeer zorgvuldig doen. Dat heeft altijd met mensen te maken, dat is altijd zorgvuldig, maar dat betekent ook dat er per 1 januari 2019 al € 400.000,00 moeten bezuinigen en dat heeft te maken met onze bijdragenverordening. Wij zullen binnen het DB, maar ook binnen het college daar zeer zorgvuldig mee omgaan en er ook voor zorgen dat het op een zeer correcte manier gebeurt. Dat is natuurlijk altijd slecht nieuws voor mensen die hun taken na 1 januari 2019 al niet kunnen voortzetten. Ik noem taken, maar het gaat niet om taken. We hebben het alsmaar gehad over de takendiscussie, maar we gaan binnen het fysieke domein de processen anders inkleden. Het heeft met name te maken met bestemmingsplannen en de vergunningverlening. Mijn collega Kees Wassenaar zal daar in zijn betoog later op ingaan, hij gaat over de RO. Het heeft dus niet te maken met taken, maar met processen. Nog erger, als je over mensen praat moet ik eerlijk zeggen, dat is een vervelende zaak. Mensen in de bijstand, ik ga daar direct maar op door. We hadden er per 1 augustus 2018 416 en gelukkig kunnen we nu al veel mensen plaatsen bij diverse bedrijven in Wassenaar. We hebben op dit moment een zeer goede accountmanager Werk, die echt goede ingangen heeft en we zijn blij dat we de komende tijd ook onze statushouders al kunnen plaatsen. Wij leveren daarin maatwerk, we hebben er 416 en dan kan je ook nog wel maatwerk doen, we zijn geen Den Haag waar ze met bakken vol met mensen met groepen moeten gaan werken. Wij werken niet met leeftijd, de ene zestiger is de andere zestiger niet, het is gewoon maatwerk. U krijgt in december a.s. ons nieuwe re-integratie- en participatiebeleid. Het huidige werkgelegenheidsloopt af per 1 januari 2019 en u krijgt dan ons nieuwe plan. Ik denk dat het goed is dat we dan met elkaar in discussie gaan over het voorstel dat we daarin doen naar de raad. Dat is echt anders dan het oude werkgelegenheidsloopt af, we hebben de komende jaren andere mensen in de bijstand gezien de nieuwe regelingen van het rijk en ik denk dat het goed is om dat dan ook daaraan aan te passen. U hebt allemaal de bibliotheek genoemd. Het doet mij aan de ene kant natuurlijk heel erg goed, dat u die zorgen daarover hebt. Menigeen weet dat ik me tijdens de coalitieonderhandelingen ook erg zorgen heb gemaakt over de hoogte van de bezuiniging op de bibliotheek. Het is namelijk zo dat deze bibliotheek € 600.000,00 aan subsidie krijgt, waarvan € 300.000,00 aan huisvesting. We zijn bezig met de Wet Markt en Overheid op de subsidie en dat krijgt u binnenkort in de Najaarsnota te zien, maar het is maar € 300.000,00 die zij aan subsidie krijgen en het is bijna onmogelijk om daar € 100.000,00 op te bezuinigen. We kijken of we dat op het brede welzijnsgebied gaan brengen. U hebt in deze begroting gezien dat de bezuinigingen voor een heel groot deel op het fysieke vlak liggen en het is natuurlijk wel eerlijk dat we ook op het Sociaal Domein een bijdrage zullen doen. De meeste uitgaven op het Sociaal Domein liggen in openeindediscussies en ik kijk nu samen met de wethouder van Financiën hoe we op dit gebied structureel € 100.000,00 kunnen bezuinigen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten wil een interruptie plaatsen.

De heer **Van Sloten**: Ik ben heel blij met deze opmerkingen, dit onderstreept mijn verhaal dat € 100.000,00 op de bibliotheek bezuinigen bijna niet is te doen en ik hoop dat het CDA nu ook overtuigd is. Van € 600.000,00 naar € 500.000,00 is nog steeds € 500.000,00, maar er blijft inderdaad heel weinig over. We hebben een fantastische bibliotheek neergezet, maar het pand is op zijn Wassenaars erg mooi en dat moeten we wel betalen. U geeft nu zelf aan dat dit erg moeilijk wordt, hoe kan het dan dat in het coalitieakkoord staat dat we € 100.000,00 in dat domein gaan bezuinigen en dat we voornamelijk naar de bibliotheek kijken? In de begroting staat gewoon dat er vanaf 2019 € 100.000,00 af gaat, hoe ziet u dat dan en waarom staat er überhaupt dat het € 100.000,00 op de bibliotheek is, terwijl u zelf zegt: we weten het eigenlijk helemaal nog niet?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ja, heel strikt genomen, maar dat is allemaal heel technisch, geldt de bezuiniging pas in 2021, maar ik ben nu al in gesprek met de bibliotheek: hoe gaan wij, ook met de nieuwe taken die ze krijgen, u ziet in de begroting ook dat wij nieuwe taken naar de bibliotheek willen brengen, dat inpassen in het totale budget voor het Sociaal Domein? U moet me geloven, ik vind het ook een fantastische bibliotheek waar mensen heel erg gaan kijken, ze hebben een bibliotheek waar gemiddeld gezien veel te weinig naartoe gaat. Andere steden besteden echt het dubbele en wij moeten daarop bezuinigen. Ik vind het erg vervelend, maar we gaan toch kijken hoe ze op een andere manier, innovatief, een bezuiniging kunnen realiseren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ik vind het fantastisch dat de wethouder mijn verhaal vertelt, maar u schrijft het wel zelf op en er staat niet: we gaan kijken of we iets kunnen doen binnen het domein waar de bibliotheek onder valt. Nee, er staat € 100.000,00 op de bibliotheek. Ik vind het vreemd dat de wethouder zegt: ik wil het eigenlijk helemaal niet, maar ik moet. In mijn hoofd klopt er dan even iets niet. De wethouder kan het zelf ook niet uitleggen, maar ik ben blij dat de wethouder er zo inzit. Ik hoop dat we in 2019 snel een plan kunnen maken om te zorgen dat we dit kunnen omdraaien. Als de wethouder zegt dat we nu al ver onder het gemiddelde zitten, € 100.000,00 eraf, betekent € 4,00 per inwoner en dan zakken we echt gewoon naar de laagste positie in Nederland en dat voor Wassenaar met miljoenen op de bank. Dat kan gewoon niet.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Daarom ben ik nu al in gesprek met de bibliotheek, om niet een maand van tevoren te zeggen: oh ja, we moeten nog € 100.000,00 bezuinigen, dat gaat er even af. Zo werkt het natuurlijk absoluut niet, zeker niet bij de belangrijke plek die de bibliotheek in Wassenaar inneemt.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Ik ben ook blij met wat de wethouder hier betoogt. Ik vind het alleen merkwaardig dat ze nu al in gesprek is met de bibliotheek. Wij hebben in een motie gevraagd om in het eerste kwartaal van 2019 hier weer met ons over te spreken, meer zegt de motie niet, en het college raadt het af. Waarom zou je niet in het eerste kwartaal van 2019 met ons over de resultaten van uw gesprekken met ons van gedachten kunnen wisselen. Ik heb in de eerste termijn nooit gezegd dat je niet op de bibliotheek kunt bezuinigen, ik heb alleen maar gezegd dat ik eerst wil weten wat het exact allemaal betekent voor de bibliotheek, voor Wassenaar. Wat houdt het allemaal in? Daarna gaan we pas in gesprek over hoeveel en wat je daar kunt bezuinigen. Nogmaals, ik zie niet in dat u zegt: in het eerste kwartaal van 2019 kan ik daar niet met de raad over praten, ik denk dat dit niet juist is en dat dit gemakkelijk kan.

De **voorzitter**: Een duidelijke vraag. Wethouder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ik denk dat het belangrijk is dat, op het moment dat ik natuurlijk al weet dat ik € 100.000,00 ga bezuinigen, ik niet ga wachten op een motie van de PvdA om dat uit te voeren.

De heer **Van Noort**: Er wordt een onjuistheid gezegd. Er wordt niet gesproken over het uitvoeren, maar over met ons van gedachten wisselen over wat er mogelijk zou zijn, dat is helemaal geen uitvoeren.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ik denk dat het heel goed is dat wij, op het moment dat wij praten over de Participatiewet en misschien al eerder, bij u terugkomen. Ik denk dat het goed is om de komende jaren hier met elkaar over in discussie te blijven, maar ik ga me niet vastleggen op een bepaald kwartaal en ik ga nu al aan de gang, ik wacht niet tot 2019. Ik wil nog even een opmerking maken, de heer Van Sloten had het heel goed gelezen over de extra bezuinigingen op de subsidies bij participatie en communicatie. U hebt goed gerekend dat dit 9% was. Er zit lucht in, bij het jongerenwerk zat nog de subsidie voor huisvesting. Dat is een groot bedrag van de subsidie, daar zat nog € 60.000,00 in, terwijl zij geen gebruik meer van de huisvesting maken. Daar zat lucht in die begroting en ik was er eigenlijk wel blij mee, daardoor hoefden wij bij de subsidies minder de kaasschaaf te gebruiken. Eigenlijk konden we al een groot deel van de verlaging van die subsidies daarmee bewerkstelligen. Het klopt, daarom staat daar 9% en geen 3%. Dat heeft te maken met extra lucht uit de begroting halen, niemand wordt daar minder van. Ja, ik ben het met helemaal met u eens, de volgende keer doen we dat absoluut. Armoedebeleid. U krijgt in december a.s. ook het nieuwe beleid Minimaregelingen en ik denk dat het goed is om dan alle regelingen met u te bespreken. We hebben natuurlijk ook al nagedacht over de Ooievaarspas en de Klijsma-gelden. De Klijsma-gelden staan al geormerkt, dat hebt u al in het beleid vastgesteld, die staan gewoon in taakveld 6.3. Daar is niet aan getornd, dat wordt nog steeds uitgegeven zoals u hebt bepaald in februari 2018. Dat heb ik niet gewijzigd en dat zal ook niet worden gewijzigd in het nieuwe minimabeleid, daar kunt u van op aan. Ik denk dat het goed is om dan met elkaar over het nieuwe minimabeleid en de armoede te spreken. Ik ben erg blij dat we in de begroting niet op het armoedebeleid hoeven te bezuinigen omdat we daarop al een groot tekort hebben.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Ik ben erg blij dat u dat zegt en u kunt er dan ook van uitgaan dat we de motie intrekken. Misschien mag ik nog een korte opmerking maken over wat u eerder zei. Dat sloeg ik even over, het is de snelheid om hier te komen en die heb ik niet zo heel erg. U zei bij de arbeidsparticipatie dat u niet aan leeftijd doet. Als u onze motie leest, dan ziet u ook dat daarin staat dat dit traject bij mensen die in de zestig zijn best goed kan lopen. Dat moet u vooral gewoon blijven doen, maar daarin zit een categorie mensen waarvan je van tevoren weet dat het geen zin meer heeft. Begeleid die mensen op een andere manier naar nuttig vrijwilligerswerk. Dat is de strekking van de motie. Daarom vond ik het vreemd dat u die motie ontraadt.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Wij ontraden de motie omdat er een leeftijdsgrens wordt gemaakt en dat vind ik discriminatie. Zoals u weet, ben ik ook wethouder van diversiteit en discriminatie en dat doe ik niet. Ik vind het respectloos naar degene die zestig is en gewoon aan het werk is, zoals velen van u. Ik denk dat we dat niet gaan doen. Er is in Wassenaar een van de grootste aantallen ontheffingen in de arbeidsmarkt, veel bijstandsmensen hebben al een ontheffing en daar kijken we ook naar, maar dat is al een heel groot percentage. Even een kleine opmerking over Kerkehout. Daar zijn we mee bezig, we zijn nog steeds in gesprek met de buurtvereniging, WBS en SV Wassenaar om dat dossier verder te brengen. Het ligt ook een beetje bij hen, het moet ook een beetje komen van een initiatief van de partijen. Ik ga daar niet aan trekken en sjoeren, ze moeten het ook echt willen. Ik ben er wel heel druk mee bezig en dat geldt ook voor het 'Sociaal Domein'-plein. Even over de vraag van de VVD, de € 250.000,00 extra kosten op het Sociaal Domein. U weet uit de landelijke discussie, en u hebt daarover ook wat informatiebrieven gekregen, dat de jeugdkosten in onze regio enorm zijn gestegen. Wij hadden bij de Voorjaarsnota daar al een voorschot op genomen door op te plussen. We zagen een risico en op het moment dat ik een risico zie, wil ik dat graag met u delen en dat hebben we ook in de Voorjaarsnota zo opgenomen. Het blijkt dat dit voldoende was, we hoeven niet verder op te plussen, mijn collega's zitten echt met miljoenen. Dan wil ik graag direct even een klein sprongetje maken naar de innovatie van het Sociaal Domein, dat heeft er wel mee te maken. Wij hebben de afgelopen jaren met u enorm ingezet op preventie in het Sociaal Domein, met name op de jeugd en wij willen het innovatiebudget daar heel graag verder op inzetten. Er staat ook in het coalitieakkoord dat wij bijvoorbeeld met een anti-alcoholprogramma komen. In maart is altijd de maand 'IkPas' en we willen daar graag op inzetten. Ik kom binnenkort bij u terug met een voorstel daarover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar wethouder De Ridder voor haar beantwoording in de eerste termijn.

Wethouder **De Ridder**: Dank u wel voorzitter. Ik heb voor mezelf vijf aandachtspunten genoteerd en om maar aan te sluiten bij mijn collega Zweerts de Jong, innovatie. Als het gaat om

ouderenbeleid dan zijn we natuurlijk ook gericht op innovatie en dan is die innovatie inderdaad ook gericht op aandacht voor preventie. Als het gaat om preventie in het kader van het ouderenbeleid, dan komen we al snel bij het voorkomen van eenzaamheid. Natuurlijk willen we ook graag dat voorzieningen goed worden benut en daarbij zullen we vooral proberen aan te grijpen bij de kansen die zich voordoen. Wij zijn ons er overigens van bewust dat inwoners wat betreft ouderenzorg heel veel zelf doen en in dat kader zou ik dit momentum willen benutten om aan te geven dat zaterdag 3 november a.s. de Dag van de Mantelzorger is en dat wij als gemeente die dag van harte ondersteunen. Dan duurzaamheid. Daar werd gezegd dat duurzaamheid een integraal onderdeel van het beleid is en dat je daar geen extra mensen voor nodig hebt. Dat klopt, wij sturen ook op duurzaamheid als integraal onderdeel van beleid, maar de uitdaging en de opgave waar we als gemeente voor staan, is zo groot dat we daar niet mee kunnen volstaan. We hebben dus wel degelijk een extra medewerker nodig die zorgt dat inwoners en ondernemers, die net zo goed een bijdrage moeten leveren aan het voldoen aan de klimaatafspraken die in Parijs, maar ook in het land, zijn gemaakt, worden ondersteund en dat subsidies worden benut en worden aangereikt, zodat het ook voor onze inwoners en ondernemers gemakkelijker wordt om die bijdrage te leveren. Uiteraard zal die medewerker ook ondersteuning aan de klimaattafel moeten leveren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Elke gemeente in Nederland moet dit doen en dan ga ik ervan uit dat het ambtenarenapparaat zich daarop heeft voorbereid dat dit kan. Wij zitten samen met Voorschoten, trekt Voorschoten ook € 100.000,00 uit voor een medewerker die zich volledig met duurzaamheid gaat bezighouden?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Dank u voorzitter. Ik ga mij op deze plek niet uitspreken over de begroting van de gemeente Voorschoten. Ik kan wel zeggen dat ik in gesprek ben met mijn collega Duurzaamheid in Voorschoten en dat ik heb afgesproken dat onze wensen niet heel erg uiteenlopen en dat het dus handig is om daar ook binnen de organisatie effectief mee om te gaan. Het gesprek wordt gevoerd.

De **voorzitter**: De heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja, dan nogmaals de vraag. De gemeente Voorschoten heeft redelijk dezelfde ambities en dan ga ik ervan uit dat Voorschoten ook € 100.000,00 nodig heeft voor een medewerker Duurzaamheid omdat dit binnen de werkorganisatie niet kan. Dat is eigenlijk wat de wethouder zegt: we moeten hem hebben, anders halen wij onze afspraken niet, kunnen wij het niet doen. Dat betekent dat Voorschoten niet veel aan duurzaamheid kan doen omdat zij er geen geld voor gaan uittrekken.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Dank u voorzitter. Nogmaals, ik ga mij niet uitlaten over de begroting van de gemeente Voorschoten of hoe zij met hun geld omgaan, dat is hun eigen verantwoordelijkheid. Het gaat mij erom dat we gezamenlijk optrekken in de middelen en de wensen die zij hebben, zodat wij effectief omgaan met de middelen die wij hebben te besteden. Het gesprek daarover verloopt tot nu toe goed.

De **voorzitter**: U mag het nog één keer proberen.

De heer **Van Sloten**: Ik kan me voorstellen dat het goed loopt omdat GroenLinks aan de andere kant wel in het college zit. Ik vind het wonderlijk dat we een gezamenlijk ambtenarenapparaat hebben, dan heb je een gezamenlijke opgave... Wij trekken er € 100.000,00 voor uit, de wethouder kan niet aangeven hoe Voorschoten dat gaat doen, maar ik ga ervan uit dat de werkorganisatie zich erop heeft kunnen voorbereiden en dat we die € 100.000,00 veel beter kunnen gebruiken om daadwerkelijk dingen te gaan doen. Ik ben zelf ambtenaar en ik ben erg blij dat ik een Deltafonds van miljarden hebt waarmee ik kan zwaaien en zeggen: ik heb geld, dus als we dat willen dan kunnen we dat doen. Nu krijgen we een ambtenaar die zegt: ik heb geld gekost en daarmee is het potje op, jullie moeten iets gaan doen, maar ik heb geen geld.

De **voorzitter**: Ik heb het idee dat we gewoon wat geld voor duurzaamheid bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat kunnen halen. Wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Daarvoor hebben we dus die medewerker nodig, om te zorgen dat we die gelden ook goed weten te vinden en weten te benutten. Ik ga over naar het volgende onderwerp, onderwijs. Wij zijn druk bezig met het Integraal Huisvestingsplan. Dat is bedoeld om langdurig, structureel en duurzaam huisvesting te kunnen leveren aan het onderwijs voor onze kinderen, dat is belangrijk. Dat is wel een plan dat meerdere jaren betreft en daarom ook nogal omslachtig is. Wij bereiden dat daarom ook niet alleen voor, maar samen met de onderwijsbesturen, waarmee ik ook zelf aan tafel heb mogen zitten en ik heb gemerkt dat die onderwijsbesturen ook erg veel aandacht hebben voor het passend onderwijs van de leerlingen in Wassenaar en ook in de regio hebben wij overleg over passend onderwijs. De wens om het onderwijsaanbod in Wassenaar uit te breiden met vmbo-praktisch heeft mij ook al bereikt en ik heb daarover een gesprek gevoerd waarin ik heb aangegeven dat ik uitkijk naar de nadere uitwerking van de plannen die daarvoor bestaan. Uiteraard is het Integraal Huisvestingsplan de aangewezen plek om daar nader op in te gaan. Talentum is een ander onderdeel van de portefeuille Onderwijs. Talentum gaat stoppen, maar als het stopt, is het wel goed om te kijken wat we daarmee hebben bereikt, je bent er tenslotte niet voor niets mee begonnen. Van die ervaring kunnen we leren en die ervaring kunnen we benutten, wellicht kunnen we het budget dat wij extra krijgen voor cultuur met die kennis optimaal benutten.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja, ik ben erg voor openheid en eerlijkheid. De zin: Talentum gaat stoppen, ze hebben er helaas voor gekozen te stoppen. Nee, Talentum gaat niet stoppen, maar Talentum wordt door dit college keihard wegbezuinigd. Dat is een heel ander verhaal en dat is het eerlijke verhaal. Het extra geld voor kunst en cultuur is € 10.000,00 en ik heb al gezegd dat, als dit naar de basisscholen gaat, het € 1.250,00 is en dat zie je dus echt niet meer terug bij de kinderen, een uitje met de klas is al duurder. Vertel gewoon het eerder eerlijke verhaal en zeg: wij stoppen met Talentum. Talentum stopt niet, maar wij stoppen ermee, wij besluiten gewoon om dat niet meer te doen, maar we vallen hen in 2019 nog wel lastig met een hele evaluatie. Dan kijken we wat voor fantastisch werk ze hebben gedaan, maar ze stoppen toch. Dat is toch een beetje mosterd na de maaltijd, waarom steken we die energie niet in iets anders.

De **voorzitter**: Uw vraag was helder. De wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Dank u voorzitter. Ik vind het heel bijzonder dat u het jammer vindt dat wij mensen gaan lastigvallen met een evaluatie. Ook medewerkers die inzet plegen voor een bepaald doel willen toch weten en kunnen aantonen wat het effect van hun inzet is geweest? Ik denk dat wij dat ook als overheid moeten willen weten.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten nog één keer.

De heer **Van Sloten**: Ik kijk 's ochtends in de spiegel om te kijken wat ik wil verbeteren, ik kijk niet in de spiegel: zo zie ik eruit en straks ga ik dood. Je doet een evaluatie om te kijken hoe je beter kunt worden en nu doen we een evaluatie om te kijken wat voor prachtigs ze allemaal hebben gedaan, maar toch gaan we stoppen. Ik vind dat een erg bijzondere gang van zaken.

Wethouder **De Ridder**: Wellicht kan met die kennis op een andere manier zinvol beleid of activiteiten worden ontwikkeld.

De heer **Van Sloten**: Laten we dan kijken naar het volledige kunst- en cultuuraanbod, waarop nog veel meer wordt bezuinigd, en niet alleen focussen op Talentum. Dan kunnen we Talentum zien als iets wat we deden, waar van alles op is aan te merken, wat wel ontzettend goed werk deed maar waar we gewoon keihard mee gestopt zijn. Dat besluit hebben wij genomen voordat we hebben geëvalueerd, voordat ze we precies wisten wat ze hebben gedaan en wat hun bijdrage was. Ik vind dat heel bijzonder. Als ik bij Talentum zou werken en ik zou nu te horen krijgen 'je stopt, maar je mag volgend jaar nog wel even opschrijven wat voor goed werk je deed', vind ik dat een beetje lastig.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Voorzitter, ik hoef niet in herhaling te vallen. Volgens mij is alles hierover gezegd. Met Talentum kom ik aan bij cultuur. Een mooi onderwerp in de portefeuille Cultuur is de Warenar. De Warenar is een leuk theater, maar in een oud gebouw, dat niet volledig wordt benut. Aan mij de opgave om te kijken of ik daar een mooie toekomst voor kan verzorgen. U begrijpt dat

dit niet van de ene op de andere dag gaat, ik ben het gesprek wel begonnen, maar daar zullen we nog veel gesprekken over moeten voeren. Ik zal mijn uiterste best doen om in 2019 met een goed verhaal bij u te komen, waardoor we een duidelijk besluit over die toekomst kunnen nemen. Voorzitter, het laatste onderwerp dat ik heb genoteerd voor mijn portefeuille is de volkshuisvesting. De belangrijkste vraag daarbij is: wat gaan wij doen om tot versnelling te komen? Ik heb het in de commissie eigenlijk al gezegd, het eerste wat mij te doen staat is de midterm review en daar zijn we volop mee bezig. Het volgende dat ook redelijk onder tijdsdruk staat, is het maken van nieuwe volkshuisvestingsafspraken met de woningbouwcorporaties, die moeten immers in december worden gemaakt. Het derde is natuurlijk zorgen dat er nieuwe woningen kunnen worden gebouwd en dat doe ik uiteraard in goed overleg met mijn collega Ruimtelijke ordening en die kan er misschien straks nog wat meer over zeggen. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dan zijn we toen aan de laatste wethouder van dit college en dat is wethouder Wassenaar.

Wethouder **Wassenaar**: Voorzitter dank u wel. Voorzitter, ik heb als portefeuillehouder Ruimte, wonen, milieu en groen ook vijf punten genoteerd, vijf punten die belangrijk zijn. Het feit dat u ze hebt genoemd duidt er voor mij ook op dat dit een hoge prioritering heeft in uw aandachtsgebied. Ik denk ook dat dit ook zal doorklinken in het college-uitvoeringsprogramma zoals we dat binnenkort presenteren en ik ga daar ook van uit. De vijf punten zijn: deregulering, de Bouwagenda, De Paauw en in het bijzonder de binnenkant, de Omgevingswet en Valkenburg. Deregulering is natuurlijk een breed programma dat zich uitstrekt over tal van onderwerpen en u zult dit ook in het collegeprogramma over meerdere jaren terugvinden. Dat gaat niet alleen over RO en vergunningverlening, maar ook over de APV en alle andere verordeningen en regels die je kunt verzinnen. Dat is gedaan om aan te sluiten op het coalitieakkoord. De coalitie heeft vastgesteld dat we meer aan de burger moeten overlaten en daarmee dienen we een vriendelijkere behandeling van onze inwoners, maar tevens een meer efficiënte regulering van onze organisatie. Dat is belangrijk omdat een deel van die deregulering, van die toepassing van die regels, ook is gekoppeld aan de bezuiniging van € 400.000,00 zoals die in de begroting is opgenomen op de WODV, daar moeten wij dus maatregelen op nemen. Het college heeft daar ook al stappen in gezet. Er is een collegevoorstel uitgewerkt over hoe om te gaan met de ruimtelijke ordening in relatie tot de bestuursorganen en er komt binnenkort een voorstel naar u toe over de categorisering van de verklaring van geen bedenkingen. We hebben al een uitspraak gedaan over het stroomlijnen van de vergunningverlening, dat raakt ook op diverse punten de gemeenteraad, het functioneren van de gemeenteraad en het college, dus daar zult u ook binnenkort nog wat over horen. Zo worden de eerste stappen gezet en kunnen wij resultaten gaan boeken. Dan de Bouwagenda, collega De Ridder refereerde daar al aan.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: De eerste stappen worden binnenkort gezet, u krijgt het binnenkort allemaal te zien, we hebben nu al de harde cijfers. Hoe is dat dan te rijmen met dat we nog geen besluit hebben genomen? Specifiek over die kapvergunningen, volgens mij staat er dat we dat op 1 januari a.s. moeten doen, dan start die bezuiniging. Gaan we dan werken met een bomenlijst, is die bomenlijst er al, gaat het nog geld kosten om die op te stellen, hoe gaan we het erfgoedbeleid aanpassen, gaan we de burgers erbij betrekken, is dat allemaal te realiseren binnen het financiële schema dat we nu al gaan vaststellen?

Wethouder **Wassenaar**: U hebt het college ingehuurd om dat voor u uit te zoeken en voor u te regelen. Dat is ook de taak van het college volgens de Gemeentewet, een deel beleidsvoorbereiding en een deel uitvoering. U hebt het kader meegegeven, € 400.000,00 bezuinigen met nadruk in de ruimte, niet alleen in het fysieke domein, er zitten ook andere aspecten aan. Dat laten wij u zien in het kader van de actieve informatieplicht en de verantwoordingsplicht en daarna kunt u ons daarop bevragen. Ik denk dat we daar een heel verantwoorde invulling aan kunnen geven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ik heb nog nooit zo'n algemeen antwoord gehoord. Het is hartstikke leuk om te horen wat de taken van het college zijn, maar uiteindelijk beslist de raad. Het college mag het inderdaad voorbereiden, we worden geïnformeerd, we krijgen het allemaal wel te zien en 'gaat u maar rustig slapen, het komt allemaal wel goed'.

Wethouder **Wassenaar**: Dat heb ik niet gezegd.

De heer **Van Sloten**: Ik stelde een hele specifieke vraag over de kapvergunningen. Gaan we daar op 1 januari mee kappen en welke stappen moeten we nog nemen om dat voor elkaar te krijgen? Hetzelfde geldt voor het erfgoedbeleid. Gaan we daarmee stoppen, hoe gaan we dat hervormen? Er is een bedrag opgenomen en ik neem aan de dit niet uit de lucht is gegrepen, dat komt ergens vandaan. Waar komt dat vandaan en wanneer krijgen we die plannen te zien?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Wassenaar**: Voorzitter. Ja, dat gaan wij doen, dat is een aankondiging per 1 januari a.s. Er worden maatregelen genomen op de kapvergunning, er worden maatregelen genomen op de vergunningverlening, of het nou het erfgoedbeleid of de omgevingsvergunning raakt, daar staan wij voor. Dat is ook onze taak.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten probeert het nog één keer.

De heer **Van Sloten**: Ik probeer het nog één keer, maar ik denk niet dat het gaat lukken. Laat ik het specifiek bij de kapvergunningen houden. We stoppen dus op 1 januari 2019 met het afgeven van kapvergunningen. Hoe gaat dat beleid eruitzien en wie beslist daarover?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Wassenaar**: Voorzitter, daar beslist het college in eerste instantie over en wij werken daar een model voor uit. Overigens zal het helemaal kappen met de kapvergunning niet kunnen omdat er ook monumentale aspecten zijn, maar het grootste deel wordt gekapt, als het gaat om de kapvergunning. Daar gaat het college over om te bepalen hoe dat wordt ingevuld en u kunt daarop bijstellen. U moet ons wel even de gelegenheid geven om daar invulling aan te geven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ik houd er bijna mee op, ik word hier wel een beetje triest van. Ik vraag gewoon heel concreet wanneer we horen wat de plannen zijn en ik krijg nu te horen: we gaan dat voor u regelen. Het duurt jaren voordat een boom is gegroeid, op 1 januari 2019 kun je gewoon de bijl erin zetten en dan kunnen we als raad zeggen: ja, maar dit was toch niet helemaal de bedoeling. U zegt zelf dat er uitzonderingen komen. Wat zijn dan die uitzonderingen, is er een bomenlijst? Hele concrete vragen. Het is nu al de zoveelste keer dat er geen antwoord komt en dat stoort mij verschrikkelijk, ik voel me als raadslid niet serieus genomen op dit moment.

Wethouder **Wassenaar**: Voorzitter, een laatste poging. Ik geef aan dat wij een voorstel uitwerken en dat de kapverordening natuurlijk moet worden gewijzigd. Daar gaat de raad over, maar we moeten wel onze verantwoordelijkheid in de juiste volgorde nemen.

De heer **Van Sloten**: Dan stel ik de hele simpele vraag: wanneer krijg ik als raadslid een raadsbesluit voor mijn neus, wanneer we dat gaan regelen? Niets meer en niets minder, gewoon een datum.

Wethouder **Wassenaar**: Voorzitter, dat is gekoppeld aan het college-uitvoeringsprogramma, daar is al meer over gesproken. Ik heb al aangegeven dat dit een belangrijke prioriteit is.

De heer Van Sloten verlaat de zaal.

Wethouder **Wassenaar**: Neemt u voor mij ook mee. Voorzitter, ik ga door, we zijn bij de Bouwagenda. Volgens de prioriteit aangegeven in het coalitieakkoord is dat ook een van de eerste prioriteiten, ik zei dat al, en wij zullen een programma ontwikkelen aan de hand van de richtlijnen die wij daar hebben meegekregen, 25% sociaal en 75% middenhuur, goedkope koop, u kent al die richtlijnen zoals die ook in de Woonvisie en de volkshuisvestingsplanning zijn aangegeven. Dat doe ik in samenspraak met collega De Ridder en wij zullen uiteraard ook een integraal programma maken op basis van de lijst zoals die bij de kaders woningbouwprogrammering heeft gezeten, zodat u daar inzicht in hebt. Dat idee reiken wij u aan en het is natuurlijk wel de bedoeling om de markt actief te gaan benaderen, ook initiatiefnemers vanuit het dorp, dat zit ook in het coalitieakkoord, om mensen uit te dagen om met plannen te komen en in de gelegenheid te stellen om daarop in te haken. Zo ziet dat eruit mijnheer van Doeveren, u en andere fracties spraken daar ook over. Dat kunt u dus ook zo snel mogelijk tegemoetzien. Ook daar is nog geen exacte planning

voor omdat het college het college-uitvoeringsprogramma nog moet vaststellen. Nogmaals, ik zie dit als een belangrijke component omdat u dat hier ook hebt benoemd. Dan punt 3, De Paauw. Ik verwacht daar in begin 2019 een voorstel over te doen volgens de ideeën die er zijn. Daar is wel een nader voorstel voor nodig omdat we toch dieper in de gegevens moeten gaan dan we aanvankelijk hebben aangenomen en daar komt ook een voorstel voor, om het voorbereidingskrediet te gaan doen. Dat staat hoog op de agenda. Dan de Omgevingswet. Mijnheer Bloemendaal vroeg: hoe ziet het college ons voorbereid op 1 januari 2021? Dan zijn we natuurlijk klaar mijnheer Bloemendaal, dat is de invoeringsdatum. Het college heeft recent ook de Programmavisie Uitvoering vastgesteld, waarbij op basis van de besprekingen met toch een aantal raadsleden in mei van 2018 een aantal kaders is benoemd die de raad heeft willen meegeven. Wij geven daar een uitwerking aan, wij hebben voor onszelf daar een bepaalde opdracht aan gekoppeld en daar moet u straks mee instemmen. Er wordt ook extra krediet gevraagd, om vanuit de bestemmingsreserve naar een voorziening over te brengen en daar is natuurlijk wel heel wat voor nodig. Ik neem even een slokje van de koffie, heerlijk, bedankt. Toevallig heeft de VNG ook een routekaart uitgebracht over twintig stappen die gemeenten naar 2021 moeten doen, ook daar zijn heel veel werkzaamheden voor nodig. Het eerste punt is een initieel bestemmingsplan en daar ligt weer de koppeling met de deregulering. We willen ook naar één bestemmingsplan voor de hele gemeente en daar moeten alle regels, parapluplannen en leefomgevingsregels in komen. Dat zien we als een tussenstap naar het Omgevingsplan, zoals de Omgevingswet dat ziet. We liggen wat dat betreft op schema. Dan Valkenburg. Vragen over hoe we daarmee staan met een referentie aan het Rijnsburgse krantje. U vroeg zich af: zijn we daar als raad wel voldoende in meegenomen? Ik denk eerder dat je je de vraag kunt stellen of het Rijnsburgse krantje wel actueel was. Ik roep maar even in herinnering dat het college u direct na de zomervakantie van 2018 een raadsinformatiebrief heeft gestuurd over de actuele situatie rond Valkenburg. Onze samenwerkingspartners deden daar zelfs nog een beetje kritisch over omdat wij daar zo direct, open en transparant over waren. Dat stond nu in het Rijnsburgse krantje. Het is waar dat het dan vooral ging over Unmanned Valley en niet zozeer de inpassing, maar meer de vraag hoe groot dat is. De situatie is eigenlijk stil blijven liggen tot dit moment omdat de twee grootste partners in dit verhaal, de gemeente Katwijk en het Rijksvastgoedbedrijf, nog niet tot overeenstemming zijn gekomen, maar dat zit er nu wel aan te komen. Wij hebben daar ook een afspraak over gemaakt met de raads werkgroep om er volgende week nog een keer over te spreken. Dan brengen wij u ook op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.

De **voorzitter**: Mijnheer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben een beetje een procedurefriemelaar, maar u schrijft in uw informatiebrief wat u net beschrijft en u belooft ons bij te praten en u doet het nu op mijn verzoek. Graag de raads werkgroep er eerder met de haren bijhalen. We hebben elkaar tussen augustus en vandaag gewoon een hele tijd niet gezien. U kunt mij ook verwijten dat wij u niet hebben gevraagd, maar laten we dat contact intensiveren.

Wethouder **Wassenaar**: Ik zeg u dat toe mijnheer Bloemendaal. De beleving was gewoon dat er nog niet zo heel veel was te delen gelet op die discussie waarvan u al op de hoogte was. Als we verdergaan op de vraag over hoe we omgaan met de groene buffer, wij borduren wat dat betreft gewoon voort op het IRV zoals dat hier in maart 2018 aan de orde is geweest en waarvan de raad kennis heeft genomen en bepaalde uitspraken heeft gedaan, ook over Unmanned Valley en in het bijzonder de testzone die daarvoor nodig is en die dan wel ook groen moet zijn. Daarover gaan we elkaar nog meer informeren. Dat waren mijn punten voorzitter, ik heb er weinig meer aan toe te voegen.

De **voorzitter**: Dan dank ik het college bijzonder voor de beantwoording in eerste termijn. Er is nog een enkele opmerking vanuit uw raad gemaakt over de bestuurskracht en de discussie over de zelfstandigheid. Daarover gaan we natuurlijk volgende week in een nieuwe raadsvergadering ook nog spreken en de oproepen om te werken aan stabiliteit, dat dit ieders verantwoordelijkheid is zoals sommigen ook hebben aangegeven, dat is volstrekt helder. Gelukkig zijn we daar de afgelopen maanden ook met elkaar mee bezig geweest en dat wil ik alleen maar onderstrepen. Blijft er nog één vraag in mijn richting over. De heer van Doeveren vroeg naar een handhavingsbeleid, hoe we daar de komende tijd mee omgaan. We hebben wel een handhavingsuitvoeringsprogramma dat hier wordt vastgesteld, maar ik geef in overweging om voor begin 2019 na te denken over het formuleren van een handhavingsbeleid voor Wassenaar, zodat voor u, voor onszelf, maar ook voor de organisatie wat scherper kan worden geformuleerd wat wij met handhaving beogen. Ik denk dat we dat impliciet allemaal wel weten, het gaat over vele terreinen, over milieu en bouwtoezicht, maar ook over de openbare orde en veiligheid, maar we kunnen dat nog eens iets explicieter te benoemen en ergens in de eerste helft van 2019 met elkaar

een gesprek hebben over of dat ook is wat we beogen, zeker ook in het licht van het in uw begroting voorgestelde om de handhavingcapaciteit van de boa's uit te breiden. Het lijkt me terecht dat we elkaar daar over ongeveer een halfjaar nog eens goed over in de ogen kijken. Dat zeg ik u toe. Dan zijn wij klaar dames en heren, we hebben het keurig binnen de tijd weten te plannen. In mijn planning staat dat wij om 17.50 uur gaan schorsen en daar zitten we heel dichtbij. Ik stel voor dat wij nu die schorsing ook ingaan. Er is een buffet gereed, ik meen in de Muzezaal en als dat niet zo is, gaat u maar op de geur af. U kunt gewoon informeel in groepjes eten aan sta- en zittafels en er is ook de gelegenheid om hier en daar aan fractieberaad, college- of coalitieberaad te doen. Ik stel voor dat we dan om 18.30 uur weer hier beginnen.

De vergadering wordt geschorst van 18.00 uur tot 18.45 uur

De **voorzitter**: Beste mensen, ik heropen de vergadering. We beginnen aan de tweede termijn en daarvoor zijn, in tegenstelling tot de eerste termijn waarbij iedereen tien minuten had, spreektijden afgesproken van vijf minuten per fractie plus één minuut per raadslid dat in een fractie zit en als je in je eentje bent, heb je zes minuten. Dat betekent helemaal niet dat u dat allemaal hoeft te gebruiken, maar het mag wel. U kunt elkaar ook interrumpen en tijdens de interruptie zal de tijd even worden stilgezet, maar laat het niet een manier zijn om het na twaalfen te laten worden. Volgens De Wassenaarse Krant schijnt dat een dreigend iets te zijn in Wassenaar, maar ik ben totaal niet van plan om me daaraan te houden, dat het na twaalfen wordt. Dat was vroeger, dat doen we niet meer. Ik ga maar weer hetzelfde lijstje af dat we vanmiddag ook hebben gehanteerd. Dat betekent dat we beginnen met de heer Hendrickx van Hart voor Wassenaar en hij heeft, zoals wij allemaal weten, zes minuten spreektijd in de tweede termijn. Er mag dus worden geïnterrupteerd. Als raadsleden behoefte hebben bij een interruptie wel van de microfoon gebruik te maken, dan kan dat natuurlijk wel, anders wordt het voor sommige mensen wel een heel erg dansfestijn. Meneer Hendrickx heeft het woord.

De heer **Hendrickx**: Ja, dank u wel voorzitter. Mijn excuses dat ik de vorige ronde wat te lang doorsprak, maar ik heb nu zelf een klok erbij gelegd en ik weet hoe lang ik het mag doen. Ik had me voorgenomen om door te gaan waar ik net was opgehouden. Ik was opgehouden bij de constatering dat we verwachten dat we 30% verhoging van de ozb zullen realiseren, uiterlijk in 2022. Ik wil een opmerking plaatsen. We hebben in de fractie heel nadrukkelijk overlegd en best lang gesproken over of wij vragen, amendementen en dat soort dingen zouden doen. We hebben besloten dat niet doen, u krijgt van Hart voor Wassenaar geen moties en geen amendementen en ik heb in de vorige ronde gemerkt dat we daar ook maar goed aan hebben gedaan. Ik hoop dat de volgende begroting over een jaar veel inhoudelijker is en dat daar het debat meer speelt dan het nu heeft gedaan. 30% verhoging van de ozb, uiterlijk in 2022. Een andere dimensie is cash. We vragen dat ieder kwartaal en het college heeft ons erover geïnformeerd dat eind 2019 de kaspositie € 25 miljoen is, dat staat dan op de bank en het jaarlijkse kastekort is minstens € 4 miljoen, zo hebben we dat berekend. Dat wordt natuurlijk via de begroting op verschillende manieren weggefiets, maar het betekent in hetzelfde tempo dat je van eind 2019 tot eind 2022 nog die tekorten zult hebben en dat er eind 2022 € 13 miljoen op de bank staat. Dat moet worden vergeleken met de € 52 miljoen die er in 2011 op de bank stond. Zoals u weet, hebben we die € 45 miljoen gehad, daar is nog iets bijgekomen in 2011 of 2012, dat ben ik heel even kwijt, maar op enig moment stond er € 52 miljoen op de bank en er is jaarlijks een attrition geweest van onze bankstand, zonder dat we dat in de gaten hadden omdat het gewoon via de begroting kwam. Iedereen is verschrikkelijk tevreden wanneer je een begroting structureel in evenwicht hebt, zelfs met een overschot, maar dat de kaspositie daaronder afneemt, is natuurlijk een probleem. Het is natuurlijk ook eens zo, en dat is al eerder genoemd, dat we de komende jaren nogal wat projecten hebben: de sporthal, waar we op zich voorstander van zijn, de Warenar, raadhuis De Paauw en het havengebied, waar ik vandaag weinig over heb gehoord, maar waaraan we de afgelopen twee jaar wel een paar ton aan onderzoek en projecten hebben uitgegeven. We hebben we zelfs mooie plaatjes gezien van hoe het eruit had kunnen gaan zien. Er werden geen bedragen genoemd, maar staat het havengebied nog op de agenda? Verder zijn er de verkeersverbeteringen, die ook geld gaan kosten. Wanneer 'run out of cash', wanneer zijn we uit de cash, in 2022, 2023 of 2024 en gaan we dan lenen? Dit coalitieakkoord stelt dat er geen schulden zullen ontstaan in deze gemeente en dat kunnen ze net redden. Voorzitter, ik kan nog een heleboel dingen erbij zetten, maar het komt er eigenlijk op neer dat, even alles in ogenschouw genomen vandaag, er een combinatie is van een coalitieakkoord en een eerste begroting. Van vier jaar geleden weet ik dat er in feite nog altijd sprake is van een soort maagdelijke situatie en dat iedereen zijn positie daar een beetje in probeert te vinden. Je zult aan de slag moeten en ook aan de slag gaan om daadwerkelijk te zien wanneer het rubber de weg raakt. Daar kun je nu nog heel weinig over zeggen. Alle kabaal die we nu maken en alle dingen die we maken, Hart voor Wassenaar heeft heel nadrukkelijk naar de begroting gekeken en maakt zich daar zeer ernstige zorgen over. Wij zijn op een heleboel

dingen niet ingegaan vanwege de tijd en tijdgebrek, maar ook omdat er geen echte interactie c.q. debat ontstaat, zoals we net hebben gemerkt, over de dingen die spelen. Wat ons betreft, ik heb nog twee minuten, is het zo dat wij het allemaal gaan aanzien. We stellen vast dat een fusie met Voorschoten van de baan is, wat heel relevant is, en we stellen ook vast dat deze begroting en de ontwikkelingen die je de komende vijf tot tien jaar gaat zien uit die begroting ernstig bedreigend zijn. Op enig moment, en dan pak ik toch nog even een stukje van mijn tekst op, is het idee gelanceerd dat de beoordelingscriteria voor een goede gemeente en de provincie zijn: je dienstverleningstaken aan de bevolking goed kunnen doen, je rol in de GR spelen en je rol in de omgeving spelen en ach, die centen. Ik denk dat het andersom is, wil je aan zelfstandigheid denken. Er is altijd wel een consultancybureau dat opschrijft wat je bestuurskracht is en als de provincie wil dat je fuseert, dan weet je van tevoren wel wat de conclusies zijn, we hebben het hier recent meegemaakt met een of ander bureautje. Onze uitgangspositie is heel eenvoudig, zolang je centen op orde zijn en je de rest een beetje fatsoenlijk doet, komt niemand aan je. Kijk maar naar Haren, daar was alles op orde, behalve de centen en die gaan fuseren. Het laatste wat ik nog wil zeggen, de Wassenaarse zelfstandigheid is ons dierbaar, dat is onze eerste regel en ik ben door mijn tijd heen, dus ik stop gewoon. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dat was een mooie laatste zin. Een interruptie van de heer Ooms.

De heer **Ooms**: Ja voorzitter, ik heb expres gewacht tot de laatste snik van mijnheer Hendrickx in deze termijn want ik dacht: misschien komt het nog. Wat bedoel ik nou? Als je kijkt naar alle bijdragen van de partijen vanmiddag en vanavond, dan is van elke partij wel duidelijk wat ze met Wassenaar willen en wat ze voor de Wassenaar willen. Iedereen gaat er dan van uit dat een absolute voorwaarde natuurlijk is dat de financiën in orde zijn. Ik heb gewacht tot uw laatste zin omdat ik dacht: hij komt er vast nog wel mee. Wat willen wij nou voor Wassenaar, wat willen wij betekenen voor Wassenaar? U komt niet verder dan het geld. Mijn vraag is: hebt u ook enig idee wat u wilt met Wassenaar?

De **voorzitter**: Er ontstaat zelfs een coalitie in de oppositie begrijp ik. Gaat uw gang mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, als antwoord op wat mijnheer Ooms vraagt, wat wil Hart voor Wassenaar nou. We hebben hier acht vlakken staan, ik heb het vandaag al een paar keer eerder gezien en op die acht vlakken staan een heleboel dingen. Ik zou eigenlijk willen vragen er eens naar te kijken omdat, als je kijkt naar alle dingen die de andere partijen hebben genoemd, ik me afvraag waar we nu aan toe zijn gekomen. Hart voor Wassenaar wil twee dingen, een zelfstandig Wassenaar en of de straattegels groen, wit of blauw worden, dat geloof ik wel. Dat Wassenaar er over een paar jaar als gebied zal zijn, geloof ik ook wel. Het is vandaag al een paar maal gezegd dat we hele goede ambtenaren hebben die een heleboel goede dingen doen voor Wassenaar geloof ik ook wel, nee ik ben er zelfs van overtuigd. Ik denk dat er heel veel mensen bezig zijn om het dagelijks leven van de Wassenaarders goed te houden en daar ga ik niet over schreeuwen, daar gaat niet om blèren, maar ik ga ervan uit dat dit blijft doorgaan, dat is wat ik wil. Waar ik hier naar kijk, en waarom ik hier sta, is niet om iedere keer te roepen 'wat hebben we in Wassenaar veel wat wel goed is', maar dat is om te kijken vanuit de rol die wij als volksvertegenwoordiger hebben, waar je tegenaan moet duwen, waar je tegenaan moet schoppen, waar je af en toe tegen moet zijn en dat soort dingen. Er zijn twee erg belangrijke dingen die je op dit moment, in de zestien minuten spreektijd die je hebt, naar voren brengt. Ik heb net in de laatste zin gezegd: de zelfstandigheid van Wassenaar staat bij ons voorop en alles wat daarvoor moet gebeuren, moeten we doen. Een van de belangrijkste dingen die ik daaraan wil toevoegen is een gouden regel en ik zeg het in het Engels want zo bestaat het: 'control your own future or someone else will'. Dit college is niet in control, het staat in de tuin te schoffelen, en dan is het wachten op degene die wel control neemt en Hart voor Wassenaar gaat zich hartstikke hard inspinnen om ervoor te zorgen dat wij zelf in control blijven en dan mogen alle kleuren stenen die er ook maar zijn in de Prinses Marielaan worden gegooid.

De heer **Ooms**: Ja, maar mijnheer Hendrickx, dat betekent dat u zegt 'Ik laat de lopende dingen over aan ons uitstekende ambtenarenapparaat', maar dan zijn we toch echt verschillende dingen aan het doen. We bedrijven hier vanavond politiek en als u niet verder komt dan een oude advertentie en zegt dat u de rest aan de ambtenaar overlaat, dan hebben wij duidelijk een ander uitgangspunt en gedachte over hoe lokale politiek er zou moeten uitzien.

De **voorzitter**: Dat vraagt nog om een reactie.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, ik heb een vraag gesteld, ik heb deze driemaal gesteld en ik heb er geen antwoord op gekregen. Een lariekoekverhaal over een pakket bij elkaar. Ik heb anderen in mijn omgeving vragen zien stellen. Op een gegeven moment heb ik gezegd: ik stel geen vragen meer want je wordt met een kluitje in het riet gestuurd. Ik was heel duidelijk over wat wij voor Wassenaar willen, onze politieke positie is dat wij een heleboel dingen heel graag overlaten aan de mensen die er hartstikke hard mee bezig zijn en dat we op een moment als dit niet het coalitieverhaal gaan herhalen, niet een begroting gaan herhalen. Die hebben we natuurlijk gelezen, we hebben er in de fractie met zijn allen naar gekeken en we vinden veel dingen prima. We vinden het bijzonder dat heel veel tekst die erin staat eigenlijk nog van Hart voor Wassenaar is, dus ja, kunt u kritiek verwachten op datgene wat we zelf hebben geschreven? Inmiddels wel, maar dat is een heel ander verhaal. Ik vind het niet aan de orde om er op deze manier mee om te gaan. We hebben onze inbreng en wij doen die inbreng op onze manier. Als we soms boos moeten worden en als we soms moeten schreeuwen, dan doen we dat ook. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de VVD. De heer Van Doeveren heeft elf minuten.

De heer **Van Doeveren**: Ja voorzitter, heel veel dank. Ik heb elf minuten, maar ik denk dat ik geen elf minuten ga volmaken, niet wat betreft mijn eigen inbreng. Ik dank het college in ieder geval voor de gegeven antwoorden. Wat betreft onze compensatie voor de precariobelasting hoop ik echt dat we jaarlijks van de wethouder horen hoe het daarmee staat. Het is natuurlijk een hartenwens van ons allemaal dat het geld eerder terugvloeit naar de Wassenaarder en dat de lasten beperkt blijven. Ik heb aan het einde van mijn laatste bijdrage iets gezegd over wat we willen voor de toekomst met Wassenaar. We hebben op termijn nog de takendiscussie op de WODV en we staan ervoor open om die te voeren. Er worden nu eerste stappen gezet op het fysieke domein, maar dat is zeker iets waar we naar kijken. Ik sluit me eigenlijk aan bij wat de heer Ooms over Avalex zei. Ik heb dat al heel kort benoemd en de heer Ooms heeft dat wat uitgebreider en eloquenter gedaan dan ik, maar wij zijn ook benieuwd naar welke milieudoelstelling we precies afspreken, het onderzoek naar voor- en nascheiding, het optrekken met andere gemeenten en als laatste de hoge afvalstoffenheffing want wij hebben we de op drie-na-hoogste afvalstoffenheffing van Nederland en we moeten zeker de ambitie hebben om dat met elkaar te verlagen. Dan blijft natuurlijk de vraag hoe en in welke vorm en daar staan wij ook open voor, voor welke vorm dan ook. Verkeer, daar heb ik ook wat woorden aan gewijd, ik denk dat ik daar het meest van iedereen over heb gezegd. Wat betreft het terugbrengen van het niveau van b naar c zeg ik wel echt tegen de wethouder: als het in de praktijk echt gaat knellen, verwacht ik ook dat ze dat eerlijk aan de raad meldt en dan hebben we daar met elkaar een gesprek over. Ik heb al gezegd dat nieuwe investeringen voor ons heel nadrukkelijk een dossier zijn waaraan we dit gaan koppelen, dat wij bij nieuwe investeringen zeker willen kijken of de openbare ruimte het toelaat. Dat is voor ons belangrijk en verkeersveiligheid staat natuurlijk voor iedereen voorop, dat is niet alleen een prioriteit van ons. Wat betreft de Deregulerings- en Handhavingsagenda, dank voor het antwoord. Ik vind het een hele goede suggestie om die Handhavingsagenda wel te hebben. We krijgen meer boa-inzet, we hadden er allemaal ideeën bij hoe en er staan wat dingen in het coalitieakkoord, maar we hebben in het afgelopen halfjaar dat ik hier zit al meerdere keren verschillende suggesties gehad voor meer handhaving want dat willen we allemaal. Dus dat gesprek gaan we graag aan en als er een voorstel van de burgemeester of zijn opvolger zou kunnen komen, dan hoor ik dat graag. Dan wat betreft wonen twee kleine punten. Ik dank de heer Wassenaar voor zijn antwoorden. Ik zie de integrale benadering in een brief graag tegemoet. Ik weet dat hij eager is om enthousiast aan de slag te gaan. Hij heeft ook al vrienden in Den Haag gemaakt omtrent het ANWB-gebouw, dus ik heb er alle vertrouwen in dat dit verder goed gaat, maar dat wil ik wel echt integraal van hem zien. Het handhaven van onze parkeerplaatsen. De VVD is er wel scherp op dat er ook voldoende parkeerplekken blijven als we bijbouwen want het is ons bij het havengebied opgevallen dat bewoners heel nadrukkelijk zeggen: zorg dat er wel genoeg parkeerplekken blijven en dat ze niet uit onze straat verdwijnen, waardoor je vijf straten of wijken verderop moet parkeren. Als laatste, en daar wil ik eigenlijk mee afsluiten, we moeten gewoon vooral aan de slag. Daar ben ik mijn eerste bijdrage mee begonnen, we moeten echt aan de slag. Ik heb er iets meer begrip voor dan de heer Van Sloten, maar wij willen ook wel dat het collegewerkprogramma zo snel mogelijk komt. We hebben een lange formatie gehad, dat is duidelijk, ik weet dat er een hele grote financiële opgave lag, ik zie ook dat er een hele goede poging is gedaan om daar invulling aan te geven. Ik heb het al gezegd, de precariobelasting, de kapitaallastenreserve, de oude bezuinigingen van het vorige college die niet zijn ingevuld, waardoor we nu met extra problemen zitten, geen fopbezuinigingen. Er zijn grote stappen gezet, maar hierna moeten we echt aan de slag met de uitvoering en we zien het collegewerkprogramma graag tegemoet. Als daar nog een laatste reactie op kan komen, heel graag. Uiteindelijk gaat het om samenwerken voor Wassenaar, geen woorden maar daden. Ik sluit hiermee af, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Sloten van GroenLinks voor de tweede termijn.

De heer **Van Sloten**: Dank voorzitter. Ik stel geen vragen meer, dat gaan we in de commissies en raadsvergaderingen wel weer eens proberen, ook ik leer en ik ben al doende wijzer geworden. Ik heb een aantal moties en amendementen en ik hoop op steun, ik ga ze verder niet allemaal toelichten, ze spreken eigenlijk voor zich. Wel even het amendement om die € 100.000,00 te besteden aan maatregelen daadwerkelijk in Wassenaar en niet aan een ambtenaar in de WODV die ook voor Voorschoten aan de slag gaat terwijl wij het betalen. Ik ben voor solidariteit, maar wat betreft Voorschoten mogen we daar best wat zakelijker in zijn. Ik ga toch nog één vraag proberen die ik in de eerste termijn heb gesteld en waarop ik geen antwoord heb gekregen. Het college heeft vrij veel tijd besteed aan het praten over geld, eigenlijk de hele periode dat het er nu zit en de voorafgaande formatie. Mijn vraag ging over wat het college gaat doen om minder tijd te besteden aan het praten over geld en hoe het dat proces efficiënter gaat inregelen, zodat het er minder tijd aan kwijt is en het daadwerkelijk tijd kan besteden aan het uitvoeren van werkzaamheden, zoals het opstellen van een collegewerkplan. Het is een schande dat wij dat nog steeds niet hebben gekregen. We hebben het straks niet over wat het college de komende vier jaar gaat doen, maar over wat het college de komende drie jaar gaat doen. Ik heb gehoord dat het nog maanden kan duren en ik heb ook gehoord dat het er in december a.s. is. Het liefst zo snel mogelijk, ik zal geen specifieke datum vragen omdat het antwoord niet komt. Dan een woord van dank aan de griffier en de griffie voor al het werk, zodat we weer goed geïnformeerd hebben kunnen vergaderen. Ook mijn dank aan de ambtenaren die hierachter zitten en die hier nu zitten en volgende week in Voorschoten eenzelfde proces moeten doormaken. Ik heb het met ze te doen, het antwoord weten op een vraag van een raadslid, maar een wethouder zien die weigert antwoord te geven... Als afsluiting: pas op, de provincie kijkt mee. Zoals u hebt gezien, zit ik fanatiek in de wedstrijd en ik hoop dat ze het hebben gezien. Bij de installatie van de wethouders werd aangegeven dat er een uitgestoken hand van de coalitie was, maar ik heb die vandaag nog niet gezien. Ik was en ik ben boos dat op de meest simpele vragen geen antwoorden komen en ik vind dat minachting van de raad. Ik zit hier niet om spelletjes te spelen, ik zit hier omdat ik wil bijdragen aan een beter bestuur van ons dorp. Ik stel serieuze vragen en ik denk erover na. 'Ik weet het niet' is een antwoord waar ik mee kan leven. Centrummanagement, het was een foutje, zeg dan gewoon 'Het was een foutje'. Dat is een heel simpel antwoord en dat kan iedereen begrijpen. Juist dat is bestuurskracht, domme machtspolitiek omdat de coalitie de wethouders toch wel steunt, getuigt daar niet van. De provincie kijkt mee, zeg ik nog maar eens.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een interruptie van de heer Van Doeveren aan de heer Van Sloten.

De heer **Van Doeveren**: Ik neem de heer Van Sloten zeer serieus en dus interrompeer ik ook hem. Ik heb bewust zijn hele bijdrage afgewacht. Ik kan hem deels volgen, maar het gevoel voor drama is bij hem nu iets groter dan bij mij, maar dat terzijde. Het coalitieakkoord was pas in juli jl. rond en dat weet de heer Van Sloten ook. Het heet 'Zelfstandig en verantwoordelijk' en het heeft een doorwrochte financiële paragraaf, veel meer dan vier jaar geleden toen de heer Van Sloten eraan heeft meegewerkt. We zitten ook nog met een aantal bezuinigingen die de heer Van Sloten de afgelopen periode niet heeft ingevuld. Hij weet donders goed, net zo goed als ik, dat er keihard is gewerkt om de begroting rond te maken. We waren laat, de opgave was groot en we moeten duidelijke kaders stellen. Ik vind het daarom ook heel gemakkelijk om bij alles te zeggen: ja en ik heb de uitvoering nog niet gezien. Waar blijft het? Ik vind dat ook wel een beetje gemakkelijk. Ik denk dat, als Leo Maat er nog had gezeten, de heer Van Sloten zich veel rustiger had opgesteld en zeker niet de zaal uit was gelopen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ik ben niet de zaal uitgelopen omdat ik dat van tevoren heb bedacht, dat was een oprechte emotie en ik heb daar spijt van. Dat is niet wie ik ben, maar het raakt mij wel en ik doe mijn werk serieus. Er wordt nu vaak gezegd: ze zitten er nog maar net en de opgave was groot. Ja jongens, als ik een huishoudboekje maak, kijk ik eerst wat ik ga doen en ik begin niet met 'ik ga zoveel geld uitgeven en dan ga ik mijn plannen daar passend op maken'. Het is een hele simpele opgave om ons mee te nemen in dat proces, maar de simpele opmerking 'we zijn er gewoon nog niet aan begonnen', dan kun je ook niet een meerjarenbegroting maken. Ik spreek vanuit mijn werk en ook vanuit de VNG vrij veel gemeenten in het land, ik vraag af en toe hoe het zit en ik ken weinig gemeenten die er zo lang over doen om een collegewerkplan te maken. De heer Van Noord heeft het gevraagd: kom dan op hoofdlijnen met iets. Nee, we hebben echt nog helemaal niets. Er is wel een meerjarenbegroting en dan heb je nagedacht over wat je gaat doen. Als de heer Maat hier had gezeten, had ik precies dezelfde vragen gesteld en had ik hem achter de

schermen waarschijnlijk verrot gescholden omdat hij nou eindelijk eens aan slag moet gaan. Ik vind het niet kunnen. De opmerking 'we zitten nog maar net', mag wat mij betreft alleen nog maar over de toekomst worden gemaakt want dan hebben we het ergens over.

De **voorzitter**: Ik denk dat we de discussie wel redelijk hebben gehad, maar u mag nog een interruptie plaatsen. Ik begrijp dat u de behoefte hebt om nog iets tegen de heer Van Sloten te zeggen. Gaat uw gang.

De heer **Van Doeveren**: Als het antwoord niet bevalt, lopen we met zijn tweeën de zaal uit. Nee, dat zou flauw zijn. De heer Van Sloten heeft een punt dat het werkprogramma moet komen, maar ik vind ook dat hij iets meer begrip kan hebben. Je kunt ook zien dat er serieuze poging is gedaan om met duidelijke financiële kaders voor de toekomst te komen, juist om die zelfstandigheid te laten zien. Dat is vier jaar geleden helemaal niet gebeurd, dat zeg ik hem ook na. Volgens mij komt het wel goed als de heer Van Sloten iets meer geduld heeft, maar dat laat ik verder over aan het college.

De **voorzitter**: Mijnheer Ooms.

De heer **Ooms**: Ja voorzitter, ik wil de heer Van Sloten vragen: hebt u afgelopen zondag naar het programma Buitenhof gekeken?

De heer **Van Sloten**: Nee.

De heer **Ooms**: Daar werd een heel interessant iemand geïnterviewd, de heer Donner die binnenkort afscheid neemt als vicevoorzitter van de Raad van State. Die man spreekt natuurlijk hele wijze woorden. Er werd hem gevraagd wat goed bestuur is. Toen ging het over oppositie en coalitie en hij zei: als je naar goed bestuur kijkt, dan moet je zowel als coalitiepartners als als de oppositie eigenlijk constant om tafel gaan zitten, niet om lelijke dingen over elkaar zeggen, niet om elkaar vliegen af te vangen, maar gewoon om te kijken: hoe doen we het beste voor de mensen. Ik begrijp dat op een middag en een avond als deze, waar het over de algemene beschouwingen en de begroting gaat, iedereen zijn punt wil maken, maar toch wil ik u als leider van de oppositie, maar ook de andere oppositiepartijen uitnodigen om die wijze woorden van de heer Donner eens te overdenken want uiteindelijk moeten we het toch samen doen en niet alleen de verschillen zoeken, maar wat de overeenkomsten zijn en dan het beste doen.

De **voorzitter**: Was dit een uitnodiging voor een grote groepshug rondom de tafel of wil de heer Van Sloten hier toch gewoon op reageren?

De heer **Van Sloten**: Ik zit hier niet om spelletjes te spelen of om straks weer mooie stukjes in de krant te schrijven. Ik beperk me daarin omdat ik dat niet mijn taak, maar de taak van de journalistiek vind en het is buitengewoon spijtig dat we die hier in Wassenaar niet hebben. Ik schrijf heel af en toe een stukje, maar ik doe daar niet te veel aan. Ik zit hier echt voor de inhoud en daarom wil ik ook heel graag weten wat het college precies van plan is. Ik stel daarom gewoon simpele vragen en als op de meest simpele vragen zoals 'Kan ik de toezegging krijgen dat we geen geld uitgeven voordat er een plan is?' geen ja- of nee-antwoord komt, dan houdt het voor mij wel een beetje op. Als ik vraag om een datum waarop een kapvergunning wordt afgeschaft en wanneer we de raadsstukken krijgen en er dan een heel verhaal komt over de taak van het college, dan kan iedereen de vinger wijzen naar mij dat ik geduld moet hebben en het moet afwachten, maar men kan ook gewoon het college wijzen: geef nou gewoon eens antwoord. Zo simpel is het ook.

De **voorzitter**: Ik denk dat het goed is dat dit nog eens zo naar elkaar is uitgesproken en dat het een heel serieus appel is dat ook door iedereen serieus wordt beluisterd. Wilt u toch ook nog even reageren? U mag beginnen aan uw tweede termijn.

De heer **Ooms**: Voorzitter, ik begin aan mijn tweede termijn. Ik heb de tekst van mijn eerste termijn meegenomen en dat heeft een reden. Het is u wellicht opgevallen dat Lokaal Wassenaar! zich in de eerste termijn heel erg beperkt heeft. We hebben een aantal onderwerpen uitgezocht met de hoop dat het blijft hangen en dat je daar een antwoord op krijgt, veel andere dingen hebben we niet gevraagd. Ik dacht eigenlijk: zo weinig vragen, dan krijgen we uitgebreid antwoord, maar wat schetst mijn verbazing? Wij hadden als aandachtspunt de financiële paragraaf, Avalex, de WODV en iets over het Sociaal Domein. Als je kijkt naar financiële opmerkingen die ik heb gemaakt, dan denk ik dat, als je geen antwoord krijgt, het best kan zijn dat je de vraag niet goed of niet duidelijk hebt gesteld of dat hij niet goed is overgekomen. Ik heb mijn teksten van de eerste termijn weer meegenomen en ik wil beginnen met de financiën. Daar heb ik iets gezegd

over de frictiekosten. Ik heb gezegd: het is wel teleurstellend dat in 2019 de reserve frictiekosten ten dele wordt aangewend als bate ter dekking van het structurele tekort in 2019. Toen heb ik een opmerking gemaakt over de € 326.000,00, dat we dat begrijpen. De wethouder ging dat ongevraagd helemaal uitleggen, maar dat was mijn punt niet. Ik zei juist dat we daar wel begrip voor hebben en dat het oké is. De pijn van de vraag zat eigenlijk in die € 560.000,00 waar u niet goed op inging. Ik herhaal de tekst toch nog. Voor € 560.000,00 is dit echter een vrijval ter dekking van het exploitatietekort en niet voor geïdentificeerde frictiekosten. Deze vrijval zou naar onze mening dan ook naar de algemene reserve moeten gaan, zeker in het licht van de eerdere principiële keuzes dienaangaande dan wel moeten blijven bestaan ter dekking van verdere frictiekosten in de komende jaren. Uit de begroting blijkt niet, en daar ging het om, hoe deze post van € 560.000,00 tot stand is gekomen. Graag hoort Lokaal Wassenaar! de mening en de overwegingen hierover van het college. Daar bent u eigenlijk niet op ingegaan. U hebt uitleg gegeven over het verkeerde getal en ik nodig u straks toch nog uit om over die € 560.000,00 nog antwoord te geven. U bent ook portefeuillehouder Avalex als ik het goed heb begrepen en dat was ook een van onze aandachtspunten. U hebt volgens mij geen enkele vraag beantwoord of ik heb het niet goed gehoord, maar ik herhaal hem toch graag. Graag verneemt Lokaal Wassenaar! de visie van het college op de toekomst van Avalex. Is het college voorbereid op eventuele financiële gevolgen die uit nieuwe besluitvorming kunnen voortvloeien? Waar kunnen wij deze overwegingen terugvinden in de begroting en hoe zijn de risico's met betrekking tot Avalex in deze begroting verwerkt? Ik miste de detaillering van uw beantwoording. De wethouder heeft de WODV-vragen goed beantwoord, maar er zat er een heel klein stukje financiën in waarvan ik van u graag het antwoord wil hebben. De toekomst is onduidelijk en wij hebben gevraagd: heeft het college zicht op wat de financiële risico's van de WODV zijn en hoe denkt u die op te vangen? Het is namelijk niet denkbeeldig dat de grote bezuinigingen op de werkorganisatie niet haalbaar zullen zijn. Graag uw commentaar daarop. Dan heb ik nog een verkapte vraag gesteld aan de heer Wassenaar, maar hij heeft het niet als vraag opgevat. Ik heb aan het einde een pleidooi gehouden voor een nieuwe frisse blik op hoe we woningen gaan bouwen. Nu is hier het aantal woonlagen altijd een discussie en ik heb gezegd: kunnen we dat nu niet loslaten en veel meer kijken naar wat we waar bouwen en naar de maatschappelijk-sociale context van een buurt. Bent u dan ook bereid om bijvoorbeeld te kijken: als hoogbouw op een bepaalde plek kan, we dat onder bepaalde voorwaarden kunnen bekijken met een goede architectuur en goede duurzaamheid. Ik had u eigenlijk willen uitlokken om dat nieuwe geluid voor de Wassenaarse woningbouw toe te lichten. Ik heb het niet expliciet genoeg gevraagd, maar toch vraag ik het u op deze manier. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank. Dan ga ik nu naar de fractie van de PvdA, de heer Van Noort, voor de tweede termijn.

De heer **Van Noort**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga net als de heer Hendrickx eerst even door met mijn eerste termijn, die ik niet heb kunnen afmaken door tijdgebrek. Dat is overigens geen verwijt. Er is nog een punt waar wij altijd heel zwaar aan hechten, dat is namelijk de toegankelijkheid van ons dorp voor mensen met een beperking. Daar zien we in de begroting heel weinig over terug. Een of twee jaar geleden, dat weet ik niet meer, is dankzij wethouder Doorn en de PvdA de Ongehinderd-app in het leven geroepen waarmee mensen die zich in dit dorp moet begeven precies weten waar ze zich goed kunnen bewegen, maar daarnaast zijn toen allerlei locaties in kaart gebracht en wat daaraan moest gebeuren om ze toegankelijk te maken voor mensen. We hebben die lijst een keer even ingekeken, er staan heel veel gemeentelijke panden op en de vraag is: hoe gaat het college met die lijst om? Er is namelijk ook nog Europese regelgeving dat wij ervoor moeten zorgen dat onze gebouwen gemakkelijk toegankelijk zijn en dat gaat geld kosten, dat gaat heel veel geld kosten, maar ik vind daar in de hele begroting geen letter over terug en ik verzoek de wethouder van Financiën om hier zijn licht even over te laten schijnen. Verder heb ik nog wat losse opmerkingen in de zin van wat voor een dorp zijn we eigenlijk en waar willen we naartoe in de komende vier jaar, maar ik besluit maar om daarover in de eerstvolgende commissievergadering nog een keer met elkaar van gedachten te wisselen. Ik wil even ingaan op de beantwoording in de eerste termijn. Het valt me op dat toch een aantal zaken niet wordt beantwoord. Ik ben vandaag begonnen met mijn ergernis over de journalistiek in Wassenaar, ik heb de fractievoorzitters allemaal uitgedaagd om daar iets over te zeggen en ik heb bewust niets gezegd, maar je hoort er helemaal niemand over en dat dwingt mij toch om... Mijnheer Van Sloten heeft er inderdaad iets over gezegd, neem mij niet kwalijk. Ik heb dan toch maar besloten hierover een motie te formuleren die ik graag wil inbrengen en ik vraag u er zorg voor te dragen dat die bij de anderen komt.

**Motie 60, Verzoek Wassenaarse Krant
Ingediend door PvdA**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;

gelezen:

het verzoek van De Wassenaarse Krant om per partij een artikel te schrijven over de inbreng tijdens de begrotingsbehandeling;

in aanmerking nemende dat:

- de inwoners van Wassenaar recht hebben op objectieve berichtgeving over de inbreng van politieke partijen tijdens de bespreking van de begroting van Wassenaar;
- het niet meer berichten op objectieve wijze een uitholling betekent van de democratie;

verzoekt de politieke partijen in de Wassenaarse gemeenteraad:

- aan het verzoek van De Wassenaarse Krant geen gevolg te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten wil reageren.

De heer **Van Sloten**: Ja, ik wil hier toch iets over zeggen. Ik heb er vandaag al meerdere keren iets over gezegd en ik kan het van harte onderstrepen en vanuit GroenLinks zal er geen bericht naar de krant gaan, behalve dan over het feit dat we ze hebben gemist en dat we hopen dat ze er de volgende keer wel zitten.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Een interruptie van de heer Ooms op de heer Van Noort.

De heer **Ooms**: Ja voorzitter, het klinkt allemaal sympathiek, maar als we kijken naar waar het om gaat, alle partijen doen ontzettend hun best om naar voren te brengen waarvoor ze zijn gekozen en wat we gaan doen voor de Wassenaarders. Het feit dat De Wassenaarse Krant de eigen verantwoordelijkheid niet neemt, is hun beslissing, maar als we allemaal besluiten niets in die krant te publiceren, in welke vorm dan ook, denk ik wel dat we onze bevolking erg belangrijke informatie onthouden. Ik heb grote twijfels over die motie mijnheer Van Noort.

De **voorzitter**: De heer Van Noort kan verder met zijn betoog.

De heer **Van Noort**: Ja, dank u wel. Dan in de richting van de beantwoording van het college. Ik heb ook aangegeven dat de afspraken die wij hebben gemaakt over amendementen en moties, wanneer die moeten worden ingeleverd, om het college fatsoenlijk de tijd te geven om daar kennis van te nemen en zaken af te stemmen en ik heb ook gezien dat, ondanks die afspraak, veel moties en amendementen zijn ingediend die ook vorige week hadden kunnen worden geschreven en dat men zich niet aan de afspraken houdt. Ik denk dat het een hele goede zaak is als wij ons aan afspraken houden en dat, als dit niet lukt, we eerst even aangeven waarom dat dan niet is gelukt.

De **voorzitter**: De heer Van Doeveren wil interrumpen.

De heer **Van Doeveren**: Daar heeft de heer Van Noort helemaal gelijk in. De amendementen die ik heb ingediend, waren te laat en dat moeten we de volgende keer anders doen. Wat betreft zijn andere verzoek. Ik ben het heel erg eens met zijn hartenkreet, het is echt belachelijk dat er niemand van de krant is om verslag te doen. Dit is een van de belangrijkste debatten van het jaar, ook al is het wat vroeg en is het nu misschien een kleiner debat, het is gewoon een heel belangrijk moment waarover je moet berichten. Ik weet eerlijk gezegd nog niet precies wat we gaan berichten, ik denk dat ik, net als de heer Van Sloten, ga zeggen dat het ontzettend jammer is dat er niemand van De Wassenaarse Krant bij is, dat ga ik zeker zeggen, dat ben ik helemaal met hem eens.

De **voorzitter**: Is de heer Van Noort klaar met zijn betoog of nog niet?

De heer **Van Noort**: Voorzitter, ik rond af. Ik was bezig met de beantwoording van het college. Bij het centrummanagement is het voor mevrouw Klaver toch heel simpel om gewoon te zeggen 'dit is gewoon een stomme fout van ons'. Klaar, dan hoeven we daar niet zo lang over te discussiëren, maar hele verhalen ophangen over contracten die aflopen en daarom maar in de begroting zetten dat ze niets meer krijgen... Het is allemaal zo ingewikkeld, onnodig, als je goed met elkaar praat, kun je ook tegen elkaar zeggen: dit had niet moeten, dit heb ik niet gewild. Foutje, jammer en dan gaat iedereen gewoon weer over tot de orde van de dag. Ik ben heel erg blij dat mevrouw

Zweerts de Jong probeert onze gedachtegang over het 'Sociaal Domein'-plein in beleid te gieten en dat ze bezig is met de wijk Kerkehout, weliswaar een klein beetje afwachting, wat gaat de buurt doen, maar die buurt kietelen we wel, die stimuleren we wel een beetje. Ik ben ook heel erg tevreden dat de wethouders van volkshuisvesting, zowel mijnheer Wassenaar als mevrouw De Ridder, bereid zijn om vroegtijdig en snel met de corporaties in gesprek te gaan. Dat was het wel zo'n beetje mijnheer voorzitter. Ik wil nog één ding opmerken. Ik vind dat wij als raad met elkaar dingen moeten durven en kunnen bediscussiëren, we moeten helemaal niet bang zijn dat we het met elkaar oneens zijn. Niet met deuren slaan, dat is helemaal niet nodig, we moeten wel on speaking terms blijven. Wat mij betreft zijn wij altijd de partij van de verbinding geweest en we zullen altijd bereid zijn om mee te denken, maar het moet wel van twee kanten komen.

De **voorzitter**: De PvdA is de partij van de verbinding, dat is toch heel mooi.

De heer **Van Noort**: Mooi hè?

De **voorzitter**: De PvdV. Dan gaan we naar het CDA van V. Mijnheer Everard, u hebt het woord.

De heer **Everard**: Ja voorzitter, dank u wel. Ik wil het toch ook nog even afmaken want ik moest helaas een onderdeelje overslaan. Dat was eigenlijk ook wel heel positief en het is wel even leuk om dat nog even te doen. Dat ging met name over de mobiliteit, wij vinden het wel echt hartstikke winst dat er in de begroting heel veel staat over minibusverbindingen, veel meer inzet op fietsenstallingen op allerlei plekken en zelfs een streven naar een lightrailverbinding. Dat vinden wij echt wel passen bij een duurzamer Wassenaar. Het is denk ik wel even goed om dat nog heel even uit de eerste termijn terug te halen. Ik had ook niet zo gek veel vragen, maar ik heb toch wel een paar vragen gesteld. Ik heb daar wel antwoord op gekregen, maar ik twijfelde af en toe of dat wel helemaal af was, Ik had bijvoorbeeld een vraag over de verduurzaming van onze kantoorgebouwen. Kijk bijvoorbeeld naar dit gebouw, ik kan me toch niet voorstellen dat het geen financieel risico is als je hier een energielabel c moet halen en daarna nog doorgaan. Dat is toch nog wel even een puntje dat ik graag terug wil hebben. Het is mij helemaal helder hoe we die investeringen allemaal gaan doen, dat we dan een voorstel krijgen met een dekkingsvoorstel erbij. Dat is allemaal helder, maar ik heb wel die vraag gesteld. We moeten heel erg op de centjes letten, ik denk dat dit iedereen wel hartstikke duidelijk is geworden, maar we moeten er ook wel heel erg op letten dat het ook allemaal financieel kan. In het coalitieakkoord staat ook dat we misschien moeten kijken of er woningbouw op kan want als er woningbouw op een voorziening is, gaat die geen dertig jaar, maar altijd mee, dan is het onderhoud veel beter. Ik wil wel graag weten hoe de zaken die in het coalitieakkoord zijn afgesproken in het nu lopende onderzoek worden meegenomen. Dan voorzitter, we hebben het ook gehad over de bibliotheek en ik ben erg blij met het antwoord van de wethouder. Ik had het beeld dat het van € 600.000,00 naar € 500.000,00 zou gaan, maar eigenlijk is het nog pijnlijker, het gaat niet van € 600.000,00 naar € 500.000,00 maar van € 300.000,00 naar € 200.000,00. Het is gewoon een erg belangrijke voorziening en als er mogelijkheden zijn om het op een andere manier te gaan doen... Wij willen er tegen die tijd ook nog wel heel graag over meedenken en ik hoop dat dit ook in het collegeprogramma staat. Of de collega's van de oppositie of van de coalitie zijn, maakt geen fluit uit, we moeten gewoon echt een collegeprogramma hebben, het liefst op 1 december of eind december a.s., maar ik wil ook heel graag weten wanneer wij het collegeprogramma krijgen, dan kunnen we dat soort dingen ook helderder krijgen. Ik ben soms ook een beetje een ongeduldig type en ik heb soms ook de neiging om allerlei moties te gaan maken en dan denk ik daarna: is dat wel handig, kan ik niet beter even wachten? Ik heb ervoor gekozen nog maar even te wachten, maar dat zit niet echt in mijn aard. Ik heb dat college-uitwerkingsprogramma ook echt wel nodig. Voorzitter, dan de woningbouw. Ik heb hartstikke goede antwoorden gekregen, maar ik heb goed begrepen dat er dus geen extra instrumenten nodig zijn om de afgesproken aantallen, die 50 tot 75, ik ga maar even voor de hoge grens, te halen en dat we, als we na vier jaar de balans opmaken, echt 300 nieuwe woningen hebben gerealiseerd. Dat gaan we gewoon zo doen, daar hebben we geen taskforce voor nodig zoals het college nu wil. Ik kom er later nog wel eens op terug omdat woningbouw volgens mij soms langer duurt dan we allemaal denken en ik wil gewoon niet dat, zoals de afgelopen tijd, de corporaties en met name de ontwikkelaars van de middeldure woningen vertellen dat er heel weinig is gerealiseerd. Nee, ik wil echt met zijn allen... Als het nodig is en wij als raadsleden er iets in kunnen doen, willen we er graag aan meedoen, maar ik denk dat het wel heel erg van belang is om dat voor elkaar te krijgen. Ik denk dat het beeld over Alliander en Dunea helder is na alle vragen die daarover zijn gesteld. Nogmaals, de antwoorden op het Innovatiefonds vinden wij ook erg belangrijk omdat we juist willen innoveren om te kijken of we op termijn misschien nog wel veel meer kostenmeevallers kunnen hebben. Bij efficiënter samenwerken is het ook heel vaak een plus een is drie en wij vinden het hartstikke goed dat die twee suggesties van ons zijn overgenomen, maar ook dat het jeugdterrein een onderdeel is en daar zijn we hartstikke blij mee.

Voorzitter, we hebben het bij het coalitieakkoord ook gehad over € 400.000,00 voor het milieu. Het leek ons na een periode waarin je allerlei onderzoeken doet heel goed om te gaan uitvoeren, maar als de wethouder en het college straks tot de conclusie komen dat het misschien een mix of iets anders moet zijn... Het maakt ons niet uit, als we maar het meeste rendement halen, of dat nu precies die functionaris is die we hebben afgesproken of dat het op een andere manier gaat, als we maar met elkaar stappen kunnen zetten, ik denk dat dit de belangrijkste is. Voorzitter, dat was het voor dit moment.

De **voorzitter**: Dank u zeer voor uw bijdrage. Dan gaan we naar de Fractie Hagen in de tweede termijn.

Mevrouw **Hagen**: Ja voorzitter, dank u wel. Alle partijen hebben zo'n beetje hun zegje gedaan en fantastisch gesproken. We hebben mooie antwoorden van de coalitiepartijen mogen krijgen en we hebben ook de antwoorden van het college gekregen. Ik had wel het ongeduld om moties en een amendement in te dienen en die wil ik bij dezen graag intrekken om ze vervolgens mee te nemen naar de betreffende commissievergaderingen. Ik heb gemerkt dat ik inderdaad te ongeduldig ben geweest en op de muziek vooruit ben gelopen, zonder dat we eigenlijk met zijn allen samen die verbinding kunnen zoeken in deze onderwerpen. Vandaar dat ik deze keuze dan ook maak. Dat was het.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat u zowel uw motie als uw amendement intrekt. Akkoord, helder. Dan gaan we naar de fractie van D66, de heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Voorzitter, dank u voor het woord in tweede termijn. Allereerst wil ik de wethouders danken voor hun antwoorden. Niet allemaal precies wat ik wilde horen, maar wel antwoorden. Ik heb straks nog een paar kleine vervolgvraagjes, maar dank voor de antwoorden als zodanig. Daarbij hoort ook vanuit mijn partij een dankwoord aan het ambtelijk apparaat dat ons toch deze weg heeft kunnen laten bewandelen en de griffie daarbij, zodat we hier toch goed geëquipeerd hebben kunnen staan. Het was inderdaad een dikke begroting en dat ze dat bij het ministerie van mijnheer Van Sloten beter doen, vast wel, maar we doen het hier ook helemaal niet slecht. Het collegewerkprogramma laat overigens wel op zich wachten en ik help die open deur verder intrappen, ik hoop dat u daar heel snel mee komt. Wij zitten niet in het college, maar toch vind ik dat u er snel mee moet komen. Dan ten aanzien van het stukje dat de heer Van Noort noemde. Ik ben licht verscheurd en ik ga u dat uitleggen, ik ga u de bloederigheid niet aandoen, maar toch. Als wij nu klassikaal allemaal niets opschrijven, dan zal je maar inwoner van Wassenaar zijn. Dan denk je misschien dat de wereld vergaat want je bent zo gewend aan al die partijen die zo leuk over zichzelf schrijven. Dus als we een draai moeten maken, laten we hem dan constructief maken en dan voel ik erg veel voor de ideeën die net aan de overkant zijn genoemd, laten we dan een mild stukje schrijven over onszelf en fijn over elkaar en vooral de krant oproepen om de volgende keer te komen. Dat zou mijn voorstel aan u zijn. Het antwoord over de duurzaamheid bevalt mij goed, ik vraag de wethouder alleen of zij ook die ambtenaar die voor haar gaat klussen op het PPS-pad, de publiek-private samenwerking, wil sturen want daar is misschien wel heel veel geld te halen. Dan hoeft u die medewerker daar niet uit te betalen, maar dan kunt u al die dingen gaan doen waarvan mijnheer Van Sloten denkt dat u ze niet gaat doen. De financiële grote projectenuitleg van de wethouder stelt mij gerust. Ik hoop alleen, en dat ben ik wel met de oppositie eens, dat als die dossiers naar ons toekomen, en ze zijn alle vijf niet mis, u ons dan niet verrast met de mededeling: nou ja, ik heb het beloofd, hier is het plan en hier zijn de financiën. We moeten elkaar nu meenemen en we moeten dan niet ineens tot de ontdekking komen dat het afschrijven in de exploitatie toch niet kan omdat we een te grote broek hebben aangetrokken. De antwoorden over het Sociaal Domein zijn bemoedigend. Ik ben erg blij met het antwoord van de wethouder over de bibliotheek, dat mag duidelijk zijn. Het spreekt ons natuurlijk ook aan om de ouderen bij de innovatieslagen te betrekken. Niet omdat ik al in 1966 16 was, maar omdat het een beleidsterrein is waar ik van houd. Ten aanzien van de Warenar. Dapper geformuleerd, zo hebben we het ook bedacht. U hebt daar een hele klus aan en ik zou u een suggestie willen meegeven die u misschien met de andere collega in het kader van collegiaal bestuur kunt delen. Ik zou u willen suggereren om een IHP te maken voor de gemeentelijke accommodaties. We hebben heel veel gebouwen en in het ene gebouw zit een eenling, in het andere gebouw zit een tweeling en in weer een ander zit een 'helemaalmiemandling'. We hebben de Den Deylschool al driemaal omgegooid en die staat er ook nog steeds. Volgens mij moet u dat collegiaal gaan aanpakken met de wethouder Vastgoed, de wethouder Verenigingsleven en de wethouder Kunst en cultuur. Dan zijn we blijkbaar bij de Warenar aan het goede adres want daar moet ook echt iets gebeuren. De woorden van het CDA zijn mij recht uit het hart gegrepen en ik ga samen met u op die fiets. Ik heb al twee fietsen want ik moet ook nog met de mevrouw van de VVD helemaal naar Pijnacker-Nootdorp, maar ik wil graag met het CDA op de fiets van de versnelling van de woningbouw. Als u dat een goed idee

vindt, om de beurt achterop wat mij betreft. Ik ga eerst leren fietsen met mevrouw Van Deursen en dan kan ik dat vast ook heel goed met de heer Everard. Dan tot slot over burgerparticipatie. Ik wil niet profaan zijn, maar een soort slotgebed over dat onderwerp uitspreken. Zoals u weet, is het een heel zwaar dossier voor mijn partij, we hechten daar groots aan en eigenlijk gaat het om eigenaarschap van de burger voor de goede zaak. We hebben de burger, we mogen dat woord niet gebruiken in ons D66-jargon want er zijn alleen maar hamburgers dus ik vergeef hen en mijzelf die grap... We hebben de inwoners achtergelaten in het bos en het eigenaarschap zullen we opnieuw moeten aanleren aan hen, maar ook aan onszelf, om dat samen met hen te doen. Burgerparticipatie en burgerinitiatief zijn tools daartoe, maar de grote boodschap is natuurlijk dat we dat eigenaarschap van de grote maatschappelijke problemen weer met hen gaan leren delen. Ik wens het college een hele goede reis op dat bijzondere pad.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Als laatste de heer Mulder van de fractie Mulder.

De heer **Mulder**: Dank u wel voorzitter. Eigenlijk hebben wij geen aanvulling voor de tweede termijn. Wij danken het college voor de antwoorden. Het komt er veel op neer dat we eigenlijk allemaal echt in afwachting zijn van het collegewerkprogramma en wij vragen, eigenlijk in lijn van alle andere partijen, om met een datum te komen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank. Dan is het nu 19.40 uur. Ik kijk ook even naar de overkant, naar het college, die kan ik nu weer in de ogen kijken. Ik denk dat het goed is dat we een korte schorsing hebben, maar ik kijk even naar het college. Is twintig minuten en dat we om 20.00 uur verdergaan wat u betreft akkoord of liever langer? De laatste keer hadden we 35 minuten en toen werd het 50 minuten, dus als ik 10 minuten zeg, zorgt u dat u er om 19.50 uur bent, dan weet u zeker dat wij om 20.00 uur binnenkomen. Ik constateer dat er nu nog vier amendementen en zes moties open staan. Er is een zevende ingediend en die gaat over het wel of niet in de krant schrijven, dus er zijn nu zeven moties. Voordat we uit elkaar gaan voor de schorsing wil ik even weten of uw amendementen en moties inclusief de verordeningen die erachter zitten zijn of dat u nog van plan bent om een motie of amendement in te dienen over een verordening. Ik wil ze straks namelijk in een keer vaststellen, maar als u erop had gerekend om bij agendapunt 6 nog een amendement of een motie in te dienen, dan is het handig om dat te weten omdat we het dan apart gaan behandelen. Ik zie niemand ja knikken en heel veel mensen nee schudden en ik ga er daarom van uit dat er hiermee vier amendementen en zeven moties zijn. Vindt u het goed dat ik de griffier even de amendementen en de moties laat voorlezen? Zij heeft ze allemaal digitaal voor zich. U hebt ze allemaal, ze zijn alweer gewijzigd, na alle intrekkingen zijn ze nu alweer gewijzigd. Het amendement van mevrouw Hagen is alweer uit uw computer gehaald, dus ik moet even verversen en dat geldt ook voor de moties. Als u allemaal even verversen, hebt u allemaal de geactualiseerde lijst voor u. U gaat verversen en dan gaan wij als college even apart zitten. We zien elkaar over een klein kwartiertje.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Ik heb het vermoeden dat de heer Van Noort nog moet komen. Ik hoor dat hij eraan komt, ik wacht expres nog even op de heer Van Noort. We beginnen aan de beantwoording van het college in de tweede termijn. We hebben afgesproken dat wethouder Schokker als wethouder van Financiën, wethouder van de begroting, begint met de vier amendementen en de zeven moties, de laatste uiteraard niet, dat is geen motie die is gericht aan het college. Hij zal kort aangeven hoe het college daarin zit en adviseren hoe u daarmee om zou kunnen omgaan. Daarna zullen de wethouders die nog vragen open hebben staan van uw tweede termijn daar uiteraard op reageren. Dat even voor het beeld en als u behoefte hebt aan interrupties, dan weet u in ieder geval wat het advies van het college is. Eerst even voorlezen wat de reactie van het college is op de vier amendementen en de zes moties die aan het college zijn gericht. Daarna de tweede termijn van het college en u kunt uiteraard interrumpen. Als dat voorbij is, zijn de twee termijnen voorbij en gaan we in de richting van de stemmingen over de amendementen en moties. Wethouder Schokker.

Wethouder **Schokker**: Dank u wel voorzitter. Aan mij de taak om te beginnen met de amendementen zoals die in iBabs onder 5a staan genoemd. Amendement 28 van de PvdA over ondertunneling ontraadt het college. Ik geef nu geen argumentatie, dat doet de desbetreffende wethouder eventueel nog, ik geef alleen even de stand van zaken. Amendement 29 van de PvdA over het percentage sociale woningbouw wordt eveneens ontraden. Amendement 32 van GroenLinks over de reserve duurzaamheidsgelden wordt ook ontraden. Het amendement van de VVD, het CDA, Lokaal Wassenaar! en D66, Subsidie centrummanagement. Daar laten we het oordeel over aan de raad, dat is ondersteuning van beleid. Dan komen we bij de moties. De motie

van de PvdA over het afschaffen van de sollicitatieplicht, die wordt ook helaas ontraden. Dat de motie van de PvdA over bezuinigingen op de bibliotheek en Talentum, die wordt ontraden. De motie van D66, de VVD, Lokaal Wassenaar! en het CDA over vmbo-onderwijs wordt beschouwd als ondersteuning van beleid. De motie over het vestigingsklimaat wordt ook aan de raad gelaten, ondersteuning van beleid. De motie over het Sociaal Domein wordt ontraden en de laatste motie van GroenLinks over de subsidie op de bibliotheek wordt ook ontraden. De motie over de krant is een motie aan de raad zelf.

De **voorzitter**: Misschien is het wel goed om te zeggen dat de motie over de krant die u hebt ingediend geen motie aan het college is, maar die is gericht aan uw mederaadsleden en daar heeft het college dus geen mening over, althans vanuit onze verantwoordelijkheid omdat u hem niet aan ons hebt gericht. Ik begrijp dat u desondanks daarop een interruptie wilt plaatsen. U wilt een aanvulling doen op de ingediende motie. Mijnheer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Ik wil er alleen even op wijzen dat de motie is gewijzigd, of iedereen hem nog even goed wil nalezen.

De **voorzitter**: Wij gaan luisteren naar wethouder Schokker, wethouder van Financiën, in zijn beantwoording in tweede termijn.

Wethouder **Schokker**: Dank u wel voorzitter. Ik wil beginnen met iets wat bijna iedere partij in de tweede termijn naar voren heeft gebracht en dat betreft de roep om en de behoefte aan het college-uitvoeringsprogramma. Wij delen die behoefte heel sterk en wij willen dit op de kortst mogelijke termijn geven, maakt u zich geen zorgen, ik ga ook een termijn noemen. Op 4 december a.s. zullen wij dit bespreken in het college en als u ons een verkorte procedure toestaat om dit te bespreken hier in de raad dan nog dit jaar in de raadsvergadering van 18 december a.s. Dat is het voorstel, we kunnen nog in 2018 met elkaar over het college-uitvoeringsprogramma spreken. Dan ga ik naar enkele vragen, om te beginnen de vraag van de heer Ooms van Lokaal Wassenaar! over de € 560.000,00 in de frictiekosten. Ik probeer het toe te lichten. Het vorige college heeft een reserve frictiekosten ingesteld die gold voor de jaren 2017, 2018 en 2019. De raad heeft dat goedgekeurd en dat is eigenlijk het beginsaldo waarmee we met deze begroting zijn begonnen en dat is in die zin in deze begroting verwerkt. Er is in de voorgaande jaren bij de jaarrekening besloten het in de algemene reserve terug te storten en in die zin is geen gebruikgemaakt van die reserve frictiekosten. We hebben die nu voor 2019 wel meegenomen, maar de raad kan bij de jaarrekening over 2019 besluiten om het naar de algemene reserve te doen als het niet nodig mocht zijn. Dat is een besluit van de raad. Ik zie de heer Ooms knikken en ik ga er daarom vanuit dat het voldoende is beantwoord. Hij vroeg ook naar de visie van de wethouder van Financiën op Avalex. Er zijn eigenlijk twee kanten. Er is aan de ene kant de governancekwestie van Avalex. Er was twee weken geleden een bijeenkomst bij Avalex en daar zijn we op dit moment mee bezig. Er is verzocht om het onderzoeksrapport dat door Proof is gedaan met uw raad te gaan bespreken, de griffier is daarmee bezig, en dan moeten we met elkaar gaan kijken hoe we tegen de governancekwestie aankijken. Het gaat om de eigenaarsrol die wij hebben bij Avalex. Het tweede punt gaat over de opdrachtgeversrol, de dienstverlening van Avalex. Dat is heel tastbaar, hoe goed gaat het eigenlijk met het ophalen van het afval en hoe gaat het met Avalex? Daar wordt nu een productdienstencatalogus voor opgesteld, zodat elke gemeente afzonderlijk producten kan afnemen. Daar krijgt u ook binnenkort, ik denk nog in november-december a.s., een informatiebrief over waarin staat hoe dat gaat. Dat zal ook gevolgen hebben voor de begroting van Avalex voor 2019 want we nemen die diensten af. Er zijn behoorlijk wat activiteiten en het is mijn bedoeling om dat echt gezamenlijk met de raad te doen omdat het onderwerp enorm leeft. We moeten daar echt goed met elkaar over praten en een goed kennisniveau hebben van wat er allemaal speelt om dan uiteindelijk gezamenlijke keuzes te kunnen maken. De raad heeft een amendement aangenomen en dat is het uitgangspunt voor Avalex, dat we de containers op dit moment even on hold zetten tot we deze discussies met elkaar hebben afgerond. Zijn de financiële risico's van Avalex in de risicoparagraaf opgenomen? Ja, die zijn erin opgenomen, die zitten in het weerstandsvermogen. U vroeg ook nog naar de financiële risico's van de WODV. We hebben nu een bezuiniging voorgenomen van € 400.000,00 op de WODV en die bezuiniging moet worden geëffectueerd. We houden ons daar aan de bijdrageregeling en daardoor wordt het gefaseerd ingevoerd. Ik denk dat we dat op de meest realistische manier hebben ingeschat. Dan hoop ik dat ik deze vraag ook heb beantwoord, al zie ik de heer Ooms nog niet knikken. Ik ga verder naar de volgende vraag, de toegankelijkheid van de openbare gebouwen, dat stipte de heer Van Noort aan. Er is in 2017 een zogenaamde Ongehinderd-app gemaakt en er wordt gedurende twee jaar eigenlijk getoetst of er aanpassingen nodig zijn. Op dit moment staan al tachtig panden op de app en in 2019 wordt die gehele lijst beoordeeld. Als we dat in 2019 hebben beoordeeld, dan moeten we kijken welke aanpassingen nodig zijn. Daar zit ook een

financiële component aan, dat is voor een deel al in de beheerplannen opgenomen en verder zal het in een volgend beheerplan moeten worden meegenomen. Dat heeft onze aandacht. In 2019 zal een totaalbeeld van de getoetste panden beschikbaar zijn en dan weten we meer. Dan de verduurzaming van het vastgoed. Mijnheer Everard was nog een beetje ontevreden over de beantwoording. Het staat niet als financieel risico. Waarom niet? Omdat het een beleidskwestie is. We gaan starten met verduurzaming, er komt een routekaart over hoe we de panden gaan verduurzamen en daar zit uiteraard ook een financiële component aan, maar de wetgeving is wel dat we daar vanaf 2023 aan moeten voldoen. Men is op dit moment druk bezig om dat te inventariseren en er vindt ook een onderzoek plaats, daarover wordt raad nog geïnformeerd. Dan de sporthal. 'Aanbesteding 2019', zo staat het in het coalitieakkoord en het staat ook zo genoemd in de begroting. Hij zou in 2019 wellicht kunnen worden aanbesteed. De laatste informatie die over de sporthal naar de raad is gegaan, is dat onderzoeksbureau bbn ermee bezig is. Daarover is in juli jl. een rapport naar de raad gegaan en ik verwacht binnenkort, ik hoop nog in 2018, de uitkomst daarvan en naar aanleiding daarvan moeten we besluiten of er al kan worden aanbesteed, maar we moeten eerst een goed beeld hebben van wat eruit naar voren komt. Zo'n sporthal moet wel betaalbaar zijn. De scenario's waar de raad destijds om heeft gevraagd, zijn uitgewerkt en daar zal een verdere beoordeling van moeten komen.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat dit het was? U kijkt mij vragend aan.

Wethouder **Schokker**: Ik wilde net zelf de volgende wethouder het woord geven en toen tikte u mij op de vingers. Vandaar dat ik nu maar even mijn mond houd. Dit was het slot van mijn betoog voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dan kijk ik toch even naar mevrouw Klaver. Wethouder Schokker gaf aan dat de wethouders zelf de aanbevolen en afgewezen moties en amendementen zouden toelichten. U gaf in de schorsing aan dat u geen vragen meer hebt openstaan, maar misschien toch even heel kort.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel voorzitter. Ik zal even toelichten dat wij het amendement van de PvdA over de ondertunneling van de N44 en het budget daarvoor afraden omdat zo'n groot project een grote investering in capaciteit en onderzoek vergt en wij het geld daarvoor inzetten. Als u nog steeds denkt dat we een duur lobbybureau inhuren, wil ik nogmaals bevestigen dat we dat echt niet gaan doen, maar dat we het geld echt gaan inzetten om meer feiten op een rijtje te krijgen en het verhaal goed te onderbouwen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk ook even naar mevrouw Zweerts de Jong, of zij nog een toelichting heeft bij moties of amendementen.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dank u wel voorzitter. Ik was in mijn eerste termijn al duidelijk over waarom ik de eerste motie van de PvdA over die zestigplus ontraad. Hij is wel erg sympathiek, maar ik denk dat we dat niet in de leeftijd moeten doen. Ik denk dat we dat moeten bespreken als we het arbeidsmarktbeleid bespreken. We hebben wat moties en amendementen over de bibliotheek. Ik heb in mijn eerste beantwoording al gezegd dat ik probeer dat op een andere manier op te lossen en kijk of we niet een derde van het hele budget moeten aflossen. Daar ben ik erg druk mee bezig, dat begrijpt u denk ik. Vandaar dat we die motie ontraden, we kunnen nu niet ineens financiële consequenties opnemen, vandaar de ontrading.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Ik kijk naar mevrouw De Ridder, of zij nog een korte toelichting heeft op de voor haar openstaande moties en amendementen.

Wethouder **De Ridder**: Ik denk dat de moties die van tevoren zijn ingediend genoegzaam de revue zijn gepasseerd, maar er resteert er nog een waarvan ik de portefeuillehouder ben en dat is de motie over De Wassenaarse Krant. Als de raad besluit om deze mening toegedaan te zijn, zal ik namens het college van harte bereid zijn om dat gesprek te voeren. Ik denk dat dit de beste toelichting is.

De **voorzitter**: Het is misschien wel goed om even aan te geven dat de PvdA de motie net heeft gewijzigd en er wordt nu in het dictum aan het college gevraagd om de zorgen omtrent het afwezig zijn van een journalist van De Wassenaarse Krant als college door te geven aan De Wassenaarse Krant. Vandaar dat wethouder De Ridder daar toch even op reageert.

Wethouder **De Ridder**: Ik denk dat er verder geen toelichting nodig is voorzitter.

De **voorzitter**: In uw stukken kunt u allemaal de gewijzigde motie van de PvdA over dit onderwerp vinden. Wethouder Wassenaar als laatste.

Wethouder **Wassenaar**: Ja, dank u wel voorzitter. Geen toelichting op moties of amendementen omdat die er niet zijn binnen mijn portefeuille. Nog wel wat openstaande vragen. De vraag van de heer Hendrickx of het havengebied nog wel op de agenda staat. Ja, dat staat het zeker, alleen als het gaat om de inrichting van het openbaar gebied en daar waar wij als gemeente moeten investeren, past het natuurlijk in hetzelfde rijtje van investeringsprojecten zoals die eerder in de begroting zijn genoemd en zullen wij, op het moment dat we dat volledig hebben uitgezocht, met een dekking komen gerelateerd aan het financiële kader van dat moment. Als het gaat om de voortzetting van het havengebied als experiment met een bestemmingsplanverbrede werking, blijft dat natuurlijk overeind en als in dat verband ondernemers, perceeleigenaren, ideeën hebben om tot een ontwikkeling te komen, blijft het natuurlijk in dat verband heel goed mogelijk. Daar blijven we voor openstaan en dat kan gewoon doorgang vinden. Voldoende parkeerplaatsen, daar sprak de heer Van Doeveren over in relatie tot het havengebied. Ja, dat waren ook opmerkingen bij de laatste bijeenkomst met omwonenden en belanghebbenden. We bestuderen op dit moment nog hoe we daar het beste aan tegemoet kunnen komen. We zijn het ermee eens dat er voldoende parkeerplekken moeten zijn. Als het gaat om nieuwbouw in relatie tot woningbouw, dan houden wij uiteraard de door de raad vastgestelde norm aan in het parkeerbeleid, ik meen dat die op 1,8 per woning staan. Daar houden we rekening mee. Met betrekking tot woningbouw vroeg de heer Ooms van Lokaal Wassenaar!: heeft dat bijzondere aspect van hoogbouw en de relatie tot vormgeving en maatschappelijke betekenis en locatie wel voldoende aandacht, neemt u dat mee? Wij nemen dat mee in onze actie voor de uitwerking van al die locaties in het totale brede aspect, daarin speelt uw aandachtspunt ook mee. In de richting van het CDA. De heer Everard vroeg: zijn aanvullende maatregelen om die woningbouw vooral te activeren en daar een boost aan te geven echt niet nodig? Het college denkt dat dit op dit moment niet nodig is. We hebben het goed in beeld, we weten wat er mogelijk is en we hebben er ook positieve verwachtingen bij, maar ik houd de deur graag open om, als er lopende het jaar mogelijkheden zijn of als het noodzakelijk is, daarop terug te komen en daarover contact met u te hebben. Misschien komen we dan tot mooie dingen, maar vooralsnog hebben we er goede verwachtingen bij en weten we, samen met onze overlegpartners, wat we daarin moeten doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dames en heren, dan constateer ik hierbij dat de beraadslagingen over de begroting en de belastingverordeningen zijn beëindigd. Rest ons besluitvorming over de amendementen, de moties en uiteindelijk over de begroting en de verordeningen zelf. Voordat wij over die amendementen, moties, de begroting en de verordening gaan stemmen, is mijn vraag aan u: hebt u op dit moment behoefte aan een schorsing of een korte pauze? Als niemand dat heeft, gaan we over tot stemming. Niemand vraagt om schorsing, dan gaan we stemmen. Ik ga een voor een de amendementen en de moties met u nalopen en u krijgt bij ieder amendement de gelegenheid om een stemverklaring af te leggen. Het liefst natuurlijk per fractie, maar als het niet anders kan, kan het zo, dat hangt van uw eigen fractiediscipline. Dan vindt stemming plaats en dan gaan we naar de volgende. Als de amendementen en daarna de moties in stemming zijn gebracht, gaan we stemmen over de begroting en wat mij betreft doen we dat inclusief de belastingverordeningen. Dan hebben we dat daarmee in een keer afgehandeld.

Amendement 28 bij het raadsbesluit Z/18/022653 Ingediend door PvdA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018; gehoord de beraadslagingen;

wijzigd het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel nummer Z/18/022653 inzake het vaststellen van de programmabegroting inclusief dekkingsplan voor het jaar 2019 als volgt: in tabel 42, onder 4b3, van de programmabegroting '€ 100.000,00 wordt bestemd voor het aanjagen ondertunneling N44' (pagina 179) wordt geschrapt."

toelichting:

- de ondertunneling van de N44 is op de Strategische Agenda van de MRDH opgenomen;
- het college van B&W alsmede de raadsleden in staat moeten worden geacht hun invloed te kunnen aanwenden bij de MRDH, de provincie Zuid-Holland en het rijk om daarmee draagvlak te creëren voor het plan van ondertunneling van de N44;
- het beschikbaar stellen van een bedrag van € 100.000,00 voor een lobbytraject een onverantwoorde en overbodige investering is.

De **voorzitter**: We gaan naar de amendementen en we beginnen met het amendement van de PvdA over de ondertunneling. Wie wenst daarover een stemverklaring af te leggen? Niemand. Dan gaan we stemmen. Wie van u stemt voor het amendement van de PvdA over de ondertunneling? Dat zijn de fracties Hagen, Hart voor Wassenaar, GroenLinks, en de PvdA. Dan toch maar even voor de duidelijke beeldvorming, wie stemt tegen dit amendement? De fracties van Lokaal Wassenaar!, de VVD, Mulder, het CDA en D66. Het amendement is verworpen.

Amendement 29, bij het raadsbesluit Z/18/022653 Ingediend door PvdA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018; gehoord de beraadslagingen;

wijzigt het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel nummer Z/18/022653 inzake het vaststellen van de programmabegroting inclusief dekkingsplan voor het jaar 2019 als volgt: de tekst op pagina 102 inzake de bouw van sociale woningbouw wordt gewijzigd van '25%' in '30%'."

Toelichting:

- in Wassenaar is een ernstig tekort is aan sociale huurwoningen;
- er is inmiddels bijna weer een jaar verstreken zonder dat er op korte termijn sociale huurwoningen worden gebouwd en het probleem van het tekort aan sociale woningen wordt alleen maar groter;
- met het oog op dit ernstig tekort aan sociale woningen het percentage van 25% minimaal moet worden verhoogd naar 30%.

De **voorzitter**: We gaan naar het tweede amendement, ook van de PvdA, over de bouw van sociale woningen, percentage sociale woningbouw. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval, dan gaan we stemmen. Wie is voor het amendement van de PvdA over de sociale woningbouw? Dat zijn de fracties PvdA, GroenLinks en Hagen. Tegen zijn de fracties van D66, Hart voor Wassenaar, het CDA, Mulder, de VVD en Lokaal Wassenaar!. Het amendement is verworpen.

Amendement 32, Reserve duurzaamheidsgelden Ingediend door GroenLinks

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018; gehoord de beraadslagingen;

wijzigt de ontwerpprogrammabegroting 2019 als volgt:
in tabel 42, onder 4a2, van de programmabegroting € 100.000,00 wordt bestemd voor het actieve klimaatuitvoeringsproject (1 fte)
wordt gewijzigd in:
€ 100.000,00 wordt bestemd voor duurzaamheidsmaatregelen."

De **voorzitter**: We gaan naar een derde amendement, over reserve duurzaamheidsgelden van de fractie van GroenLinks. Wie wenst daarover een stemverklaring af te leggen? Niemand. Dan gaan we stemmen. Wie is voor het amendement van GroenLinks, Duurzaamheidsgelden? Dat zijn de fracties van GroenLinks en de PvdA. Mag ik aannemen dat alle andere fracties tegen zijn? Dan is het amendement verworpen. Met 18 stemmen tegen en 2 stemmen voor.

Amendement 30, Begroting 2019, Subsidie stichting Centrummanagement Ingediend door VVD, CDA, Lokaal Wassenaar! en D66

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018; gehoord de beraadslagingen;

wijzigt het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel Programmabegroting 2019 als volgt: vernummert de voorgestelde beslispunten 1 tot en met 5 naar 2 tot en met 6 en voegt een nieuw beslispunt 1 toe dat luidt als volgt:
'daar waar in de ontwerpbegroting wordt vermeld 'de subsidie van € 15.000,00 ten behoeve van de stichting Centrummanagement vanaf 2019 wordt gestopt' wordt dit gewijzigd in 'de subsidie voor stichting Centrummanagement van € 15.000,00 wordt in 2019 en de daaropvolgende jaren voortgezet';

de dekking hiervoor wordt ten laste gebracht van het begrotingsaldo."

toelichting:

Stichting Centrummanagement vervult een cruciale rol in de coördinatie tussen de ondernemers in het centrum en het organiseren van evenementen. Als deze subsidie, die al jaren wordt verstrekt, met ingang van 2019 wordt stopgezet, zullen evenementen zoals de intocht van Sinterklaas en evenementen rondom Koningsdag vervallen. Het centrummanagement draagt bij om het centrum aantrekkelijk en levendig te houden. Met de voorgenomen investering in het centrum cf coalitieakkoord is het belangrijk het centrummanagement op peil te houden.

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het laatste amendement en dat is het amendement Subsidie stichting Centrummanagement. Wenst iemand daarover een stemverklaring af te leggen? Ja, dat is het geval, er zijn zelfs twee leden van de VVD die een stemverklaring willen afleggen. Als eerste mevrouw Van Deursen.

Mevrouw **Van Deursen-van Gool**: Dank u wel voorzitter. Ik spreek mede namens de heer Ronke. Aangezien wij beiden belanghebbenden zijn in het centrum zullen wij ons onthouden van stemming.

De **voorzitter**: Het is heel mooi dat u dat samen hebt gedaan. Wij zullen dat als zodanig noteren en beschouwen dat u niet aan de stemming hebt deelgenomen. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen. Wie is voor het amendement Subsidie stichting Centrummanagement? Dat zijn de fractie van Lokaal Wassenaar!, vier van de zes leden van de fractie van de VVD, de fractie Mulder, de PvdA, GroenLinks, Hart voor Wassenaar, D66 en de Fractie Hagen. Unaniem voor met twee onthoudingen zoals medegedeeld.

Motie 47, Afschaffen sollicitatieplicht 60plus Ingediend door PvdA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;
gelezen hoofdstuk 6, onder 6.5 Arbeidsparticipatie;
gehoord de beraadslagingen;

in aanmerking nemende dat:

- het college ervoor zorg zal dragen dat iedereen die kan werken, werkt of een bijdrage levert naar vermogen;
- dit in principe een juist uitgangspunt is;
- het echter voor mensen van zestig jaar en ouder in het algemeen onmogelijk is om nog betaald werk te vinden;
- het herhaaldelijk tevergeefs solliciteren naar een betaalde baan demotiverend en frustrerend is, hetgeen een negatieve invloed heeft op de kwaliteit van het (gezins)leven;

draagt het college op:

- mensen van zestig jaar en ouder die een uitkering krachtens de Participatiewet ontvangen en geen uitzicht meer hebben op betaald werk te ontheffen van de sollicitatieplicht en te begeleiden naar zinvol vrijwilligerswerk;
- zestigplussers die nog wel aantoonbaar uitzicht hebben op betaald werk een re-integratietraject te blijven aanbieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de moties. De eerste motie gaat over afschaffen sollicitatieplicht zestigplus. Wenst iemand hierover een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. U hebt gehoord dat de wethouder, ondanks dat het sympathiek is, hem toch ontraadt. Wie is voor de motie Afschaffen sollicitatieplicht 60plus? Dat zijn de PvdA en GroenLinks. Alle andere fracties zijn tegen. 18 stemmen tegen en 2 stemmen voor, de motie is verworpen.

Motie 48, Bezuinigingen op de bibliotheek en Talentum Ingediend door PvdA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;
gelezen de programmabegroting inclusief dekkingsplan voor het jaar 2019;
gehoord de beraadslagingen;

in aanmerking nemende dat:

- het college van B&W verregaande bezuinigen voorbereidt met betrekking tot de openbare bibliotheek en Talentum;
- de effecten van deze bezuinigingen niet in kaart zijn gebracht en vanaf 2020 (bibliotheek) en vanaf 2021 (Talentum) zullen worden doorgevoerd;
- de raad goed en volledig moet zijn geïnformeerd voordat besluitvorming over deze bezuinigingsmaatregelen kan plaatsvinden;

draagt het college op:

- in het eerste kwartaal van 2019 uitgewerkte plannen en de maatschappelijke effecten daarvan aan de raad aan te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie Bezuinigen op de bibliotheek en Talentum. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval, dan gaan we stemmen. Wie is voor de motie van de PvdA Bezuinigen op de bibliotheek en Talentum? Dat zijn de fracties PvdA, GroenLinks, Hart voor Wassenaar en Hagen. Tegen zijn de overige fracties, ik neem aan dat er geen onthoudingen zijn. Dat betekent dat er 16 stemmen tegen en 4 stemmen voor zijn, de motie is verworpen.

Motie 53, Vmbo-onderwijs Ingediend door D66, VVD, Lokaal Wassenaar! en CDA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;
gehoord de beraadslagingen;

overwegende dat:

- in Wassenaar aan één vo-school een beperkte mogelijkheid bestaat tot het volgen van vmbo-onderwijs;
- leerlingen die aan die school de zogenaamde theoretische leerweg (TL) volgen niet de mogelijkheid kan worden geboden naar een andere leerweg over te stappen;
- in Wassenaar meer dan 30% van de basisschoolverlaters een vmbo-advies meekrijgt en alleen kan kiezen uit de TL-leerweg;

van oordeel zijnde dat:

- nadere validatie van bovenstaande feiten gewenst is in het kader van zijn rol als integraal verantwoordelijke voor onderwijshuisvesting via het zogenaamde Integraal Huisvestingsplan (IHP) in Wassenaar;

verzoekt het college:

- dit dossier positief te begeleiden en zo een onderwijsorganisatie bereid is een oplossing te bieden, deze oplossing in te passen in het IHP;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie over het vmbo-onderwijs van een aantal fracties, Bloemendaal, Van Doeveren, Ooms, Everard en Van Noort staan eronder. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen over motie vmbo-onderwijs. Wie is voor deze motie? Dat zijn alle leden van de raad die aanwezig zijn. De motie is aangenomen.

Motie 52, Vestigingsklimaat Ingediend door VVD, CDA, Lokaal Wassenaar! en D66

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;
gehoord de beraadslagingen;

in aanmerking nemende dat:

- het college de komende jaren gaat investeren in het centrum en onze winkelgebieden;
- ondernemers een belangrijke bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid, leefbaarheid en levendigheid van ons dorp;
- de gemeente voldoende oog moet hebben voor ons Wassenaars MKB en andere ondernemingen binnen Wassenaar;
- Wassenaarse bedrijven zorgen voor banen binnen Wassenaar;

draagt het college op:

- te stimuleren dat Wassenaar een blijvend aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat houdt;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie over het vestigingsklimaat, ook van de vier coalitiepartijen. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen. Wie is voor de motie Vestigingsklimaat? Dat zijn de fracties van Lokaal Wassenaar!, de VVD, Mulder, het CDA, D66 en Hagen. Wie is tegen? Dat zijn fracties van Hart voor Wassenaar, GroenLinks en de PvdA. De motie is met 17 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen.

Motie 51, Tekorten Sociaal Domein Ingediend door GroenLinks

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;
gelezen de begroting;

in aanmerking nemende dat:

- de komende jaren mogelijk tekorten kunnen optreden in het Sociaal Domein;

draagt het college op:

- tegenvallers in het Sociaal Domein niet op te vangen door bezuinigingen in het Sociaal Domein;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie Tekorten Sociaal Domein van de heer Van Sloten. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Niet. Stemming over de motie Tekorten Sociaal Domein. Wie is voor deze motie? De fracties van de PvdA, GroenLinks en Hart voor Wassenaar. De andere partijen zijn tegen. 17 stemmen tegen en 3 stemmen voor. De motie is verworpen.

Motie 50, Subsidie bibliotheek Ingediend door GroenLinks

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;
gelezen de begroting;

in aanmerking nemende dat:

- de Wassenaarse bibliotheek een zeer belangrijke rol vervult binnen ons dorp;
- verlaging van de subsidie negatieve gevolgen heeft voor de functies die de bibliotheek vervult in onze samenleving;

draagt het college op:

- de subsidie in 2019 niet te verlagen;
- zorg te dragen dat de subsidie van de Wassenaarse bibliotheek in 2020 ten minste op het landelijke gemiddelde is voor een dorp met de omvang van Wassenaar;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie Subsidie bibliotheek, ook van de heer Van Sloten. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Wie is voor de motie Subsidie bibliotheek? Dat zijn de fracties van de PvdA, GroenLinks en Hagen. De andere fracties zijn tegen. 17 stemmen tegen, 3 stemmen voor. De motie is verworpen.

Motie 60, Verzoek Wassenaarse Krant Ingediend door PvdA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 31 oktober 2018;

gelezen:

het verzoek van De Wassenaarse Krant om per partij een artikel te schrijven over de inbreng tijdens de begrotingsbehandeling;

in aanmerking nemende dat:

- de inwoners van Wassenaar recht hebben op objectieve berichtgeving over de inbreng van politieke partijen tijdens de bespreking van de begroting van Wassenaar;
- het niet meer berichten op objectieve wijze een uitholling betekent van democratie;

verzoekt het college:

- de zorgen van de raad in dezen aan De Wassenaarse Krant over te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan de motie Verzoek Wassenaarse Krant in de gewijzigde vorm, waarbij aan de raad een oproep wordt gedaan, maar ook aan het college om de zorgen te uiten in de richting van De Wassenaarse Krant. Volgens mij staat nu niet meer in de motie dat u wordt opgeroepen geen stukje meer in te dienen, maar alleen dat het college de zorgen van uw raad aan De Wassenaarse Krant overbrengt. Dat lijkt mij geen ingewikkelde motie. Wie wil een stemverklaring afleggen? Er is in de tweede termijn al een aantal stemverklaringen geweest. Niet verder. Wie is voor de motie dat het college zijn zorgen hierover uit? Dat zijn alle raadsleden. Wethouder De Ridder gaat namens het college en de raad de zorgen uiten naar De Wassenaarse Krant. De motie is overgenomen. Dames en heren, dan zijn we toe aan de stemming over de begroting en belastingverordeningen. Ik kan me voorstellen dat sommigen daarover een stemverklaring willen afleggen. Wie wil er een stemverklaring afleggen? Ik zie de heer Hendrickx als eerste. Wellicht zijn er meer, maar dat horen we dan vanzelf.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het is een beetje een technische kwestie. U zei 'We nemen de regelingen mee met de begroting'. Ik ben an sich voor de regelingen die zijn opgenomen, maar ik ben tegen de begroting. U moet dan mijn stem, die tegen de begroting zal zijn, niet zien als een stem tegen de regelingen. Misschien valt toch te overwegingen om het te spreiden, maar dan collectief, in twee keer.

De **voorzitter**: Zijn er nog andere mensen die een stemverklaring willen afleggen ten aanzien van de begroting dan wel ten aanzien van de verordeningen? Dan stel ik, gezien deze opmerking en suggestie van de heer Hendrickx, voor dat we over beide zaken wel apart stemmen, dat we eerst over de begroting stemmen. Daar zit wel een kleine complicatie in omdat de verordeningen al impliciet in de begroting zijn verwerkt, maar ze zijn expliciet ook nog een keer apart vermeld. U hebt het met uw stemverklaring ook al duidelijk gemaakt voor verslaglegging, maar het is wel goed om u dat te realiseren. Geen andere stemverklaring? Dan gaan we nu eerst formeel stemmen over de Begroting 2019, Meerjarenbegroting 2019-2022. Wie van u stemt in en daarmee voor het vaststellen van de begroting zoals die, weliswaar geamendeerd met één aangenomen amendement, nu voorligt? Dat zijn de fracties van Lokaal Wassenaar!, de VVD, Mulder, het CDA en D66. Wie stemt tegen de begroting? Dat zijn de fracties Hagen, Hart voor Wassenaar, GroenLinks en de PvdA. Daarmee is de begroting met 16 stemmen voor en 4 stemmen tegen vastgesteld.

6. Belastingverordeningen

Raadsbesluit verordening reinigingsheffing Wassenaar 2019

Raadsbesluit retributieverordening Wassenaar 2019

Raadsbesluit verordening hondenbelasting Wassenaar 2019

Raadsbesluit verordening liggeld Wassenaar 2019

Raadsbesluit verordening marktgeld Wassenaar 2019

Raadsbesluit verordening precariobelasting Wassenaar 2019

Raadsbesluit verordening rioolheffing Wassenaar 2019

Raadsbesluit verordening toeristenbelasting Wassenaar 2019

Tarientabel retributieverordening Wassenaar 2019

Tarientabel verordening precariobelasting Wassenaar 2019

Tarientabel verordening reinigingsheffing Wassenaar 2019

De **voorzitter**: Dan de verordeningen. Nog een stemverklaring los? Niet. Wie stemt in met de verordeningen zoals die voorliggen? Dat zijn alle fracties behoudens mevrouw Hagen, begrijp ik dat goed? Excuus. Dat kan ook, dat mag ook. Dan zijn de verordeningen unaniem vastgesteld.

7. Sluiting vergadering

De **voorzitter**: Dan kijk naar de agenda en het volgende agendapunt is de sluiting van de vergadering en dat doe ik dan bij dezen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 27 november 2018.

De griffier,

De voorzitter,